MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

PROJEKT ZMIANY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Cele i kierunki kształtowania polityki przestrzennej

Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie

Spis Treści

1.	Ро	lityka przestrzenna województwa	2
	1.1.	Ogólny zarys polityki wobec struktury przestrzennej województwa	3
	1.1	I.1. Ład przestrzenny jako cel nadrzędny polityki przestrzennej	4
	1.1	I.2. Narzędzia realizacji polityki przestrzennej województwa	5
	1.2. przes	Struktura zapisów celów i kierunków polityki przestrzennej województwa w Planie zagospodarowania strzennego województwa zachodniopomorskiego	
2.	Ce	ele i kierunki polityki przestrzennej województwa	1(
	2.1.	Cel I. Wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa	10
	2.2.	Cel II. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego	12
	2.3.	Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego	19
	2.4.	Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej	21
	2.5.	Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego	23
	2.6.	Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej	32
	2.7.	Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy	37
	2.8. trans	Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu portowego	47
	2.9. odna	Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój wialnych źródeł energii i zwiększenie dostępności cyfrowej	60
	2.10.	Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa	75
3.	Ob	oszary funkcjonalne w polityce przestrzennej województwa	78
	3.1.	Cel XI. Wykorzystanie wspólnego potencjału i integracja miejskich obszarów funkcjonalnych	79
	3.2. Przyb	Cel XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy orzeżnej	88
	3.3. Włącz	Cel XIII. Przeciwdziałanie marginalizacji i wsparcie rozwoju w obszarze funkcjonalnym Specjalnej Stref zenia	•
	3.4. funkc	Cel XIV. Poprawa spójności wewnętrznej i przełamywanie peryferyjności przygranicznego obszaru cjonalnego	94
4.	Pla	an zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego	96
	4.1.	Cel XV. Rozwój funkcji metropolitalnych oraz roli Szczecina w europejskiej i krajowej sieci miast	96
	4.2. mieis	Cel XVI. Racjonalizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej i sieci osadniczej oraz wzmocnienie funkc kich	,

	4.3.	Cel XVII. Poprawa standardów życia mieszkańców9	19
	4.4.	Cel XVIII. Ochrona walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego10)()
	4.5.	Cel XIX. Wzmacnianie szczecińskiego obszaru funkcjonalnego jako ośrodka wzrostu gospodarczego "10)2
	4.6.	Cel XX. Wzmacnianie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych10)5
		Cel XXI. Utworzenie w SOM sprawnie działających systemów infrastruktury technicznej w dziedzinie getyki, gospodarki odpadami i ochrony przeciwpowodziowej10)7
5.	Inv	westycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	112
	5.1.	Zadania rządowe:11	2
	5.2.	Zadania samorządowe:	<u>2</u> 5
	5.3.	Inwestycje celu publicznego wynikające z dokumentów Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) 139	
6.	Мо	onitoring zagospodarowania przestrzennego województwa	148

1. POLITYKA PRZESTRZENNA WOJEWÓDZTWA

Politykę przestrzenną województwa stanowi zespół działań podejmowanych w sposób ciągły przez upoważnione organy publiczne, zmierzających do stworzenia pożądanego porządku zagospodarowania przestrzennego w sposób zgodny z ustalonymi celami i priorytetami społecznymi w danym okresie, przyjmując w tym procesie uporządkowany rozwój przestrzenny i ład zagospodarowania za podstawę tych działań. ¹

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest elementem regionalnego planowania strategicznego w którym następuje konkretyzacja przestrzenna celów strategicznych województwa. Określa uwarunkowania, zasady i kierunki kształtowania struktury przestrzennej województwa, w taki sposób aby stworzyć korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu i jakości życia oraz konkurencyjności regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Stanowi on podstawowy dokument polityki przestrzennej województwa odnoszący się do głównych elementów zagospodarowania przestrzennego oraz koordynacji zamierzeń organizacyjnych, społecznych, gospodarczych i innych, będących przedmiotem zainteresowania samorządu wojewódzkiego w wymiarze przestrzennym², ustalając ramy terytorializacji polityki rozwojowej województwa.

Zasadnicza zmiana paradygmatu krajowej polityki regionalnej (KSRR 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie) oparta na dorobku OECD³ polega na:

- 1) silnym ukierunkowaniu interwencji publicznej na wzmacnianie konkurencyjności regionów oraz odblokowaniu procesów wzrostowych poprzez pełniejsze wykorzystanie przewag konkurencyjnych i potencjałów rozwojowych,
- 2) odejściu od modelu krótkoterminowych, odgórnie dystrybuowanych dotacji "dla najmniej uprzywilejowanych obszarów" do modelu wieloletnich, zdecentralizowanych polityk rozwojowych ukierunkowanych na wspieranie wszystkich regionów,
- 3) odejściu od rozproszonej interwencji do bardziej selektywnych (skoncentrowanych) inwestycji.

Nowe ujęcie problematyki zagospodarowania przestrzennego wskazane w KPZK 2030, polegające na zerwaniu z dychotomią planowania przestrzennego z planowaniem społeczno-gospodarczym na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym, wprowadza współzależność celów polityki przestrzennej i regionalnej opartą o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego.

Określenie polityki przestrzennej województwa przyjmującej ład przestrzenny za jej podstawę, wymaga więc wskazania (w ramach poszczególnych celów strategicznych):

- celów, działań i zasad zagospodarowania przestrzennego województwa,
- obszarów funkcjonalnych , czyli konkretnych przestrzeni województwa, wobec których prowadzone będą zróżnicowane działania, w tym:
 - o obszarów o różnym potencjale, stopniu rozwoju i celach rozwojowych,
 - o obszarów, które z uwagi na występujące zasoby przyrodnicze i kulturowo-krajobrazowe, wymagają równoważenia celów gospodarczych z celami ochronnymi.
 - o obszarów konfliktów i zagrożeń,
- lokalizacji zadań inwestycyjnych, które realizują politykę województwa,
- narzędzi realizacji zapisanych działań lub zasad.

Prowadzanie polityki regionalnej w oparciu o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego zakłada ukierunkowanie na wykorzystanie endogenicznego potencjału oraz umożliwia realizację interwencji dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

¹ Jędraszko A. , Zagospodarowanie przestrzenne w Polsce – drogi i bezdroża regulacji ustawowych, 2005 (str. 41)

² Bąkowski T. Komentarz do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.03.80.717), [w:] T. Bąkowski, Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Komentarz, Zakamycze, 2004

³ OECD - Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

1.1. Ogólny zarys polityki wobec struktury przestrzennej województwa

Przestrzeń województwa jest zróżnicowana pod względem społecznym, gospodarczym i przyrodniczym. Z tego powodu cele i działania polityki przestrzennej województwa muszą być również zróżnicowane – odpowiednie do zastanych uwarunkowań, istniejących potencjałów i barier rozwojowych, zidentyfikowanych na poszczególnych terytoriach. Terytorializacja realizowana jest przez wyznaczenie obszarów, w tym obszarów funkcjonalnych, których ze względu na uwarunkowania lub potencjały konieczne jest zastosowanie zróżnicowanych celów i narzędzi, a także poprzez przypisanie konkretnym kierunkom polityki przestrzennej, geograficznych preferencji ich realizacji. Określa się więc wytyczne kształtowania polityki wobec konkretnych przestrzeni województwa. Pozwoli to na lepsze dostosowanie interwencji do potrzeb i predyspozycji konkretnych obszarów województwa i racjonalne wykorzystanie środków publicznych dostosowane do lokalnych potrzeb i potencjałów.

W przestrzeni województwa zidentyfikowane są trzy silne obszary wzrostu.

Dwa z nich związane z największymi miastami (Szczecinem i Koszalinem):

- Szczeciński obszar funkcjonalny (metropolitalny) (SOM),
- Koszalińsko–Kołobrzesko–Białogardzki obszar funkcjonalny (KKBOF),
 (posiadają one potencjał rozwojowy związany z: kapitałem ludzkim, istniejąca infrastrukturą techniczną i transportową, instytucjami otoczenia biznesu, wielkością rynku zbytu oraz korzyściami aglomeracji),

Trzeci to związany z intensywną turystyka nadmorska i gospodarką morską

Obszar nadmorski

Obszary te zlokalizowane są przy zachodniej i północnej granicy województwa, a ich siła oddziaływania jest ograniczona, w związku z czym wschodnia, południowa i środkowa część Pomorza Zachodniego pozbawiona jest silnych impulsów wzrostu. Z tego powodu na zdecydowanej (ponad 70%) części województwa znajdują się obszary o niskim poziomie rozwoju z pogłębiającymi się procesami marginalizacji. Obszar ten charakteryzuje się niskim rozwojem gospodarczym, pogarszającymi się perspektywami rozwojowymi, słabym dostępem do usług oraz postępującą depopulacją. W związku z tym stanowi obszar funkcjonalny wymagający rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej. Istotnym narzędziem ukierunkowanym na przeciwdziałanie negatywnym procesom na tym terenie jest obszar strategicznej interwencji (OSI)⁴ pod nazwą **Specjalna Stefa Włączenia**. Istniejące uwarunkowania, związane z rozmieszczeniem sieci osadniczej, skutkują dość specyficzną sytuacją, w której centrum województwa stało się obszarem peryferyjnym.

Specjalna Strefa Włączenia Pomorza Zachodniego nie stanowi jednorodnego obszaru pod względem potencjałów i przestrzennych uwarunkowań rozwojowych. Zasadne jest zatem wsparcie istniejących w tej strefie potencjałów, którymi bezsprzecznie są ośrodki posiadające istotny kapitał ludnościowy i gospodarczy, dzięki czemu możliwe jest wykreowanie na ich bazie subregionalnych motorów równoważących rozwój w na tym obszarze. Ośrodkami takimi są miasta subregionalne Szczecinek i Wałcz, a z uwagi na brak większych miast w centralnej części województwa, układ 6 komplementarnych miast tzw. Centralnej Strefy Funkcjonalnej. W południowo-zachodniej części województwa tworzy się zespół miast Barlinek–Myślibórz–Dębno, pozostający pod oddziaływaniem lubuskiego ośrodka wojewódzkiego – Gorzowa Wielkopolskiego. Te miasta i zespoły miast wskazano jako miejskie obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym.

⁴ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383 z późn. zm.

Morze Baityckie Ludnościowy potencjał grawitacyjny (wartość względna) Miejskie obszary funkcjonalne: Miasta o znaczeniu: Powiazania ośrodków osadniczych o znaczeniu: Szczeciński Obszar Metropolitalny metropolitalnym Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny międzynarodowym i krajowym regionalnym Centralna Strefa Funkcjonalna subregionalnym ponadregionalnym Wałecki Obszar Funkcionalny ponadlokalnym Szczecinecki Obszar Funkcionalny regionalnym Obszar funkcjonalny Barlinek-Myślibórz Dębno lokalnym układy integracji potencjałów miast

Ryc. 1 Polityka wobec struktury przestrzennej województwa

Źródło: opracowanie własne RBGPWZ

1.1.1. Ład przestrzenny jako cel nadrzędny polityki przestrzennej

Kształtowanie i podtrzymywanie ładu przestrzennego stanowi podstawę zagospodarowania przestrzennego. Jest więc ład przestrzenny stawiany również za nadrzędny cel *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego*. Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość i uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społecznogospodarcze, środowiskowe, kulturowe i kompozycyjno-estetyczne. ⁵

⁵ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Ład przestrzenny obejmuje:

- logikę przestrzenną, wyrażającą się w racjonalnym rozmieszczeniu elementów struktury zagospodarowania przestrzennego,
- optymalizację przepływu towarów i przemieszczeń osób,
- przestrzenną czytelność struktury,
- zachowanie walorów środowiska przestrzeni i środowiska kulturowego,
- dostosowanie struktur zagospodarowania do przyjętych społecznie wzorców zachowań,
- eliminację przestrzeni kryminogennych,
- optymalne relacje pomiędzy centrum a obszarami peryferyjnymi,
- pozytywny wyraz estetyczno–krajobrazowy.

Ład przestrzenny jest więc pożądanym stanem zagospodarowania przestrzennego oraz sposobem jego funkcjonowania, który spełnia kryteria racjonalności społecznej, ekonomicznej, funkcjonalnej, technicznej, ekologicznej, kulturowo-estetycznej. Celem kształtowania ładu przestrzennego jest optymalizacja jakości życia i efektywności ekonomicznej struktur przestrzennych, zmniejszanie dysfunkcji, ograniczanie konfliktów przestrzennych i przeciwdziałanie degradacji środowiska przyrodniczego.

Ład przestrzenny przejawia się i powinien być realizowany w różnych skalach przestrzennych:

- ponadnarodowej (struktury ponadnarodowe, relacje globalnych metropolii, przepływy kontynentalne, obszary wzrostu, ponadnarodowa spójności terytorialna, koncepcja Europy policentrycznej),
- krajowej (rozmieszczenie ludności i potencjału gospodarczego, przepływy towarów i migracje ludności, policentryczność sieci osadniczej, obszary wzrostu i peryferia, centralizacja kraju, obszary natura 2000 itp., krajowa sieć transportowa i energetyczna),
- regionalnej (regionalna sieć osadnicza, dostępność do miast i usług, ponadlokalne obszary funkcjonalne, zależność centrów i peryferii, ochrona przyrody na poziomie regionalnym),
- lokalnej (struktura funkcjonalno przestrzenna gminy, suburbanizacja, zależność rozmieszczenia względem siebie sposobów użytkowania poszczególnych terenów minimalizacja konfliktów w terenach różnym sposobie użytkowania),
- szczegółowej (dzielnica, kwartał, pierzeja, indywidualna działka: na tym poziomie realizowany jest wyraz estetyczny ładu przestrzennego – jakość architektury, kształtowanie przestrzeni publicznej, rozmieszczenie nośników reklamowych, wygląd elewacji, percepcja krajobrazu).

W związku z powyższym wszystkie cele, kierunki i działania zapisane w niniejszym planie przyczyniają się do budowania ładu przestrzennego województwa, a odpowiedzialność za ich realizację spoczywa na wszystkich poziomach zarządzania.

1.1.2. Narzędzia realizacji polityki przestrzennej województwa

Osiągniecie celów polityki przestrzennej województwa, powinno być realizowane całym wachlarzem działań, dla których plan zagospodarowania przestrzennego województwa pełni rolę koordynacyjną. Możliwości prowadzenia polityki przestrzennej zależą od pozostających w dyspozycji samorządu województwa instrumentów. Narzędzia prowadzenia polityki przestrzennej podzielić można na bezpośrednie (prawne, w tym system planowania przestrzennego; inwestycje trwałe, gospodarka gruntami) oraz pośrednie (finansowe - stymulujące lub zachęcające do podejmowania działań, informacyjne, lobbing)⁶¹⁷. W PZPWZ w zakresie realizacji polityki przestrzennej województwa wskazano następujące narzędzia, które zostały przypisane do konkretnych działań służących realizacji celów polityki przestrzennej:

- 1) Planowanie przestrzenne jedno z narzędzi polityki przestrzennej polegające na przenoszeniu ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa na szczebel lokalny do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, oraz odpowiednich zadań rządowych i samorządowych (wojewódzkich) do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów rewitalizacji, a także do planów zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych. Z uwagi na możliwość lokalizacji inwestycji na podstawie tzw. "specustaw", planowanie przestrzenne obejmuje również wspólpracę i opiniowanie decyzcji wydawanych na podstawie tych ustaw.
- 2) **Zadania samorządowe** inwestycje celu publicznego mające wskazaną konkretną lokalizację oraz zapewnione finansowanie przez zapisanie ich w programach wojewódzkich lub wieloletnim programie

_

⁶ Domański R. 1989. Podstawy planowania przestrzennego

⁷ Gorzym – Wilkowski W.A.2013, Planowanie przestrzenne województwa. Teoria - Ustawodawstwo - Praktyka

inwestycyjnym województwa. Zarząd województwa uzgadnia projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie tych zadań lub wprowadza te zadania poprzez ustalenia planu do planów miejscowych na zasadach określonych w art. 44 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

- 3) **Zadania rządowe** inwestycje rządowe zapisane w dokumentach przyjętych przez organy władzy centralnej (sejm, rząd, minister), bądź jednostki im podległe.
- 4) **Inne inwestycje celu publicznego** inne inwestycje realizujące cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym, nie będące zadaniami wojewódzkimi lub rządowymi, realizowane przez gminy, powiaty (lub ich grupy), operatorów lub w partnerstwie publiczno-prywatnym.

Zadania samorządowe, zadania rządowe i inne inwestycje celu publicznego wprowadza się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z art. 15 ust. 3. pkt 4a UoPiZP w trybie art. 17 i art. 44 tejże ustawy.

- 5) **Terytorializacja polityki rozwoju** narzędzie polityki regionalnej, polegające na ukierunkowaniu działań na konkretne terytoria. Narzędzie to wykorzystywane będzie w formie wsparcia dla konkretnych obszarów, w tym obszarów funkcjonalnych. Takie postępowanie pozwoli wspierać obszary, w których dane działanie przyniesie największe efekty, jak również wyeliminować działania niepożądane w określonych obszarach. W ramach terytorializacji polityki rozwoju stosowane są następujące instrumenty:
 - Strategiczna interwencja województwa zachodniopomorskiego obejmuje obszary, na których dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym, konfliktów przestrzennych związanych ze sposobem wykorzystania ich potencjału przyrodniczego i kulturowego. Jednym z nich jest Specjalna Strefa Włączenia, która stanowi instrument terytorializacji polityki rozwoju województwa służący wspieraniu obszarów o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwojowych. Dedykowana jest obszarom koncentracji deficytów rozwojowych w dziedzinie infrastrukturalnej jak i społecznej, a także obszarom wiejskim, które w wyniku słabej dostępności do ośrodków wzrostu narażone są na stałą marginalizację i nieuczestniczenie w rozwoju. Wachlarz działań jest bardzo szeroki i koncentruje się wokół trzech obszarów tematycznych: aktywizacji infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej obszarów wymagających specjalnego wsparcia.
 - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) są podstawowym narzędziem dedykowanym qłównym ośrodkom wzrostu województwa, tj. obszarom funkcjonalnym miasta wojewódzkiego – (Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego) oraz -Szczecina miasta o znaczeniu ponadregionalnym Koszalina (Koszalińsko–Kołobrzesko–Białogardzkiego Funkcjonalnego) i innych obszarów miejskich. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego (JST) miast i obszarów powiązanych znimi funkcjonalnie (miasto i samorządy znajdujące się w jego oddziaływaniu), które mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Drugą kategorią są tereny i ośrodki o potencjale rozwojowym z największą zdolnością do kreowania wzrostu gospodarczego oraz dające największe szanse osiągnięcia oczekiwanego rezultatu. Celem ZIT jest zintegrowanie projektów odpowiadających kompleksowo na potrzeby i problemy, sprzyjanie integracji całego obszaru oraz promowanie partnerskiego modelu współpracy.
 - Kontrakt Samorządowy (KS) to jedna z podstawowych form realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (RPOWZ) 2014-2020, negocjacyjne narzędzie planowania i realizacji zintegrowanych przedsięwzięć istotnych dla rozwoju danego obszaru (a w konsekwencji całego regionu), tworzone w oparciu o współpracę wszystkich partnerów procesów rozwojowych obecnych na danym obszarze. KS realizowany będzie przede wszystkim w celu wzmocnienia rozwoju gospodarczego obszaru nim objętego, będącego podstawą do zapewnienia spójności społecznej i infrastrukturalnej.
 - Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, którego celem jest zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, zwiększenie potencjału gospodarczego oraz aktywności społecznej i zawodowej. Instrument umożliwia lokalnym społecznościom inicjowanie i realizację w sposób partycypacyjny działań rozwojowych odpowiadających na wyzwania społeczne, środowiskowe i gospodarcze danego obszaru

- preferencje dla konkretnych obszarów w konkursach ogłaszanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego i innych programach, narzędziach i instrumentach którymi dysponuje województwo, lub w których przedstawiciele samorządu województwa mają prawo głosu
- 6) **Lobbing** działanie decydentów, organów i instytucji samorządu województwa w politycznych organach sąsiednich samorządów, w organach państwa, państw ościennych bądź organach Unii Europejskiej, w celu uzyskania korzystnych dla rozwoju województwa rozstrzygnięć prawnych, organizacyjnych i finansowych, polegających np. na lokalizacji lub kontynuacji określonych inwestycji, decyzji czy przedsięwzięć; działanie to obejmować może przedstawianie politykom i organom decyzyjnym dobrze umotywowanych racji województwa, racji stanu, korzyści ekonomicznych dla budżetu państwa, pozytywnych skutków społecznych itp.
- 7) **Działania programowe** programy/inicjatywy nakierowane na rozwiązywanie konkretnych problemów, integrujące działania różnych partnerów, w oparciu o środki z różnych dostępnych źródeł.

Plan określa również **obszar działania** wskazujący lokalizację lub preferowany zasięg konkretnych działań. W tym miejscu, w przypadku inwestycji celu publicznego, wskazywane są gminy lub obszary, na których zlokalizowana będzie inwestycja. W pozostałych przypadkach, zwłaszcza w zakresie terytorializacji polityki, wskazuje się obszary, na których poszczególne działania powinny się koncentrować. Wskazanie obszaru działania w zależności od rodzaju działania oraz rodzaju użytego instrumentu oznacza:

- jedyny obszar, na którym działanie będzie mogło być realizowane (działania, konkursy interwencje kierowane tylko dla tych obszarów) lub
- obszar preferowany dla działań, które mogą być realizowane na terenie całego województwa.
 Obszar ten powinien być brany uwagę w pierwszej kolejności, dodatkowo punktowany w konkursach.
 Decyzja, czy wskazany obszar będzie jedynym na którym będzie prowadzone konkretne działanie, czy preferowanym spośród całego obszaru województwa podejmowana będzie indywidualnie w zależności od konkretnej sytuacji.

1.2. Struktura zapisów celów i kierunków polityki przestrzennej województwa w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego

Cele i kierunki wskazane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego podzielono na 3 części: odnoszące się do całego obszaru województwa, do obszarów funkcjonalnych oraz obszaru Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jako Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego⁸.

W tych częściach wydzielono następujące cele polityki przestrzennej województwa:

Cel I. Wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa

Cel II. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego

Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej

Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej

Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy

Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego

Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój odnawialnych źródeł energii i zwiększenie dostępności cyfrowej

⁸ Zgodnie z art. 39 ust. 6 ustawy o pizp - dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego uchwala się plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego jako część planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa

Obszary funkcjonalne w polityce przestrzennej województwa

Cel XI. Wykorzystanie wspólnego potencjału i integracja miejskich obszarów funkcjonalnych

Cel XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej

Cel XIII. Przeciwdziałanie marginalizacji i wsparcie rozwoju w obszarze funkcjonalnym Specjalnej Strefy Włączenia

Cel XIV. Poprawa spójności wewnętrznej i przełamywanie peryferyjności przygranicznego obszaru funkcjonalnego

Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego ośrodka funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego

Cel XV. Rozwój funkcji metropolitalnych oraz roli Szczecina w europejskiej i krajowej sieci miast

Cel XVI. Racjonalizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej i sieci osadniczej oraz wzmocnienie funkcji miejskich

Cel XVII. Poprawa standardów życia mieszkańców

Cel XVIII. Ochrona walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego

Cel XIX. Wzmacnianie szczecińskiego obszaru funkcjonalnego jako ośrodka wzrostu gospodarczego

Cel XX. Wzmacnianie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych

Cel XXI. Utworzenie w SOM sprawnie działających systemów infrastruktury technicznej w dziedzinie energetyki, gospodarki odpadami i ochrony przeciwpowodziowej

W obrębie poszczególnych celów wskazane są kierunki zagospodarowania przestrzennego, spełniające warunki ich realizacji.

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa sformułowane zostały w oparciu o istniejące uwarunkowania, z uwzględnieniem pożądanego kształtu przestrzeni regionalnej i rozwoju społecznogospodarczego regionu w perspektywie obowiązywania planu.

W ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego wyodrębniono cztery kategorie działań: ustalenia, zalecenia, projekty i rekomendacje. Ustaleniom i zaleceniom przypisano narzędzia realizacji, natomiast projektom i rekomendacjom – podmioty odpowiedzialne i adresatów.

- 1) **Ustalenia** są to działania lub zasady, które będą zgłaszane w formie wniosków do wojewódzkich dokumentów planowania przestrzennego (planów zagospodarowania przestrzennego województw ościennych, planów zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych), gminnych dokumentów planistycznych (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), oraz do dokumentów krajowych i międzynarodowych odnoszących się do przestrzeni województwa, jeżeli dotyczą merytorycznego zakresu tych dokumentów i obszaru, dla którego dokument będzie sporządzany. W przypadku dokumentów gminnych wprowadzenie ustaleń do dokumentu planistycznego jest warunkiem uzgodnienia przez samorząd województwa.
- 2) Zalecenia to działania lub zasady polityki przestrzennej województwa, które powinny być brane pod uwagę przy sporządzaniu dokumentów dotyczących planowania przestrzennego i społecznogospodarczego i podejmowaniu działań innego typu mających wpływ na ład przestrzenny na obszarze województwa. Zalecenia wskazują sposoby realizacji celów i kierunków polityki przestrzennej, zapewniających spójność polityki regionalnej i planowania przestrzennego. Zalecenia stanowią wytyczne prowadzenia polityki przestrzennej województwa, wymagające uwzględnienia przez organy samorządu województwa i jednostki im podległe. Dla pozostałych jednostek samorządu terytorialnego zalecenia nie są wiążące i nie mogą być podstawą odmowy uzgodnienia dokumentu, jednakże są informacją, że działania wbrew zaleceniom są sprzeczne z polityką przestrzenną województwa i jako takie nie będą przez województwo wspierane.
- 3) **Projekty** to propozycje sporządzenia dokumentów analitycznych, studialnych, planistycznych i strategicznych z dziedziny zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczących działań dotychczas niezrealizowanych lub realizowanych w niedostatecznym zakresie. Adresatami są: administracja rządowa, samorządy terytorialne, uczelnie, i inne instytucje, w gestii których leży podejmowanie tych działań.
- 4) **Rekomendacje** to propozycje ustalenia zasad (np. norm prawnych) lub podjęcia działań dotyczących zagospodarowania przestrzennego województwa, skierowane według kompetencji do instytucji na zewnątrz lub wewnątrz województwa. Rekomendacje adresowane są do konkretnych podmiotów decyzyjnych.

W odniesieniu do poszczególnych działań wskazane są obszary województwa objęte ich zasięgiem. Do każdego ustalenia i zalecenia wskazane zostały narzędzia ich realizacji opisane w rozdziale 1.1.2).

W przypadku projektów wskazano podmioty kompetentne do wykonania tych projektów.

W przypadku rekomendacji wskazane są również obszary wykraczające poza granice województwa oraz podmioty, do których rekomendacje są adresowane.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa, jako wojewódzki dokument planistyczny ma charakter aktu kierownictwa wewnętrznego, dlatego wszystkie kategorie działań w nim zapisane są wiążące dla organów samorządu województwa i jednostek im podległych, szczególnie przy sporządzaniu i realizacji dokumentów strategicznych, programowych i operacyjnych.

2. CELE I KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA

Strategicznym celem polityki przestrzennej województwa zachodniopomorskiego jest zrównoważony rozwój województwa służący efektywnemu wykorzystaniu jego przestrzeni, w celu zwiększenia konkurencyjności, sprawności funkcjonowania, a także wzrostowi jakości życia mieszkańców oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym. Rozwój opierać się ma o terytorialnie zróżnicowane potencjały rozwojowe i przełamywanie zdiagnozowanych barier. Istotne jest podnoszenie konkurencyjności największych ośrodków miejskich w skali kraju i Regionu Morza Bałtyckiego, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu marginalizacji obszarów peryferyjnych, leżących poza oddziaływaniem dużych miast. W tym celu konieczne jest zarówno podnoszenie jakości największych miast i ich obszarów funkcjonalnych, jak również wsparcie i integracja istniejących potencjałów na obszarach peryferyjnych.

2.1. Cel I. Wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa

Głównym celem rozwoju powiązań zewnętrznych Województwa Zachodniopomorskiego jest urzeczywistnienie aspiracji regionu związanych ze wznowieniem historycznej roli Szczecina jako wiodącego ośrodka morskiego i portowego w tej części basenu Morza Bałtyckiego, jak również wykorzystanie unikatowego położenia w przestrzeni Polski, dla budowania przewagi konkurencyjnej regionu. Realizacji tego celu służyć ma m.in. przejęcie roli krajowego lidera współpracy w Regionie Morza Bałtyckiego, zwłaszcza z najbliższymi światowymi metropoliami Wielką Kopenhagą (Oresund), Berlinem i Hamburgiem. Utrzymywanie ścisłych relacji z innymi regionami, umożliwi podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych, społecznych, środowiskowych i naukowych. Współpraca taka ma być także instrumentem wdrożenia zasady spójności terytorialnej w obrębie Regionu Morza Bałtyckiego i Unii Europejskiej. Aspiracjom regionu sprzyja strategiczne położenie i bezpośrednie sąsiedztwo z niemieckimi Krajami Związkowymi oraz Skandynawią poprzez Bałtyk. Właśnie współpraca z regionami Skandynawskimi wymaga szczególnego zacieśnienia z uwagi na nie w pełni wykorzystany potencjał działań w tym kierunku.

WOJEWÓDZTWO A OTOCZENIE ZEWNĘTRZNE SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Położenie województwa w Regionie Bałtyckim, w sąsiedztwie Niemiec, Danii i Szwecji jako impuls do zwiększenia aktywności transgranicznej i bałtyckiej.
- Bliskość Szczecina wobec metropolii: Berlina, Hamburga i Regionu Wielkiej Kopenhagi i Skanii determinantą zwiększenia aktywności Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego w kontaktach gospodarczych i wymianie doświadczeń z północnymi Niemcami i Skandynawią.
- Funkcjonowanie intensywnej współpracy międzyregionalnej z sąsiadującymi regionami niemieckimi.
 Postulowana współpraca z regionami duńskimi i szwedzkimi, po uprzedniej analizie potencjałów i barier współpracy.
- Oddziaływanie funkcjonalne Szczecina na terytorium Niemiec w obszarze postulowanego Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina kierunkiem rozwoju integrującym przestrzennie sąsiadujące regiony niemieckie, przy jednoczesnej konieczności dalszych działań wdrożeniowych. Potrzeba zwiększonej, międzysektorowej analizy kierunków rozwoju regionalnej gospodarki i działań na rzecz wzmocnienia otoczenia naukowo-badawczego, z uwagi na znaczącą pozycję województwa w systemie Transeuropejskich Sieci Transportowych TEN-T, funkcjonowanie portów morskich i śródlądowych oraz działalność terminalu LNG.
- Spójne priorytety województwa zachodniopomorskiego z sąsiednimi regionami jako postawa wspólnych działań lobbingowych, nakierowanych na integrację przestrzenną regionów sąsiadujących.

	Kierunek 1. Rozwój współpracy w dziedzinie planowania przestrzennego i polityki regionalnej w Regionie Morza Bałtyckiego			
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Wzmocnienie pozycji województwa		Całe województwo	
	w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez ak-	działania programowe		

	tywizację współpracy z regionami Republiki Federalnej Niemiec, Danii i Szwecji oraz dal- szymi krajami nadbałtyckimi (Litwa, Łotwa, Estonia, Finlandia, Rosja)		
2.	Przejęcie przez Szczecin roli krajowego lidera w dziedzinie współpracy z północ- nymi regionami Republiki Federalnej Nie- miec i Skandynawią (realizacja priorytetów TRMSZ)	Lobbing, działania programowe	Szczecin
3.	Utworzenie w Szczecinie instytutu nauko- wo-badawczego zajmującego się gospo- darką morską, współpracą transbałtycką, skandynawistyką	Lobbing, działania programowe	Szczecin
4.	Umacnianie transgranicznego oddziaływa- nia Szczecina przez aktywną współpracę z Kopenhagą oraz innymi miastami i regionami Skandynawii, zwłaszcza z regio- nem Øresund	Lobbing, działania programowe	Szczecin
5.	Nawiązanie współpracy naukowej i gospodarczej Szczecina z Hamburgiem	Lobbing, działania programowe	Całe województwo
6.	Rozwój sieci współpracy miast bałtyckich	Lobbing, działania programowe	Całe województwo
	Projekty	Podmiot realizujący	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wspólne projekty w ramach Regionu Morza Bałtyckiego dotyczące intensyfikacji trans- portu morskiego i współpracy naukowo- -technicznej, gospodarczej, kulturalnej oraz w zakresie tworzenia w polityki regionalnej	Uczelnie wyższe, samo- rządy terytorialne,	Całe województwo

	Kierunek 2. Rozwój współpracy transgranicznej w dziedzinie planowania przestrzennego i polityki regionalnej z Republiką Federalną Niemiec		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wzmocnienie międzyregionalnej i transgranicznej współpracy w dorzeczu Odry	Działania programowe	Całe województwo
2.	Intensyfikacja współpracy Szczecina z Berlinem	Działania programowe	Szczeciński Obszar Metropolital- ny
3.	Współpraca z Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Brandenburgią w zakresie trans- granicznych obszarów chronionych, edukacji, kultury, logistyki i planowania przestrzennego	Działania programowe	Całe województwo
4.	Współpraca z Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Brandenburgią w zakresie zago- spodarowania turystycznego obszarów trans- granicznych Dolnej Odry i Zalewu Szczeciń- skiego	Działania programowe	Szczecin, Świnoujście oraz gmi- ny w powiatach: goleniowskim, gryfińskim, kamieńskim, polickim
5.	Rozwój transgranicznego systemu informacji przestrzennej	Działania programowe	Całe województwo
6.	Wzmacnianie korzystnych powiązań komuni- kacyjnych i infrastrukturalnych pomiędzy wo- jewództwem a Republiką Federalną Niemiec	Lobbing, planowanie przestrzenne	Całe województwo
	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania
1.	Opracowanie analiz i opracowań określonych do realizacji w Koncepcji Przyszłości 2030 dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań	Rada Ministrów, samo- rządy województw	Całe województwo

2.	Studium komunikacyjne w zakresie powiązań transgranicznych	Rada Ministrów, samo- rządy województw	Całe województwo
3.	Studium Transgranicznego Regionu Metropo- litalnego Szczecina: realizacja kolejnych eta- pów Koncepcji	Samorządy terytorialne	Przygraniczny Obszar Funkcjo- nalny

2.2. Cel II. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

Głównym celem, w tym zakresie jest stworzenie optymalnych warunków podnoszących jakość życia dla człowieka, poprzez zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Realizacja koncepcji sieci obszarów chronionych powinna przyczynić się do rozwoju ponadregionalnych przyrodniczych powiązań zewnętrznych oraz utworzenia warunków do powstania szlaków migracyjnych dla zwierząt. Istotnym zagadnieniem jest prowadzenie analiz nad dynamiką zachodzących przemian w środowisku przyrodniczym związanych ze zmianami klimatycznymi oraz prognozowanymi skutkami tych zmian. Priorytetowe jest racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych jak wody powierzchniowe, wody podziemne oraz kopaliny dla prawidłowego funkcjonowania środowiska życia człowieka, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do prognozowanych jego zmian. W obszarach silnie zurbanizowanych, zwłaszcza w funkcjonalnych obszarach miejskich, należy dążyć do rozbudowy i połączenia wewnątrzmiejskich układów ekologicznych z obszarami otwartymi poprzez system zielonych pierścieni i klinów.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Duża różnorodność krajobrazu związana z młodoglacjalną rzeźbą terenu, determinującą podstawowe funkcje użytkowania.
- Bardzo korzystne warunki pozyskiwania energii wiatrowej w obszarze wybrzeża Bałtyku, obrzeża Zalewu Szczecińskiego i wyższych partiach wzniesień Pojezierza Pomorskiego.
- Korzystne warunki do pozyskiwania energii słonecznej na obszarach wybrzeża Bałtyku (od Świnoujścia po Kołobrzeg), Pojezierza Wałeckiego oraz doliny Odry (od Kostrzyna po Cedynie).
- Najwyższy potencjał hydrotechniczny Drawy, Regi, Gwdy, Parsęty, spośród rzek przepływających przez województwo
- Bogactwo jezior i naturalnych zbiorników: ponad 5% udział wód powierzchniowych w powierzchni województwa (średnia krajowa: 2%)
- Występowanie najżyźniejszych gleb (jak czarnoziemy i brunatne właściwe w południowo-zachodniej części województwa m.in. w gminach Pyrzyce, Stargard, Cedynia, Chojna, Moryń, Kołbaskowo oraz w pasie nadmorskim w gminach Mielno, Będzino i Postomino.
- Kruszywa naturalne, piaski, torfy, ropa naftowa, gaz ziemny i kreda jeziorna głównymi kopalinami eksploatowanymi w województwie.
- Wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego w gminie Dębno złoże "Barnówko-Mostno-Buszewo" (96% wydobycia ropy naftowej i 78% gazu ziemnego w województwie stanowiące 56,5% krajowego wydobycia ropy naftowej i 8,3% gazu ziemnego).
- Lokalizacja w województwie zachodniopomorskim jedynego eksploatowanego w Polsce złoża gazu azotowego Cychry (gm. Dębno).
- Duża powierzchnia lasów (36,47% pow. województwa) istotnym potencjałem dla rozwoju przemysłu drzewnego, energetyki w oparciu o biomasę, turystyki, bioróżnorodności i roli ochronnej.
- Duża bioróżnorodność fauna i flory województwa zachodniopomorskiego. Główne obszary występowania gatunków chronionych i zagrożonych wyginięciem: obszar doliny Odry, pas nadmorski, pas pojezierzy.
- Rzeki Odra (zwłaszcza jej dolny odcinek wraz z estuarium i rejon ujścia Warty) oraz Drawa ze swoim dopływem Płociczną akwenami o najbogatszej ichtiofaunie.
- Cenne gatunki chronionych ssaków na terenie województwa: żubry (w Wolińskim Parku Narodowym oraz dziko żyjące w okolicach Mirosławca), wilki migrujące w okolicach Cedyni, Mirosławca, Puszczy Drawskiej, 14 gatunków nietoperzy oraz ssaki morskie, tj. foka szara, morświn.

- Największe bogactwo gatunków awifauny w obszarze Międzyodrza, będącego najważniejszą ostoją ptaków wodno-błotnych w Polsce wraz z terenami jeziora Dąbie i Zalewu Szczecińskiego.
- Około 47% powierzchni województwa objęte jest różnymi formami ochrony przyrody.
- Prognozowany wzrost sztormowości i zagrożeń powodziowych w strefie brzegowej Bałtyku.
- Możliwy wzrost poziomu morza na południowym brzegu Bałtyku o 30-80 cm, a temperatury wody o 2°C do 2100r. (źródło: Second Assessment of Climate Change for the Baltic Sea Basin).
- Możliwy wpływ spadku zasolenia Morza Bałtyckiego na zmniejszenie populacji dorsza.
- Konflikty przestrzenne na obszarach nadmorskich w związku z występowaniem najkorzystniejszych warunków do pozyskiwania energii słonecznej i wiatrowej oraz wysokich walorów krajobrazowych i turystycznych.
- Wpływ zeutrofizowanych wód Zalewu Szczecińskiego na jakość wód Zatoki Pomorskiej, a zanieczyszczeń wnoszonych przez Odrę na wody Zalewu Szczecińskiego.

Kierunek 1. Zachowanie walorów przyroc antropopresji	Kierunek 1. Zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Zachowanie odmienności typów krajobrazów: ochrona krajobrazów na terenach silnej antropopresji 	Planowanie przestrzenne	W szczególności dolina rzeki Odry, wybrzeże Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego, na obszarach pojezierzy i w kompleksach leśnych	
 Dostosowanie rozwoju przestrzennego na obszarach rekreacyjnowypoczynkowych strefy brzegowej Bałtyku, Zalewu Szczecińskiego i pojezierzy do warunków i stanu środowiska przyrodniczego: rozdzielanie przestrzeni między jednostkami osadniczymi przez wprowadzanie terenów zielonych, niedopuszczenie do nadmiernej koncentracji struktur osadniczych, prowadzenie monitoringu chłonności turystycznej poszczególnych ekosystemów, rezerwowanie terenów na systemy parkingów strategicznych 	Planowanie przestrzenne	Świnoujście oraz gminy w po- wiatach: drawskim, goleniow- skim, gryfickim, kamieńskim, kołobrzeskim, koszalińskim, polickim, sławieńskim	
3. Tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych poprzez zapewnienie migracji zwierząt z ominięciem barier antropogenicznych w szczególności komunikacyjnych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo	
 Utrzymanie i tworzenie zielonych pierścieni wokół miast wraz z utrzy- maniem i przywróceniem drożności miejskich systemów ciągów ekolo- gicznych 	Planowanie przestreznne	SOM i KKBOF	

Kierunek 2. Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatycznym oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania

1.	Zwiększenie obszarów zieleni, na terenach zurbanizowanych	Planowanie przestrzenne	Miasta, obszary funkcjonalne miast
•	Zwiększanie retencji wód na obszarach zurbanizowanych przez: ustanowienie zwiększania retencji, jako priorytetu projektowania systemów kanalizacji deszczowej, wykorzystywanie zagłębień i oczek wodnych do retencji, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej, przeciwdziałanie zasklepianiu gruntu	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasta, obszary funkcjonalne miast
3.	Ograniczenie nowej zabudowy w obszarach zagrożonych potencjal- nymi skutkami wzrostu poziomu morza	Planowanie przestrzenne	Gminy Zalewu Szczecińskiego i obszary nadmorskie
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Kompleksowa modernizacja energe- tyczna obiektów użyteczności publicz- nej i wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta województwa
2.	Zmniejszenie indywidualnego trans- portu samochodowego w centrach miast, poprzez budowę zintegrowane- go transportu publicznego	Terytorializacja polityki rozwoju	SOM, KKBOF, Szczecinecki OF i Wałecki OF
3.	Rozwój systemów monitoringu i reagowania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi	Działanie programowe	Całe województwo
4.	Rozwój pozyskiwania energii odna- wialnej (wykaz działań w rozdziale 2.9: cel IX, kierunki 4 i 5)	Działania programowe	Całe województwo
5.	Prowadzenie monitoringu powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem ob- szarów przekroczeń w danej strefie	Działanie programowe	Całe województwo
	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania
1.	Strategia dla strefy nadmorskiej i przybrzeżnej minimalizacji negatyw- nych skutków prawdopodobnego podniesienia się poziomu morza	Administracja rządowa, we współpracy z samorządami terytorialnymi	Strefa nadmorska i przybrzeżna
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wyznaczenie obszarów zagrożonych potencjalnymi skutkami zmian klimatu, lub opracowanie metodyki ich wyzna- czania, w szczególności podniesienia się poziomu morza	Administracja rządowa, instytu- cje naukowe	Strefa nadmorska i przybrzeżna
2.	Monitoring wrażliwości ekosystemów na zmiany klimatyczne oraz wprowa- dzanie działań minimalizujących nega- tywny wpływ zmian klimatycznych w środowisku przyrodniczym	Administracja rządowa	Całe województwo

Kierunek 3. Ochrona i racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Ochrona jeziora Miedwie, jako główne go zbiornika wody pitnej, przed eutro-	The state of the s	Zlewnia jeziora Miedwie w po- wiatach: choszczeńskim, gryfiń-

	fizacją, m.in. przez ograniczenie prze- kształcania trwałych użytków zielonych (łąk) w grunty orne		skim, myśliborskim, pyrzyckim, stargardzkim
2.	Ochrona udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr: 102, 118, 120, 122, 123, 125 , 126, 127,134, 135,136	Planowanie przestrzenne	Gminy: Biały Bór, Bierzwnik, Bobolice, Boleszkowice, Borne Sulinowo, Czaplinek, Człopa, Wałcz (miejska i wiejska), Dębno, Dobra Szczecińska, Drawno, Drawsko Pomorskie, Goleniów, Grzmiąca, Kalisz Pomorski, Kobylanka, Kołbaskowo, Maszewo, Mieszkowice, Międzyzdroje, Mirosławiec, Ostrowice, Pełczyce, Polanów, Police, Stara Dąbrowa, Stargard (miejska i wiejska), Szczecin, Szczecinek (miejska i wiejska), Tuczno, Tychowo, Wierzchowo, Wolin, Złocieniec
3.	Poprawa bilansu wodnego zlewni oraz zwiększenie odporności na zagrożenia naturalne	Działania programowe	Całe województwo
4.	Budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszary najbardziej narażone na skutki suszy
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Zahamowanie wzrostu eutrofizacji poprzez ograniczenie wpływu sub- stancji biogenicznych (azot i fosfor)	Działania programowe, terytorializacja polityki rozwoju	W szczególności rejony Pojezierza Drawskiego i Szczecineckiego oraz północno-zachodnia część wokół Zalewu Szczecińskiego i ujściowego odcinka Odry
2.	Odtworzenie i ochrona istniejących systemów wodno-błotnych w celu po- lepszenia stosunków wodnych	Działania programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej na tere- nach zabudowy nad brzegami akwe- nów	Planowanie przestrzenne, inwe- stycje celu publicznego	(Całe województwo) w szcze- gólności wody Zalewu Szcze- cińskiego i jeziora Dąbie, inne jeziora w obrębie miast
4.	Prowadzenie monitoringu wód przy- brzeżnych i przejściowych	Działanie programowe	Całe województwo

Kierunek 4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie strefy brzegowej morza			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
Budowa, rozbudowa i utrzymywania systemu zabezpieczenia przeciwpo- wodziowego terenów nadmorskich, w tym usuwania uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego brzegów morskich	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Gminy nadmorskie	
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Tereny położone poniżej + 2,5 m n.p.m. należy wyłączyć z wprowadzania trwa- łego zainwestowania, jako zagrożone fizycznym zniszczeniem, powodziami odmorskimi i zabagnianiem terenu 	Planowanie przestrzenne	Gminy nadmorskie	

2.	Wyposażenie terenów zainwestowa- nych o rzędnej poniżej + 2,5 m n.p.m. w rozwiązania odwodnieniowe, neutra- lizujące skutki powodzi odmorskich i zabagnień lub likwidacja/relokacja za- inwestowania	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy nadmorskie
3.	Na zapleczu brzegów klifowych, za- równo aktualnie czynnych jak i mar- twych, lokalizacja trwałego zainwesto- wania nie bliżej niż 200 m od górnej krawędzi klifów	Planowanie przestrzenne	Gminy nadmorskie
4.	Zabezpieczenie nowych źródeł zaopatrzenia w wodę dla potrzeb komunalnych i gospodarczych w warunkach wzrostu ingresji wód morskich do użytkowych poziomów wodonośnych	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy nadmorskie
5.	Ochrona terenów zagrożonych na zanieczyszczenia przed nadmiernym wykorzystaniem turystycznym	Działanie programowe	Gminy nadmorskie
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Podział strefy brzegowej morza na rejony zabezpieczane przed skutkami przewidywanych zagrożeń przyrodni- czych (rejony inwestycyjne) i na rejony pozostawione oddziaływaniu natural- nym procesom przyrodniczym	Administracja rządowa i samo- rządowa	Gminy nadmorskie
2.	Monitoring strefy brzegowej połu- dniowego Bałtyku	Urzędy Morskie	Gminy nadmorskie

Kierunek 5. Ochrona powierzchni ziemi i racjonalne wykorzystanie gleb		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Wykluczenie obszarów osuwiskowych i obszarów predysponowanych do wy- stępowania ruchów masowych z zain- westowania i użytkowania osadnicze- go.	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
 Pozostawienie obszarów osuwisko- wych i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych dla użytkowania leśnego (jako lasy gle- bochronne), pastwiskowego (eksten- sywny wypas) lub ekologicznego (na- turalna sukcesja) 	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
 Ochrona gleb wysokiej jakości przed nierolniczym wykorzystaniem, zwłasz- cza w pasie Pobrzeża Bałtyckiego, na Równinie Pyrzyckiej, w okolicy Kołba- skowa, Dobrej Szczecińskiej, Cedyni i Mieszkowic 	Planowanie przestrzenne	Gminy w powiatach: gryfickim, gryfińskim, kołobrzeskim, kosza- lińskim, polickim, pyrzyckim
 Zalesienia gruntów nieprzydanych dla innych celów z zachowaniem ochrony siedlisk przyrodniczych 	Działanie programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo
Poprawa jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych	Działania programowe	Całe województwo

6.	Wprowadzenie zadrzewień śródpo- lnych służących ochronie gleb przed erozją wietrzną, poprawie stosunków mikroklimatycznych i biocenotycznych	Działania programowe	Całe województwo
7.	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na osuwiska w aktualizo- wanych dokumentach planistycznych	Działanie programowe	Całe województwo
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Opracowanie szczegółowych map obszarów zagrożonych osuwiskami dla całego województwa	Administracja geologiczna	Całe województwo

k	Kierunek 6. Wykorzystanie kopalin uwzględniające potrzeby gospodarcze oraz ochronę środowiska		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Ochrona złóż kopalin niezagospoda- rowanych na potrzeby ich przyszłej eksploatacji	Planowanie przestrzenne	Obszary złóż kopalin na terenie całego województwa
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Projektowanie kopalni odkrywkowych z uwzględnieniem minimalizacji wpły- wu na krajobraz	Planowanie przestrzenne, plan zagospodarowania złoża, plan ruchu zakładu górniczego	Obszary zasobów złóż na tere- nie całego województwa
2.	Rekultywacja i rewitalizacja obszarów poeksploatacyjnych	Działania programowe,	Obszary poeksploatacyjne w województwie
3.	Likwidacja i rekultywacja nielegalnych wyrobisk	Działania programowe,	Całe województwo

Kierunek 7. Ochrona i powiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zadrzewionych			
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej 	Działanie programowe	Całe województwo	
 Stopniowa przebudowa drzewostanu w celu dostosowania struktury lasu do istniejących warunków siedliskowych 	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo	
 Wprowadzanie drzewostanów miesza- nych 	Planowanie przestrzenne, działanie programowe	Całe województwo	
 Zapewnienie nienaruszalności lasów ochronnych 	Planowanie przestrzenne	Lasy ochronne w całym woje- wództwie	

Kierunek 8. Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Uwzględnienie wskazanych do ustanowienia 2 parków krajobrazowych w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego: Widuchowskie Buczyny i Krzywińskie Łęgowisko (gm. Widuchowa), Koszaliński Park Krajobrazowy (m. Koszalin, gm. Manowo, Sianów) 	Planowanie przestrzenne	Widuchowa, Koszalin, Manowo, Sianów
 Uwzględnienie wskazanych do usta- nowienia na obszarze województwa 28 obszarów chronionego krajobrazu 	Planowanie przestrzenne	Gminy: Biały Bór, Brojce, Chojna, Dolice, Gościno, Gryfice, Gryfino, Karlino,

(OChK) w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego: Rynna Wietszyńska (gm. Karlino), kompleks lasów Tychowo-Poniki (gm. Tychowo), Wierzchowo (gm. Wierzchowo), Dolina Stepnicy (gm. Osina, Maszewo), Osowo-Bieniczki (gm. Nowogard), Dolina Pileszy (gm. Nowogard, Osina), Krzywice (gm. Osina), Węgorzyce (gm. Osina), Dolina rzeki Lubieszowej (gm. Brojce, Gryfice, Płoty), Dolina Otoczki (gm. Gryfice, Karnice, Trzebiatów), Dolina Pniewy (gm. Płoty, Rymań), Łąki koło Wicimic (gm. Płoty), Obszar Chronionego Krajobrazu (gm. Chojna, Moryń, Trzcińsko-Zdrój), Gryfiński Obszar Chronionego Krajobrazu (gm. Gryfino), Dolina Błotnicy i Jezioro Kamienica (gm. Gościno, Kołobrzeg, Siemyśl), Jezioro Dołgie (gm. Lipiany), Sądów-Ziemomyśl (gm. Dolice), Dolina Małej Iny (gm. Dolice), Brzeziński Obszar Chronionego Krajobrazu (gm. Dolice), Dolina Małej Iny (gm. Dolice), Dolina Pęcinki (gm. Suchań), Dolina Pęcinki (gm. Suchań), Okolice Żydowo-Biały Bór, powiększenie istniejącego obszaru (gm. Biały Bór), Wysoczyzna Kołacz-Białowąs (gm. Połczyn-Zdrój), Žródła Regi (gm. Połczyn-Zdrój), Zlewnia Czernicy (gm. Sławoborze)		Karnice, Kobylanka, Kołobrzeg, Lipiany, Maszewo, Moryń, No- wogard, Osina, Płoty, Połczyn Zdrój, Rymań, Siemyśl, Sławobo- rze, Stargard, Suchań, Trzcińsko Zdrój, Trzebiatów, Tychowo, Wierzchowo
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych	Terytorializacja polityki rozwoju	Parki krajobrazowe
 Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, np. banki genowe, parki miejskie, ogrody bota- niczne, ekoparki 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo
 Ujednolicenie zasad gospodarowania i doprowadzenie do spójności prze- strzennej form ochrony przyrody z sąsiednimi województwami i przyle- 	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo

	gającymi obszarami po stronie nie- mieckiej		
4.	Ochrona i monitoring siedlisk przyrod- niczych i gatunków objętych ochroną	Działania programowe	Całe województwo
5.	Zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
6.	Edukacja ekologiczna oraz rozwój infrastruktury dydaktycznej i turystycznej w lasach oraz na terenach objętych ochroną	Działania programowe,	Całe województwo
7.	Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych, zbiornikach wodnych oraz strefie przy- brzeżnej i na terenach zmeliorowanych w stanie niepogorszonym	Działania programowe	Całe województwo
8.	Renaturyzacja i rekultywacja jezior oraz cieków	Działania programowe	Całe województwo
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Objęcie Wolińskiego Parku Narodowego (Bramy Świny, Delty wstecznej Świny) ochroną przez wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO	Rada Ministrów	Świnoujście, Międzyzdroje

2.3. Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego

Głównym wyzwaniem w zakresie potencjału ludnościowego jest zahamowanie spadku liczby ludności, przede wszystkim poprzez zahamowanie odpływu ludności (zwłaszcza osób młodych), a także dążenie do wzrostu liczby urodzeń. Cel ten zrealizowany jest również poprzez inne działania zapisane w planie dotyczące atrakcyjności zamieszkania w województwie, zwłaszcza: nakierowane na poprawę sytuacji gospodarczej (w tym zwiększenie liczby, jakości i dostępności miejsc pracy), poprawę jakości życia, (w tym jakości środowiska przyrodniczego, urbanistyczno–architektonicznego), a także zwiększenie dostępu do usług i mieszkań.

LUDNOŚĆ SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Odpływ ludności, głównie osób młodych, do wszystkich sąsiednich województw i do Mazowsza
- Spadek przyrostu naturalnego (głównie w dużych miastach).
- Starzenie się miast.
- Pogarszająca się struktura wiekowa ludności, duża liczba osób w wieku produkcyjnym (najliczniejsze roczniki 50-65 lat, których nie ma kto zastąpić na rynku pracy).
- Skupianie się ludności wokół dużych miast, depopulacja większości miast i peryferyjnych obszarów wiejskich.
- Prognozowany spadek liczby ludności województwa do roku 2035 o 7% i o 15% do 2050 r. Najsilniejsza depopulacja prognozowana w centralnej i południowo-wschodniej części województwa i powiecie kamieńskim. Przewidywane zwiększenie ludności w otoczeniu dużych miast.

Kierunek 1. Wzrost atrakcyjności zamieszkania przez poprawę jakości życia mieszkańców		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Poprawa warunków mieszkaniowych w miastach przez rewitalizację, odpo- 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Miasta województwa

	wiednią strukturę i intensywność za- budowy		
2.	Poprawa dostępności i jakości terenów rekreacyjnych na obszarach miejskich	Planowanie przestrzenne	Miasta województwa
K	ierunek 2. Wzmocnienie potencjału demo	graficznego województwa	
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
2.	Poprawa dostępności usług opieki nad dziećmi	Działanie programowe	Całe województwo
3.	Pomoc w powrocie na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi	Działanie programowe,	Całe województwo
4.	Zapewnienie wsparcia dla rodzin wielodzietnych	Działanie programowe	Całe województwo
5.	Podniesienie konkurencyjności uczelni wyższych	Działanie programowe, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Koszalin
6.	Wsparcie lokalizacji inwestycji tworzą- cych atrakcyjne miejsca pracy	Działanie programowe	Całe województwo

Kierunek 3. Dostosowanie do zmian demograficznych			
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
Dostosowanie infrastruktury społecznej do zmiany struktury wiekowej ludności	Działanie programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo	
 Wsparcie dla osób aktywnych zawo- dowo po 50 roku życia 	Działanie programowe	Całe województwo	
 Wdrożenie programów zdrowotnych dla osób w wieku aktywności zawodo- wej dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy 	Działanie programowe	Całe województwo	

K	Kierunek 4. Przeciwdziałanie depopulacji centralnej i południowo-wschodniej części województwa		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Poprawa dostępności do usług pu- blicznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy w powiatach: choszczeń- skim, drawskim, łobeskim, szcze- cineckim, świdwińskim i wałec- kim
2.	Integracja rynków pracy i poprawa dostępności komunikacyjnej do miejsc pracy	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy w powiatach: choszczeń- skim, drawskim, łobeskim, szcze- cineckim, świdwińskim i wałec- kim
3.	Poprawa jakości edukacji i jej powiąza- nie z rynkiem pracy	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy w powiatach: choszczeń- skim, drawskim, łobeskim, szcze- cineckim, świdwińskim i wałec- kim
4.	Wspieranie rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy w powiatach: choszczeń- skim, drawskim, łobeskim, szcze- cineckim, świdwińskim i wałec- kim
5.	Dążenie do wsparcia koncentracji ludności w słabszych ośrodkach miej- skich	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy w powiatach: choszczeń- skim, drawskim, łobeskim, szcze- cineckim, świdwińskim i wałec- kim

2.4. Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej

W celu równoważenia rozwoju w przestrzeni województwa, konieczne jest wsparcie policentryczności układu osadniczego. Optymalizacja rozmieszczenia potencjałów oraz poprawa dostępności jak największej liczby ludności do dóbr i usług wymagają wsparcia ośrodków subregionalnych, leżących poza wymienionymi obszarami, tj. Szczecinka i Wałcza. Wobec braku miast subregionalnych w centralnej i południowej części województwa należy dążyć do wykreowania subregionalnego obszaru wzrostu w oparciu o komplementarne układy sześciu miast w strefie centralnej oraz trzech miast: Barlinek-Myślibórz-Dębno – w południowej części województwa.

SIEĆ OSADNICZA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Acentralny układ sieci osadniczej, polaryzacja sieci w dwóch obszarach położonych przy granicach województwa (SOM, KKB OF); słaba dostępność dużej części województwa do głównych miast.
- Istnienie w południowo-wschodniej części województwa dwóch istotnych ośrodków miejskich: Szczecinka i Wałcza, mających potencjał do pełnienia roli subregionalnych ośrodków równoważenia rozwoju.
- Słabe powiązania wschodniej części województwa (Wałcz, Szczecinek) ze Szczecinem.
- Niekontrolowane rozlewanie się miast i urbanizacja wsi podmiejskich, wzrost transportochłonności i kosztów kongestii obszarów aglomeracyjnych.
- Niedostosowanie infrastruktury technicznej drogowej i społecznej do kierunków przemieszczania się ludności.
- Wyludnianie się miast małych i średnich, peryferyjne położenie i słaba dostępność miast położonych poza szczecińskim obszarem funkcjonalnym i aglomeracją koszalińską.
- Dysproporcje (także wewnętrzne) w poziomie rozwoju miast spowodowane problemami społecznymi, zapaścią gospodarczą i słabą dostępnością.
- Pogarszająca się sytuacja małych miast, które pełnią ważną rolę w równoważeniu tempa rozwoju regionu stanowią one lokalne centra rozwoju i zapewniania usług dla obszarów wiejskich.
- Słaba miejska sieć osadnicza w centralnej części województwa, brak dużych ośrodków miejskich, ale znaczący potencjał zespołu sześciu miast (Drawsko Pomorskie, Złocieniec, Czaplinek. Połczyn-Zdrój, Świdwin Łobez), tzw. strefy centralnej.
- Rozproszona wiejska sieć osadnicza w centralnej, południowej i wschodniej części województwa. Występowanie na tym terenie małych, oddalonych od siebie wsi, charakteryzujących się szczególnie niską dostępnością do usług nawet najbardziej podstawowych.
- Silne skorelowanie sytuacji społeczno-gospodarczej gmin z ich odległością od dużych miast

	Kierunek 1. Rozwój i poprawa powiązań głównych biegunów wzrostu województwa (SOM i KKBOF) zdolnych do konkurowania w przestrzeni krajowej i europejskiej		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wsparcie powiązań wewnętrznych między głównymi biegunami wzrostu SOM i KKBOF	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Pasmo gmin wzdłuż drogi kra- jowej nr 6 (planowana S6) oraz linii kolejowych Szczecin - Koło- brzeg i Szczecin-Białogard- Koszalin
2.	Wspieranie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych Szczecina i Koszalina	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, lobbing	Szczecin, Koszalin
3.	Zapewnienie usług podstawowych w ośrodkach lokalnych, w celu ograni- czenia transportochłonności układu osadniczego (SOM i KKBOF)	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Gminy SOM i KKBOF

4.	Planowanie zintegrowane w całych obszarach funkcjonalnych	Planowanie przestrzenne	Gminy SOM i KKBOF
5.	Zahamowanie i przeciwdziałanie zjawiskom niekontrolowanej suburba- nizacji	Planowanie przestrzenne	Gminy SOM i KKBOF

	nów wzrostu do pozostałych ośrodków i poprawę spójności przestrzennej wewnątrz województwa				
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania			
 1. Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych Wałcza, Szczecinka oraz Centralnej Strefy Funkcjonalnej przez: • budowę dróg ekspresowych: nr 10, 6, 11 • modernizację drogi wojewódzkiej nr 163 • modernizację linii kolejowej nr 210 • budowę obwodnicy Węgorzyna w ciągu drogi krajowej nr 20 	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe, zadania samorządowe	Gminy na przebiegu dróg i linii kolejowych			
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania			
 1. Wsparcie ośrodków wzrostu o znaczeniu subregionalnym subre- gionalnych zespołów miast: Centralna Strefa Funkcjonalna Barlinek-Myślibórz-Dębno 	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta: Kołobrzeg, Stargard, Szczecinek, Świnoujście, Wałcz o oraz miasta Centralnej Strefy Funkcjonalnej: Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Łobez, Połczyn-Zdrój, Świdwin, Złocieniec oraz Barlinek, Myślibórz, Dębno			
2. Realizacja polityki przestrzennej ośrodków ponadlokalnych wspoma- gających rozwój (Choszczno, Gryfice, Gryfino, Goleniów Dałowo, Sławno, Pyrzyce) wraz ich obszarami oddzia- ływania	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy powiatów: choszczeńskiego, goleniowski, gryfickiego, gryfiński, pyrzyckiego, sławieńskiego			
 Program dla małych i średnich miast: wspieranie mieszkalnictwa społecznego i komunalnego wspieranie innowacyjnej gospodarki (biznes oparty o popyt pozalokalny, e-biznes) rozwój usług publicznych w celu wsparcia funkcji miejskich i poprawy obsługi ludności 	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta Specjalnej Strefy Włączenia			
 4. Kształtowanie terytorialnych i funkcjonalnych związków wsi i małych miast jako centrów obsługi ludności, głównie poprzez: budowę lub modernizację infrastruktury społecznej w celu poprawy dostępności do dóbr i usług poprawę dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich do głównych ośrodków miejskich 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne, w tym plany obszarów funkcjonalnych	Maiasta i ich funkcjonalnie powia- zane obszary wiejskie			
5. Stworzenie warunków do efektyw- nego zarządzania zrównoważonym	Planowanie przestrzenne	Całe województwo			

	rozwojem na obszarach wiejskich oraz do promowania idei partnerstwa miejsko-wiejskiego, w celu pobudze- nia kontaktów i współpracy z sąsiadu- jącymi obszarami miejskimi		
6.	Wspieranie rozwoju subregionalnych centrów innowacyjności, inkubato- rów przedsiębiorczości	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta o znaczeniu regionalnym: Drawsko Pomorskie, Kołobrzeg, Koszalin, Stargard , Szczecinek, Świdwin, Świnoujście, Wałcz
7.	Poprawa dostępności obszarów peryferyjnych do głównych miast województwa	Zadanie samorządowe, zadanie rządowe	Świnoujście oraz gminy w powia- tach: choszczeńskim, drawskim, gryfickim, gryfińskim, kamieńskim, łobeskim, myśliborskim, szczecinec- kim, świdwińskim, wałeckim
8.	Wzrost atrakcyjności miast przez rewitalizację i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta województwa
9.	Rewitalizacja obszarów wiejskich i wsparcie pozarolniczych funkcji wsi.	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszary wiejskie
10	. Działania w kierunku włączenia społecznego na obszarach wiejskich	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna strefa włączenia

Kierunki odnoszące się do konkretnych obszarów funkcjonalnych miast zapisane zostały w rozdziale 3.

2.5. Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

Najważniejszym celem jest zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej oraz zachowanie i kształtowanie krajobrazu kulturowego jako cennego elementu kultury, przyczyniającego się do atrakcyjności obszaru wpływającej na jakość życia mieszkańców i wzrost walorów turystycznych. Ochrona najcenniejszych obiektów i obszarów kulturowo-krajobrazowych przed degradacją oraz ich rewaloryzacja stanowią jedne z najistotniejszych działań budujących ład przestrzenny.

ZABYTKI I KRAJOBRAZ KULTUROWY SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Trzy władztwa pod jakimi funkcjonowały obszary województwa miały bezpośredni wpływ na zróżnicowanie zabytkowej architektury i budownictwa lokalnego.
- Największa w Polsce koncentracja zabytków ryglowych i kamiennych.
- Duża różnorodność typologiczna i stylowa oraz wysoka wartość zachowanego dziedzictwa kulturowego.
- Identyfikacja 30 Obszarów Kulturowo-Krajobrazowych (o wyróżniających się swoistych wartościach kulturowych i krajobrazowych).
- Niedostateczna popularyzacja wiedzy o wartościach dziedzictwa kulturowego, jego historii i wielokulturowości, szczególnie na poziomie podstawowego i średniego nauczania.
- Brak występowania na terenie województwa ochrony prawnej krajobrazu kulturowego w postaci parków kulturowych.
- Wiele układów urbanistycznych z zachowanymi współcześnie czytelnymi cechami pierwotnego rozplanowania.
- Powszechna realizacja inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu bez uwzględnienia szerszego kontekstu przestrzennego.
- Postępująca degradacja zabytkowego krajobrazu miejskiego przez nową zabudowę nieuwzględniającą kontekstu historycznego.
- Zmiana historycznych układów komunikacyjnych na obszarach staromiejskich i zabytkowych likwidacja

kamiennych nawierzchni (chodników i jezdni), zmiany przekroju ulic.

- Zagospodarowywanie zabytkowych centrów miejscowości w sposób nieuwzględniający historycznych wartości funkcjonalnych i przestrzennych.
- Zauważalna deformacja krajobrazu w wyniku niewłaściwej lokalizacji inwestycji wielkokubaturowych (np. hal, magazynów), wielkoprzestrzennych (np. nowych zespołów mieszkalnych), dominant wysokościowych (np. masztów, wież elektrowni wiatrowych) w centrach miast.
- Uniformizacja i degradacja zabytkowego krajobrazu w wyniku realizacji rozwiązań przestrzennoarchitektonicznych obcych tradycji lokalnej: zanik indywidualnych cech krajobrazu historycznych regionów, zanik tradycyjnej wsi.
- Negatywny wpływ ruchu tranzytowego na stan zabudowy i korzystanie z przestrzeni zwłaszcza na obszarach staromiejskich.
- Zauważalny zły stan techniczny zabytkowej zabudowy (brak emocjonalnej więzi z dziedzictwem kulturowym Pomorza Zachodniego i brak środków finansowych na właściwą renowację).
- Brak lub niedostateczne finansowanie obiektów wymagających natychmiastowego remontu i prac restauratorskich.
- Niewłaściwe realizacje remontowe w budowlach zabytkowych.
- Powszechne zanikanie tradycyjnych elementów i detali architektonicznych oraz zastępowanie ich nowymi dysharmonijnymi.
- Zmniejszanie bądź całkowita likwidacja zasobów zieleni przydrożnej.
- Dewastacje terenów historycznych parków i cmentarzy.
- Zmiany w krajobrazie będące skutkiem transformacji społeczno-ekonomicznych (niszczejące zabudowania pofolwarczne dawnych PGR, postoczniowe i poportowe).
- Popadające w ruinę wiejskie dwory i pałace.
- Postępująca degradacja terenów przyrzecznych wraz z elementami zabytkowej infrastruktury technicznej.
- Stopniowe zanikanie obiektów z infrastruktury kolejowej (lokomotywowni, wież ciśnień, magazynów i innych).
- Zanikanie charakterystycznych elementów historycznego krajobrazu (np. kolei wąskotorowych).
- Występowanie cennych obiektów współczesnych (dobra kultury współczesnej) nie podlegających ochronie prawnej, nie wpisanych do rejestru zabytków (otwarta lista proponowanych 30 obiektów).
- Brak ewidencji obiektów współczesnego dziedzictwa kulturowego oraz niedostateczna popularyzacja wiedzy na jego temat.

Kierunek 1. Zahamowanie degradacji obiektów zabytkowych i dóbr kultury współczesnej, poprawa ich stanu i sposobu wykorzystania			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja obszar/działania	
 Ustanowienie i ochrona dóbr kultury współczesnej przez wprowadzenie stosownych przepisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, w planach miejscowych i innych aktach prawa miejscowego dla następujących obiektów, figurujących w katalogu obiektów (lista otwarta do rozszerzenia): zabudowa mieszkaniowa w ramach tzw. Śródmiejskiej Dzielnicy Mieszkaniowej: Szczecin, al. Papieża Jana Pawła II i pl. Lotników, Szkoła podstawowa "Na Głębokiem" (dawna 	Planowanie przestrzenne	Gminy: Biały Bór, Cedynia, Czaplinek, Gryfino, Koło- brzeg (miasto i gmina), Koszalin, Mieszkowice, Stargard (miasto), Szczecin, Świnoujście	

- SP21): Szczecin, ul. Jaworowa 41,
- Szczeciński Dom Sportu (dawny WDS): Szczecin, ul. Wąska 16,
- budynek biurowo-handlowy Baltona: Szczecin, ul. Gdańska 40,
- Aula Kopernikańska Pomorskiej Akademii Medycznej: Szczecin, ul. Powstańców Wielkopolskich 72,
- Teatr Letni im. Heleny Majdaniec: Szczecin, Park Kasprowicza,
- Kościół p.w. Św. Krzyża: Szczecin, ul. Henryka Wieniawskiego 5a,
- Pomnik Czynu Polaków: Szczecin, Park Kasprowicza,
- Pomnik Zwrotniczego: Szczecin, ul. Krzysztofa Kolumba,
- Pomnik Sternika: Szczecin, al. Papieża Jana Pawła II.
- Pomnik Braterstwa Broni: Szczecin, Cmentarz Centralny,
- cerkiew Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy: Biały Bór, ul. Ks. Bazylego Hrynka,
- mozaika u podnóży Góry Czcibora: Osinów Dolny (gm. Cedynia), Góra Czcibora,
- pomnik upamiętniający bitwę pod Cedynią: Osinów Dolny (gm. Cedynia), Góra Czcibora,
- polichromie w kościele p.w. Św. Krzyża: Czaplinek, Rynek,
- Pomnik Chwały Poległych Saperów: Gozdowice (gm. Mieszkowice),
- cmentarz żołnierzy radzieckich: Gryfino, ul. Pomorska,
- Pomnik Króla Maciusia Pierwszego: Szczecin, ul. Generała Ludomiła Rayskiego, przed Szkołą Podstawową nr 54 im. Janusza Korczaka,
- Pomnik Zaślubin Polski z Morzem: Kołobrzeg, al. Nadmorska,
- mozaika: Kołobrzeg, ul. Tadeusza Rafińskiego,
- cmentarz wojenny: Kołobrzeg-Zieleniewo,
- kościół i klasztor o.o. Franciszkanów p.w. Podwyższenia Krzyża Św.: Koszalin, ul. Franciszkańska,
- ratusz: Koszalin, Rynek Staromiejski,
- Dom Handlowy Saturn: Koszalin, ul. Połtawska,
- Amfiteatr: Koszalin, ul. Piastowska 7,
- Pomnik Dziewczyny z Mangustą: Koszalin, ul. Piastowska 37,
- cmentarz wojenny żołnierzy I Armii Wojska Polskiego: Siekierki-Stare Łysogórski (gm. Mieszkowice),
- witraże w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela: Stargard Si, ul. św. Jana Chrzciciela,
- kościół p.w. św. Wojciecha: Świnoujście Warszów, ul. Sosnowa,

•	wieża obserwacyjna: Świnoujście-Warszów, u wejścia na redę		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Opracowanie zasad sprzedaży, dzierżawy i udostępniania zabytków w celu ich lepszej ochrony i monitorowania stanu	Działanie programowe	Całe województwo
2.	Stworzenie obiektywnej listy zabytków wymagających najpilniejszych prac konser- watorskich (w tym ratunkowych), będącej narzędziem wsparcia decyzji o dofinanso- waniu prac konserwatorskich	Działanie programowe	Całe województwo
3.	Finansowe wspieranie i promowanie zago- spodarowania zabytków na cele kulturalne, turystyczne i inne publiczne, z uwzględnie- niem tworzenia miejsc pracy	Działania programowe	Całe województwo
4.	Ochrona zabytków przed instalowaniem nośników reklamowych oraz nieprawidłową termomodernizacją	Planowanie przestrzenne	Obiekty zabytkowe
5.	Rewaloryzacja i rewitalizacja zespołów parkowo-pałacowo-folwarcznych	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Całe województwo, w zinwentaryzowanych obiektach
6.	Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego dla celów społecznych, gospodarczych i tury- stycznych – włączenie dziedzictwa kulturo- wego w obieg gospodarczy przy jednocze- snym priorytecie zachowania wartości za- bytkowych	Działania programowe	Całe województwo
7.	Zachowanie i odtworzenie historycznych założeń parkowych i cmentarzy	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
8.	Stworzenie programu modernizacji i wyko- rzystania zabytkowych budowli hydrotech- nicznych	Działanie programowe	Całe województwo
9.	Wykluczenie lokalizacji inwestycji wielkoku- baturowych, wielkoprzestrzennych, dominat wysokościowych z obszarów zapewniają- cych ekspozycję sylwetek historycznych jed- nostek osadniczych oraz dominant krajobra- zowych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
10	. Uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego ochro- ny wskazanych i rekomendowanych do ustanowienia pomników historii wraz z ich otoczeniem	Planowanie przestrzenne	Gminy: Boleszkowice, Chojna, Darłowo (miasto), Kołobrzeg (miasto), Sia- nów, Szczecin, Trzcińsko- Zdrój, Trzebiatów
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
	. Ustanowienie 11 pomników historii: PH1. Cmentarz Centralny w Szczecinie, PH2. kościół wraz z terenem dawnej komturii templariuszy i joanitów w Chwarszczanach (gm. Boleszkowice), PH3. założenie staromiejskie w Darłowie, PH4. założenie staromiejskie w Trzebiatowie, PH5. Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie, PH6. XIX wieczny układ urbanistyczny	Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, JST	Gminy: Boleszkowice, Chojna, Darłowo (miasto), Kołobrzeg (miasto), Sia- nów, Szczecin, Trzcińsko- Zdrój, Trzebiatów

w Szczecinie,
PH7. zespół średniowiecznych umocnień
miejskich w Trzcińsku-Zdroju,
PH8. zespół średniowiecznych umocnień
miejskich z kościołem klasztornym poaugu-
stiańskim, kościołem Mariackim i ratuszem

- PH9. Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie,
- PH10. bazylika konkatedralna w Kołobrzegu

w Chojnie,

• PH11. kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Iwięcinie

Kierunek 2. Obszarowa ochrona obiektów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego				
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania		
 Ochrona walorów wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych, w tym zachowanie ich charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych w drodze łącznego stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków, krajobrazu i środowiska przyrodniczego oraz poprzez: utrzymanie historycznej sieci osadniczej poprzez odpowiednie zapisy w planach i dokumentach lokalnych ochronę historycznego układu siatki ulic, przestrzeni publicznych, linii zabudowy, gabarytów i formy obiektów budowlanych itp. wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrów staromiejskich odpowiednie utrzymanie, zagospodarowanie, oznakowanie i wyeksponowanie obiektów historycznych zakaz lokalizacji reklam i znaków niezwiązanych z opisem danego zbytku na obiekcie, w jego bezpośrednim otoczeniu i miejscu jego ekspozycji uszanowanie lokalnych tradycji budowlanych, w zakresie używanych materiałów, technik i tradycji budowlanych, podczas remontów; renowacji adaptacji, rozbudowy itp. kształtowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do lokalnej tradycji budowlanej zakaz lokalizowania obiektów wielkokubaturowych i dominant wysokościowych w sytuacji ich negatywnego wpływu na krajobraz (inwestycje tego typu powinny być każdorazowo poprzedzone analizami wpływu na krajobraz) ujednolicenie i dostosowanie elementów małej architektury, płotów, ogrodzeń, nawierzchni ciągów pieszych itp. do lokalnej tradycji budowlanej porządkowanie i utrzymywanie i uzupełnianie zespołów zieleni; zakaz wycinki obnianie zespołowanie obnianie zespołów zieleni; zakaz wycinki obnianie zespołowanie obni	Planowanie przestrzenne, Obszary funkcjonalne kształtowa- nia potencjału rozwojowego – ochrony krajobrazów kulturowych (o których mowa w KPZK 2030)	Gminy objęte zasięgiem obszarów OKK 1-30: Barlinek, Barwice, Będzino, Białogard, Biały Bór, Boleszkowice, Borne Sulinowo, Cedynia, Chociwel, Chojna, Czaplinek, Człopa, Darłowo, Dębno, Dobrzany, Dolice, Drawno, Drawsko Pomorskie, Dygowo, Dziwnów, Gościno, Gryfice, Gryfino, Grzmiąca, Kalisz Pomorski, Karlino, Karnice, Kołbaskowo, Kołobrzeg, Koszalin, Łobez, Malechowo, Manowo, Marianowo, Mielno, Mieszkowice, Międzyzdroje, Mirosławiec, Moryń, Myślibórz, Ostrowice, Pełczyce, Płoty, Polanów, Police, Połczyn-Zdrój, Postomino, Przelewice, Pyrzyce, Radowo Małe, Recz, Resko, Rewal, Sianów, Sławno, Stara Dąbrowa, Stargard, Suchań, Szczecin, Szczecinek, Świdwin, Świeszyno, Świnoujście, Trzcińsko-Zdrój, Trzebiatów, Tuczno, Ustronie Morskie, Wałcz, Warnice, Węgorzyno, Widuchowa, Wolin, Złocieniec		

sadzeń alejowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz wprowadzenie obowiązku uzupełnianie brakujących fragmentów zastosowanie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych – zwłaszcza głównych wjazdów do miejscowości, w przypadku lokalizacji obiektów związanych z funkcja produkcyjną, magazynową itp. ochronę sylwet miejscowości odpowiednie ogrodzenie, uporządkowanie i oznakowanie cmentarzy w obrębie obszarów występowania reliktów osadnictwa pradziejowego zachowanie układu topograficznego, ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się dzikiej zieleni, odpowiednie oznakowanie, okresowe monitorowanie stanu ograniczenie zabudowy brzegów jezior i zbiorników wodnych zakaz ograniczenia dostępu do jezior oraz zapewnienie im ekspozycji (zwłaszcza z punktów widokowych, atrakcyjnych ciągów widokowych itp.) przywrócenie miejscowościom związków z wodą: rewitalizacja nabrzeży oraz kształtowanie nowej zabudowy zwróconej ku		
rzekom • ochronę i utrzymanie historycznych ele-		
mentów technicznej infrastruktury wodnej		
Ponadto: • w OKK 6-12:		Gminy:
Ochrona krajobrazu krawędzi dolin, punktów widokowych i innych elementów krajobrazu rzecznego; ochrona i rewaloryzacja rzecznych budowli hydrotechnicznych wraz z dopuszczeniem w nich nowych funkcji; tworzenie nowych szlaków turystycznohistorycznych obejmujących zasób budowli hydrotechnicznych		Dobrzany, Dolice, Recz, Stargard, Suchań, Boleszkowice, Dębno, Myślibórz, Gryfino, Kołbaskowo, Szczecin, Widuchowa, Darłowo, Malechowo, Polanów, Sławno, Barwice, Białogard, Dygowo, Gościno, Grzmiąca, Karlino, Kołobrzeg, Połczyn-Zdrój, Szczecinek, Barlinek, Pełczyce, Przelewice, Pyrzyce, Warnice, Gryfice, Łobez, Płoty, Resko, Świdwin, Trzebiatów
• w OKK 2-4, 15-18, 20, 22: Ochrona cech topografii terenu, zakaz ma-		Gminy: Myślibórz, Biały Bór, Cedynia,
kroniwelacji; ochrona punktów widokowych, sylwet miejscowości, dominant kulturowych oraz miejsc ich ekspozycji; utrzymanie rolni- czego charakteru krajobrazu		Chojna, Moryń, Trzcińsko- Zdrój, Kalisz Pomorski, Łobez, Radowo Małe, Węgorzyno, Darłowo, Malechowo, Po- stomino, Sianów, Sławno, Czaplinek, Ostrowice, Złocie- niec, Mieszkowice, Barwice, Ostrowice, Połczyn-Zdrój
• w OKK 23 i 24: Tworzenie ścieżek tematycznych/		Gminy:
i worzenie sciezek tematycznych/	L	l

	T	
/ekologicznych i rezerwatów przyrody;		Drawsko Pomorskie, Miro-
utrzymanie historycznego składu gatunko-		sławiec, Koszalin, Polanów,
wego zespołów zieleni komponowanej;		Sianów
utrzymanie i uzupełnianie obsadzeń wzdłuż ciągów komunikacyjnych; ochrona cech		
,, ,		
topografii terenu; zakaz makroniwelacji;		
ochrona i eksponowanie otwarć krajobrazo-		
wych	 	
• w OKK: 1, 19, 29:		Gminy:
Zakaz obudowy (w tym reklamami) linio-		Chociwel, Marianowo, Stara
wych elementów dziedzictwa kulturowego -		Dąbrowa, Gryfice, Karnice,
z wyłączeniem punktowych obiektów zwią-		Rewal, Trzebiatów, Koszalin,
zanych z obsługą ruchu; zapewnienie ekspo-		Manowo, Świeszyno
zycji elementom dziedzictwa kulturowego	 	
• w OKK25, OKK30:		Gminy:
Utrzymanie w miarę możliwości funkcji		Police, Będzino, Darłowo,
portów i przystani rybackich z właściwymi		Dziwnów, Kołobrzeg, Kosza-
atrybutami lub nadanie im nowych funkcji,		lin, Mielno, Międzyzdroje,
przy jednoczesnym nawiązaniu do ich trady-		Postomino, Rewal, Świnouj-
cyjnego wykorzystania; utrzymanie z wody		ście, Trzebiatów, Ustronie
i lądu ekspozycji historycznych dominant zespołów staromiejskich; ochrona i kształ-		Morskie, Wolin
towanie miejscowości nadmorskich poprzez:		
ochronę tradycyjnej zabudowy miejscowo-		
ści nadmorskich oraz ochronę przestrzeni		
publicznej		
• w OKK: 1, 5, 13, 14, 15, 16, 21, 26, 28:		Gminy:
Utrzymanie rolniczego charakteru krajobra-		·
zu; ochrona punktów widokowych i miejsc		Chociwel, Marianowo, Stara
ekspozycji, odpowiednie utrzymanie zieleni;		Dąbrowa, Chojna, Drawno, Mieszkowice, Kalisz Pomor-
ochrona sylwet miejscowości; odpowiednie		ski, Łobez, Radowo Małe,
utrzymanie zieleni przy wjazdach do miej-		Węgorzyno, Suchań, Tuczno,
scowości; przeciwdziałanie suburbanizacji		Wałcz
• w OKK27:		Gminy:
ochronę obiektów militarnych wpisami do		
rejestrów i ewidencji zabytków oraz odpo-		Biały Bór, Borne Sulinowo,
wiednimi zapisami w planach miejscowych;		Człopa, Drawno, Szczecinek,
zachowanie budowli militarnych z dopusz-		Tuczno, Wałcz
czeniem zagospodarowania na funkcje tury-		
styczne itp.		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Uwzględnienie w polityce gmin obszarów		
zwaloryzowanych jako spełniające kryteria		
parków kulturowych (PK):		Gminy:
• PK1 "Swobnica"		Banie
	•	
PK2 "Strąpie" PK2 P I K I I I I I I I I I I I I I I I I I		Barlinek
• PK3 "Babiński"		Bielice
• PK4 "Bierzwnik"	Dlanowania przestrzene	Bierzwnik
• PK5 "Cedynia"	Planowanie przestrzenne	Cedynia
• PK6 "Nawodna"		Chojna
• PK7 "Rurka"		Chojna
PK8 "Zatoń Dolna"		Chojna
PK9 "Siemczyno"		Czaplinek
• PK10 "Stare Drawsko-Drahim"		Czaplinek
L	<u> </u>	

			Postomino
	PK31 "Buślary" PK32 "Łącko"		Połczyn-Zdrój Postomino
•	PK33 "Przelewice"		Przelewice
•	PK34 "Nieborowo"		Pyrzyce
	PK35 "Pomorskie Rezydencje",		Radowo Małe
	PK36 "Strzmiele"		Radowo Małe
	PK37 "Osieki"		Sianów
	PK38 "Pęzino"		Stargard,
			·
	PK39 "Lekowo"		Świdwin
•	PK40 "Świnoujście"		Świnoujście
	PK41 "Trzebusz"		Trzebiatów
	PK42 "Strzaliny"		Tuczno
•	PK43 "Wolin"		Wolin
_	PK44 "Chwarszczany"		Boleszkowice
	Utrzymanie zasad kompozycji przestrzen-	Planowanie przestrzenne	Wskazane poniżej obszary
	no-architektonicznej i jej różnorodności na terenach poszczególnych projektowanych parków kulturowych	p.12552251116	PK1-PK44
2		Dianouvania przestrzena	Cala majomá d-tura
	Ochrona elementów kulturowych: obiektów budowlanych, komponowanej zieleni, stanowisk archeologicznych oraz przyrodniczych tworzących specyfikę obszaru par-	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
	ków kulturowych		
4.	Zakaz wprowadzania na terenach obsza-	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
	rów wyznaczonych pod parki kulturowe elementów i form zagospodarowania de- gradujących krajobraz	i i anowanie przestrzenne	Cale Wojewouztwo

5.	Utrzymanie zasad kompozycji przestrzen- no-architektonicznej i jej różnorodności na	Planowanie przestrzenne	Obszar PK1-PK44
	terenach potencjalnych parków kulturo- wych		
6.	Opracowanie i upowszechnianie regional- nych katalogów historycznej zabudowy i zagospodarowania terenu, wdrażanie ich do stosowania przez odpowiednie zapisy w prawie miejscowym	Działania programowe	Całe województwo
7.	Studium przebiegu dróg o szczególnych walorach krajobrazowych jako wytyczne do wskazań i budowy systemu turystycz- nych tras komunikacyjnych regionu	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
8.	Uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego ochrony układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych i wskazanych do wpisania do rejestru zabytków wraz z obowiązkiem sporządzania dla nich planów miejscowych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
9.	Utrzymanie i eksponowanie otwarć krajo- brazowych, punktów widokowych, miejsc ekspozycji wartościowych krajobrazów kul- turowych i przyrodniczych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
10.	Sporządzenie studiów historyczno- krajobrazowych (identyfikacja, delimitacja specyficznych wartości krajobrazu, w tym krajobrazu otwartego z uwzględnieniem otwarć krajobrazowych, panoram miej- scowości, punktów widokowych, miejsc ekspozycji cennych krajobrazów kulturo- wych i przyrodniczych, naturalnych i kultu- rowych dominant terenu, granic krawędzi leśnych, topografii i "fizjonomii" układów przyrodniczych) dla wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych wraz z wytycz- nymi do polityki przestrzennej gmin	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
11.	Ochrona zielonych pierścieni i włączanie średniowiecznych fortyfikacji miejskich do planowanych tras turystycznych	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
12.	Inwentaryzacja i waloryzacja zieleni przydrożnej, wprowadzenie zakazu wycinki alejowych obsadzeń drogowych lub obowiązku stosownych kompensacji	Działania programowe	Całe województwo
13.	Rewaloryzacja i rewitalizacja zespołów parkowo-pałacowo-folwarcznych	Trytorializacja polityki rozwoju	zespoły parkowo pałacowe na terenie całego woejwódz- twa
14.	Rewitalizacja zabytkowych układów przestrzennych urbanistycznych i ruralistycznych	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Układy urbanistyczne i rurali- styczne na terenie całego województwa
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1	. Objęcie ochroną układów urbanistycz- nych i ruralistycznych - przez wpisanie ich do rejestru zabytków (Rp):	Zachodniopomorski Wojewódz- ki Konserwator Zabytków	Gminy:
•	Rp1. Białowąs		Barwice

• Rp2. Cedynia		Cedynia
• Rp3. Dębno		Dębno
• Rp4. Gosław		Trzebiatów
• Rp5. lwięcino		Sianów
• Rp6. Krupy	Zachodniopomorski Wojewódz-	Darłowo
• Rp7. Łącko	ki Konserwator Zabytków	Postomino
• Rp8. Międzyzdroje		Międzyzdroje
• Rp9. Mrzeżyno		Trzebiatów
• Rp10. Nowy Borek		Kołobrzeg (wiejska)
• Rp11. Rekowo		Kobylanka
• Rp12. Sępólno Małe		Biały Bór
• Rp13. Sławsko		Sławno
• Rp14. Słowino		Darłowo (wiejska)
Rp15. Szczecin Pogodno		Szczecin
• Rp16. Szczecin Śródmieście		Szczecin
• Rp17. Wałcz		Wałcz (miejska)

2.6. Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej

Głównym celem jest poprawa warunków życia w zakresie dostępności do mieszkań, wysokiej jakości, przestrzeni publicznych, usług publicznych, w tym opieki zdrowotnej. Poprawa funkcjonowania szkolnictwa wyższego, ma na celu wzmocnienie sektora badawczo-rozwojowego oraz przeciwdziałanie spadkowi funkcji akademickich Szczecina i Koszalina. Działania w tym zakresie sprzyjać będą decyzjom osiedleńczym, a także korzystnie oddziaływać na bazę ekonomiczną jednostek osadniczych.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Mała powierzchnia mieszkań na 1 osobę, z wyjątkiem obszarów o dużej dynamice rozwoju budownictwa indywidualnego (pas nadmorski tereny podmiejskie Szczecina i Koszalina); przy czym w pasie nadmorskim duża liczba mieszkań niezamieszkałych na stałe (wynajem dla turystów),
- Złe warunki mieszkaniowe, zwłaszcza w miastach i wsiach popegeerowskich.
- Rozwój funkcji mieszkaniowych z dala od centrów miast.
- Związek między sytuacją demograficzną a sytuacją mieszkaniową (migracje z miast na tereny podmiejskie).
- Duża aktywność deweloperska w największych miastach województwa i w pasie nadmorskim.
- Na terenach wokół dużych miast duża aktywność budownictwa indywidualnego.
- Spadek liczby studentów szkół wyższych.
- Niska konkurencyjność zachodniopomorskich uczelni na tle kraju.
- Wzrost zainteresowania studentów uczelniami o określonych specjalizacjach związanymi z medycyną i gospodarką morską.
- Brak instytutów PAN i jednostek badawczo-rozwojowych na obszarze województwa.
- Brak prestiżowej jednostki naukowej wyróżniającej się na tle kraju i Europy pod względem jakości prowadzenia badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych.
- Niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową w województwie.
- Równomierne rozmieszczenie szpitali posiadających podstawowe oddziały chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położnicze i pediatryczne.

- Równomierne rozmieszczenie zespołów ratownictwa medycznego na obszarze województwa.
- Niedobór łóżek opieki długoterminowej, rehabilitacyjnej oraz leczenia onkologicznego i psychiatrycznego.
- Zlokalizowanie ośrodków leczenia wysokospecjalistycznego na bazie szpitali w Szczecinie i Koszalinie.
- Poprawa stanu infrastruktury i wyposażenia placówek w aparaturę oraz sprzęt medyczny, przy jednoczesnej potrzebie dalszej systematycznej modernizacji.
- Rozpoczęcie wdrażania skoordynowanej sieci teleinformatycznej w ochronie zdrowia umożliwiającej m.in. poprawę jakości i efektywności korzystania ze specjalistycznych procedur medycznych.
- Brak wojewódzkiego centrum urazowego.
- Dobrze rozwinięta sieć uzdrowisk i usług sanatoryjnych.
- Znacząca rola zachodniopomorskich uzdrowisk na rynku krajowym.
- Szeroki profil leczniczy uzdrowisk.
- Poprawa dostępności i rozwój oferty kulturalnej.
- Niska liczba odbiorców kultury wysokiej i niewielkie uczestnictwo społeczeństwa w życiu kulturalnym.

k	ierunek 1. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych i procesu rozwoju mieszkalnictwa		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Rewitalizacja tkanki mieszkaniowej i przestrzeni publicznych	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
2.	Ograniczanie ekspansji zabudowy na obszary podmiejskie niezurbanizowane	Planowanie przestrzenne	Obszary funkcjonalne woje- wództwa
3.	Kształtowanie zabudowy w formie zwartych ośrodków satelitarnych wokół dużych miast oraz spójnych i całościo- wych zespołów urbanistycznych	Planowanie przestrzenne	Miasta województwa oraz miej- scowości położone w pobliżu dużych miast
4.	Wykorzystanie aktywności deweloper- skiej dla kształtowania odpowiedniej polityki przestrzennej, kreowanie prze- strzeni publicznych, wnętrz urbani- stycznych itp.	Planowanie przestrzenne	Miasta województwa
5.	Podnoszenie jakości i atrakcyjności zabudowy mieszkaniowej w miastach	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasta województwa

k	Kierunek 2. Rozwój ilościowy i jakościowy szkolnictwa oraz sfery naukowo-badawczej		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Rozbudowa i budowa nowych szkół podstawowych oraz infrastruktury przedszkolnej na terenach o rosnącej liczbie ludności	Terytorializacja polityki rozwoju	SOM, KKBOF
2.	Zwiąkszenie dostępności do usług opieki nad dziećmi	Działania programowe	Całe woejwództwo
3.	Budowa, rozbudowa i modernizacja bazy dydaktycznej szkolnictwa ponad- podstawowego, w tym szkolnictwa za- wodowego, na obszarach depresji spo- łeczno-ekonomicznej, we współpracy z przedsiębiorcami	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta w OF SSW
4.	Rozwój centrów kształcenia ustawicz- nego	Działania programowe	Miasta województwa

5.	Wspieranie powiązań szkolnictwa artystycznego z przedsiębiorstwami produkcyjnymi w branżach inteligent- nych specjalizacji (m.in. opakowania, meble, wyroby metalowe) w zakresie wzornictwa przemysłowego	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Koszalin
6.	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie szkolnictwa wyższego odzwierciedlają- cych specyficzne potrzeby regionalne (wynikające z regionalnych i inteligent- nych specjalizacji)	Działania programowe, lobbing	Szczecin, Koszalin,
7.	Tworzenie innowacyjnych jednostek badawczych współpracujących z pod- miotami gospodarczymi	Lobbing, działnia programowe	Całe województwo
8.	Podnoszenie konkurencyjności za- chodniopomorskich uczelni jako ośrod- ków akademickich	Terytorializacja polityki rozwoju, działania programowe, lobbing	Szczecin, Koszalin, Stargard, Wałcz
9.	Rozwój jakościowy uczelni wyższych oraz infrastruktury dydaktycznej i nau- kowo-badawczej	Zadanie rządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Koszalin, Stargard, Wałcz
1C	.Utworzenie w Szczecinie instytutu naukowo-badawczego zajmującego się gospodarką morską, współpracą trans- bałtycką, skandynawistyką	Lobbing	Szczecin

Kierunek 3. Poprawa jakości i dostępności do usług opieki zdrowotnej		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Budowa Centrum Opieki Długotermi- nowej w subregionie przy Specjali- stycznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie 	Zadanie samorządowe	Koszalin
 Wdrożenie nowoczesnych technik diagnostyki radioizotopowej, radiotera- pii oraz e-usług w Zachodniopomor- skim Centrum Onkologii w Szczecinie 	Zadania rządowe,	Szczecin
 Budowa Stacji Pogotowia Ratunkowe- go w Szczecinie i Modernizacja Filii Wo- jewódzkiej 	Zadanie samorządowe	Szczecin
 Utworzenie Regionalnego Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Zachodnio- pomorskim Centrum Opieki nad Kobie- tą i Dzieckiem – SPSZOZ "Zdroje" w Szczecinie 	Zadanie samorzadowe	Szczecin
 Poprawa efektywności i organizacji opieki nad dziećmi w województwie zachodniopomorskim poprzez wyposa żenie w sprzęt i urządzenia medyczne SPSZOZ "Zdroje" w Szczecinie 	Zadanie samorządowe	Szczecin
6. Poprawa opieki zdrowotnej w zakresie chorób zakaźnych poprzez rozbudowę Oddziału Zakaźnego oraz Poradni Cho- rób Zakaźnych SPWSZ (Szczecin) oraz rozbudowę Oddziału Obserwacyjno- Zakaźnego z Pododdziałem Hepatolo- gii, Izbą Przyjęć, Poradnią Hepatolo-	Zadania samorządowe	Szczecin, Koszalin

_			1
	giczną i Poradnią Chorób Zakaźnych dla		
	Dzieci i Dorosłych Szpitala Wojewódz- kiego im. M. Kopernika w Koszalinie		
7		Zadania samarzadavya	Szczecin
/.	Podniesienie jakości i dostępności usług medycznych SPWSZ w Szczecinie	Zadania samorządowe	Szczecin
	poprzez budowę budynku na potrzeby Oddziału Nefrologii i Transplantacji Ne-		
	rek, Stacji Dializ, Oddziału Neurologii		
	wraz z Oddziałem Udarowym oraz Od-		
	działu Chorób Wewnętrznych		
	i Nadciśnienia Tętniczego wraz z wypo-		
	sażeniem	N	
_	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Utrzymanie istniejących szpitali z dostosowaniem ich infrastruktury	Działania programowe	Całe województwo
	i wyposażenia do aktualnych potrzeb		
	ochrony zdrowia		
2.	Zapewnienie dostępności do oddzia-	Działania programowe	Całe województwo
	łów szpitalnych:		
	• chorób wewnętrznych w obszarze		
	działania obejmującym 50-100 tys. mieszkańców,		
	• chirurgii ogólnej dla mieszkańców		
	jednego lub grupy powiatów,		
	• pediatrycznych w promieniu do 50 km		
3.	Zwiększenie bazy opieki długotermi-	Działania programowe	Całe województwo
	nowej, paliatywnej, geriatrycznej, reha-		
	bilitacyjnej i psychiatrycznej		
4.	Poprawa dostępności do usług zdro-	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna strefa włączenia
	wotnych na obszarach o najgorszej do-		
_	stępności do dużych miast	T	, II C
5.	Wzmocnienie bazy lecznictwa onkolo-	Terytorializacja polityki rozwoju	Koszalin, Szczecin
	gicznego	7. 1. 1	
6.	Utrzymanie działalności lotniczego pogotowia ratunkowego na lotnisku	Zadanie rządowe	Całe województwo
	w Goleniowie		
7.	Utworzenie stałej stacji lotniczego	Zadanie rządowe,	Zegrze Pomorskie (gm. Świe-
	pogotowia ratunkowego w Zegrzu	lobbing	szyno)
	Pomorskim		
8.	Weryfikacja i przystosowanie lądowisk	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo
	do nocnej pracy śmigłowców lotniczego pogotowia ratunkowego, oświetle-		
	nie lądowisk przyszpitalnych		
9.	Stworzenie pełnej sieci szpitalnych	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo
	oddziałów ratunkowych	,,	,
10). Utworzenie wojewódzkiego centrum	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin
	urazowego		
11	.Wdrażanie rozwiązań z zakresu	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo
	e Zdrowia		
12	Modernizacja i rozbudowa infrastruktu-	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo
	ry informatycznej i sieci szerokopa-		
	smowej w placówkach medycznych oraz edukacja personelu medycznego		
	do potrzeb związanych z rozwojem ICT		
_	. , , , , , , , , , , , , , , , , , , ,	1	ı

13.Realizacja programu rozwojowego dla	Działania programowe	Całe województwo/Szczecin
uczelni medycznych uczestniczących		
w procesie praktycznego kształcenia		
studentów, w tym tworzenie centrów		
symulacji medycznej		

ŀ	Kierunek 4. Poprawa wykorzystania potencjału uzdrowiskowego		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Przeciwdziałanie zjawiskom mającym zły wpływ na "fizjonomię" uzdrowisk i ich założenia przestrzenne oraz cechy klimatu	Planowanie przestrzenne	Dąbki (gm. Darłowo), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Połczyn- Zdrój, Świnoujście
2.	Ścisłe przestrzeganie warunków zabudowy w strefach ochronnych (A, B, C) obszarów uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej	Planowanie przestrzenne	Dąbki (gm. Darłowo), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Połczyn- Zdrój, Świnoujście
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Modernizacja infrastruktury uzdrowi- skowej, okołouzdrowiskowej i tury- stycznej	Terytorializacja polityki rozwoju	Dąbki (gm. Darłowo), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Połczyn- Zdrój, Świnoujście
2.	Ograniczanie ruchu samochodowego w uzdrowiskach, budowa parkingów buforowych i ulepszanie transportu zbiorowego	Terytorializacja polityki rozwojuj	Dąbki (gm. Darłowo), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Połczyn- Zdrój, Świnoujście
3.	Organizacja lub usprawnienie transportu zbiorowego w gminach uzdrowiskowych	Terytorializacja polityki rozwoju	Dąbki (gm. Darłowo), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Połczyn- Zdrój, Świnoujście
4.	Przywrócenie lub nadanie funkcji uzdrowiskowej nowym ośrodkom	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne, lobbing	Borne Sulinowo, Trzcińsko- Zdrój, Ustronie Morskie

K	Kierunek 5. Poprawa dostępu i podniesienie jakości usług kulturalnych		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Rozwój jakościowy i ilościowy usług kulturalnych.	Działania programowe	Całe województwo
2.	Budowanie kompetencji kulturowych i zwiększenie uczestnictwa społeczeń- stwa w życiu kulturalnym	Działania programowe	Całe województwo
3.	Wzmocnienie rangi Szczecina i Koszali- na jako głównych ośrodków kultury o znaczeniu krajowym i europejskim	Terytorializacja polityki rozwoju, działania programowe	Koszalin, Szczecin
4.	Budowa, rozbudowa i modernizacja instytucji kultury wyspecjalizowanej (m.in. teatrów i muzeów), istniejących obiektów kultury oraz sieci placówek kultury	Terytorializacja polityki rozwoju, działania programowe	Całe województwo
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wzmocnienie pozycji Akademii Sztuki na arenie krajowej i poziomu kształce- nia w kierunkach artystycznych	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Szczecin

2.7. Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy

Podstawowym celem działań w zakresie wspierania wzrostu i rozwoju gospodarczego jest podniesienie poziomu konkurencyjności gospodarki województwa zachodniopomorskiego oraz zmniejszenie poziomu problemów społecznych, związanych z sytuacją gospodarczą województwa. Realizowane one będą przez wspieranie aktywności ekonomicznej, innowacyjności gospodarczej, reindustrializację oraz wsparcie firm w początkowej fazie ich działania. Rozwijane będą inteligentne specjalizacje województwa. Ze względu na nadmorskie położenie szczególne znaczenie ma rozwój gospodarki morskiej oraz działalności wymagającej łatwego dostępu do transportu morskiego. Skala problemów społecznych wywołanych sytuacją gospodarczą znacznej części województwa wiąże się z koniecznością prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy funkcjonowania rynku pracy, w tym objęcia nimi wykluczonych grup społecznych.

Turystyka stanowiąc jedną z wiodących dziedzin gospodarczych regionu powinna zostać wspierana w zakresie niwelacji jej wybitnej sezonowości i koncentracji przestrzennej na wybrzeżu bałtyckim. Dlatego należy stale podnosić jakość świadczonych usług oraz rozszerzyć ofertę turystyczną o nowe usługi w celu czasowej i przestrzennej dywersyfikacja turystyki. Ważnym zagadnieniem jest odpowiednie kreowanie zagospodarowania turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo.

W zakresie rolnictwa, wykorzystującego największą przestrzeń województwa, celem jest ochrona najlepszej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed niewłaściwym wykorzystaniem, dewastacją wiejskiego krajobrazu rolniczego. Zwiększanie produkcyjności i dochodowości gospodarki rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego powinno się odbywać przy minimalizowaniu wpływu na środowisko przyrodnicze.

W zakresie leśnictwa celem jest wyznaczenie działań, zmierzających do zachowania wielofunkcyjności lasów i ich wszechstronnej użyteczności oraz ochrony jako istotnego zasobu endogenicznego.

GOSPODARKA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Wolniejsza od pozostałych województw dynamika rozwoju gospodarczego, skutkująca systematycznym spadkiem poziomu PKB względem średniej krajowej.
- Niska aktywność ekonomiczna w centralnej, południowej i wschodniej części województwa, brak znaczących ośrodków wzrostu gospodarczego.
- Skupienie działalności gospodarczej, potencjału demograficznego i instytucji otoczenia biznesu w Szczecinie i Koszalinie i gminach sąsiadujących. Niska dostępność wsparcia instytucjonalnego dla przedsiębiorców z centralnej części województwa.
- Rozwój nowych przemysłów w oparciu o nowoczesne technologie (produkcja elementów budowlanych, urządzeń dla energetyki wiatrowej, górnictwa morskiego, teleinformatyki, przemysłu chemicznego), głównie w parkach przemysłowych i specjalnych strefach ekonomicznych.
- W strukturze PKB najwyższy odsetek wartości dodanej brutto usługi, następnie przemysłu z budownictwem.
- Największa koncentracja przemysłu w Szczecinie i gminach Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (60%). Możliwość ekonomicznego wykorzystania istniejącego potencjału terenów poprzemysłowych.
- Niewielka liczba znaczących podmiotów gospodarczych w skali kraju i Europy.

PRZESTRZENNE UWARUNKOWANIA I ATRAKCYJNOŚĆ PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Budowanie przewag konkurencyjnych w oparciu o położenie geograficzne, zasoby naturalne, infrastruktura, warunki ekonomiczne i demograficzne.
- Nadmorskie i nadgraniczne predyspozycje do transportu morskiego, przemysłu budowy i remontu statków i
 jachtów, innych przemysłów, wymagających łatwej dostępności do transportu morskiego (np. firmy w
 łańcuchu dostaw przemysłu budowy elementów konstrukcyjnych do elektrowni wiatrowych na morzu),
 transportu, magazynowania i przesyłu paliw płynnych i gazowych, rybołówstwa morskiego i zalewowego
 oraz przetwórstwa rybnego, turystyki morskiej i nadmorskiej
- Zasoby naturalne województwa stanowią o potencjale i możliwościach rozwoju turystyki, agroturystyki, lecznictwa uzdrowiskowego, energetyki opartej na zasobach gazu ziemnego, wód chłodniczych

- (elektrownia Dolna Odra koło Gryfina), górnictwa nafty i gazu, pozyskiwania i obróbki drewna, wydobycia kruszyw i opartego na nich przemysłu budowlanego i ceramicznego
- Nie w pełni wykorzystany potencjał turystyczny w pasie pojezierzy
- Niepełne, gospodarcze wykorzystanie renty położenie względem Niemiec i Skandynawii w zakresie współpracy trans granicznej
- Stan infrastruktury transportowej obniża atrakcyjność inwestycyjną wschodniej części województwa

RYNEK PRACY SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Spadająca aktywność zawodowa ludności (przedostatnie miejsce w kraju), deficyt zawodów i niekorzystne zmiany demograficzne (prognozowany spadek liczby mieszkańców, w tym ludności w wieku produkcyjnym).
- Głównym sektorem zatrudnienia są usługi (64,4% przy średniej krajowej 57,6%), następnie przemysł i budownictwo (29,3%) oraz rolnictwo, leśnictwo i rybactwo. Biorąc pod uwagę podział na sekcje PKD najwięcej zatrudnionych jest w przetwórstwie przemysłowym, następnie w handlu, edukacji oraz administracji publicznej.
- Duże znaczenie podmiotów publicznych (administracja publiczna, oświata, ochrona zdrowia, obrona narodowa) w zatrudnieniu ludności w województwie, w tym na obszarach peryferyjnych, wynikające z problemów rozwoju działalności gospodarczej.
- Wyraźny obszar problemowy bezrobocia obejmujący centralną i wschodnią, a także kilka gmin północnozachodniej części województwa.
- Najniższy w województwie poziom bezrobocia w obszarach miejskich (Świnoujście, Szczecin, Koszalin, Kołobrzeg

GOSPODARKA MORSKA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Niedostatecznie wykorzystany potencjał rozwoju gospodarki morskiej w województwie.
- Występowanie w polskiej strefie ekonomicznej nieeksploatowanych zasobów minerałów mających potencjalne zastosowanie w przemyśle i budownictwie.
- Stagnacja przeładunków w portach województwa zachodniopomorskiego wynikająca ze słabej dostępności od strony lądu i morza.
- Wzrost konkurencyjności portów Szczecin i Świnoujście w związku z realizacją inwestycji pogłębienia toru wodnego Szczecin-Świnoujście do 12,5 m
- Ograniczenie rybołówstwa bałtyckiego, w związku z dużym zanieczyszczeniem Bałtyku i polityką UE ograniczającą flotę rybacką, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia w sektorze przetwórstwa ryb.
- Niewykorzystany potencjał rozwoju energetyki wiatrowej w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej na Bałtyku oraz portów morskich mogących stanowić zaplecze obsługi tej działalności.
- Niewystarczające wykorzystanie potencjału małych portów na wybrzeżu Bałtyku (funkcje turystyczne i komunikacyjne).
- Niewykorzystane możliwości rozwoju portu morskiego w Policach w kierunku portu uniwersalnego.
- Wzrost potencjału portu w Policach w przypadku realizacji inwestycji Grupy Azoty Zakłady Chemiczne "Police" SA, związanej z budową instalacji do produkcji propylenu i polipropylenu z infrastrukturą towarzyszącą, w tym terminal chemikaliów płynnych.
- Znaczne możliwości rozwoju Portu w Świnoujściu, związane z funkcjonowaniem terminalu LNG oraz portu zewnętrznego.
- Wzrastająca konkurencja na rynku promowych przewozów przez Bałtyk w kierunku Skandynawii (w tym budowa tunelu Dania-Niemcy).
- Niewystarczający rozwój infrastruktury logistycznej związanej z przeładunkiem drobnicy skonteneryzowanej w Szczecinie.

- Duże rezerwy terenowe pod nowe inwestycje z zakresu gospodarki morskiej w Szczecinie.
- Poprawa infrastruktury transportowej do portu w Kołobrzegu warunkiem rozwoju rybołówstwa i przewozów pasażerskich.
- Rozwój funkcji rybackiej, turystycznej i handlowej portu w Darłowie.

PRZEMYSŁ SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Systematyczny, powolny wzrost udziału województwa w produkcji przemysłowej kraju (z 2,9% do 3,4% w latach 2006-2015).
- Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto.
- Największa wydajność w branży meblarskiej, chemicznej, produkcji sprzętu transportowego (w tym stoczniowego) i elektromaszynowej. Najniższa w przemyśle w odzieżowym.
- Największy wzrost zatrudnienia w przemyśle chemicznym, metalowym, produkcji energii elektrycznej, mineralnym, maszynowym i elektrycznym.
- Specjalizacja przemysłowa obszaru Wałcza (przemysł metalowy).
- Specjalizacja przemysłowa obszaru Barlinka i Szczecinka (przemysł drzewno-meblarski).
- Specjalizacja przemysłowa Polic i Gryfina (przemysł chemiczny, energetyczny).
- Lokalizacja ponad 50% produkcji przemysłowej województwa w powiatach: szczecińskim, goleniowskim i polickim.
- Niższa wydajność pracy w przemyśle 89% średniej krajowej
- Niepełne wykorzystanie szans wynikających z nadwodnego położenia dla funkcjonowania przemysłu (po załamaniu się przemysłu stoczniowego w Szczecinie).
- Istotna rola parków przemysłowych i specjalnych stref ekonomicznych dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej województwa.

USŁUGI SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Zatrudnienie w usługach oraz udział wartości dodanej z usług w województwie wyższe niż średni poziom w Polsce.
- Dominacja małych i średnich przedsiębiorstw oraz tradycyjnego profilu świadczonych usług (znikomy udział usług inteligentnych i innowacyjnych).
- Koncentracja podmiotów usługowych (funkcja logistyczna, handlowa) w dużych miastach (Szczecin, Koszalin, Stargard, Kołobrzeg). Rozmieszczenie podmiotów sekcji H (hotele i restauracje) głównie w pasie nadmorskim, a sekcji I (transport, gospodarka magazynowa i łączność) bardziej równomiernie na obszarze całego województwa.
- Koncentracja usług o wysokim udziale wiedzy w Szczecinie (wraz ze strefą podmiejską), Koszalinie, Stargardzie i Kołobrzegu.
- Koncentracja działalności związanej z logistyką i transportem w okolicach Szczecina, Stargardu, Gryfina i Świnoujścia.
- Koncentracja zatrudnienia w obsłudze ruchu turystycznego w obszarach nadmorskich.
- Zróżnicowana dynamika tworzenia nowych podmiotów sektora usług w poszczególnych powiatach (najmniejsze tempo w powiatach: łobeskim, świdwińskim, pyrzyckim i drawskim).
- Konkurencja dla niektórych typów usług ze strony rynku niemieckiego (m.in. usługi turystyczne, medyczne).
- Niski poziom wydatków na badania i rozwój w przedsiębiorstwach (w szczególności w sektorze usług) i niski poziom innowacyjności.
- Ukształtowane i przyjazne środowisko prowadzenia działalności gospodarczej (działalność badawcza i instytucje otoczenia biznesu) głównie w Szczecinie i Koszalinie, przy jednoczesnym jego deficycie na

pozostałych obszarach województwa.

• Spodziewany wzrost popytu na usługi medyczne i rehabilitacyjne (zmiany demograficzne), opiekę nad dziećmi (wzrost aktywności zawodowej kobiet), usługi związane z rozrywką i odpoczynkiem (wzrost zamożności), komunikację i transport (suburbanizacja, migracja ludności) oraz usługi budowlane (inwestycje publiczne).

TURYSTYKA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Województwo w czołówce regionów turystycznych Polski (najwyższy wskaźnik intensywności ruchu turystycznego w Polsce).
- Sezonowy ruch turystyczny (najintensywniejszy w miesiącach lipiec-sierpień), skoncentrowany głównie w pasie nadmorskim oraz w mniejszym stopniu na pojezierzach.
- Deficyt pracowników obsługi turystyki.
- Wypoczynek głównym motywem ruchu turystycznego.
- Dynamiczny rozwój segmentu turystyki uzdrowiskowej, medycznej oraz wellness i SPA.
- Intensywny i skoncentrowany rozwój infrastruktury rowerowej na przebiegu tras priorytetowych sieci tras Pomorza Zachodniego.
- Niewystarczające dla rozwoju żeglarstwa głębokości torów wodnych na Zalewie Szczecińskim, Zalewie Kamieńskim i Dziwnie, oraz limitacja żeglugi przez mosty w Wolinie.
- Duża liczba niewykorzystanych akwenów śródlądowych i wewnętrznych wód morskich o dużej pojemności turystycznej, przy widocznej poprawie infrastruktury wodnej.
- Niedostatecznie wykorzystany potencjał turystyczny pasa pojezierzy.
- Wysoki odsetek obcokrajowców (głównie Niemców) w zagranicznym ruchu turystycznym.
- Duży odsetek nierejestrowanej bazy noclegowej.
- Dominacja tradycyjnych usług (niewielki udział usług opartych na technologiach cyfrowych).
- Niespójność i wyrywkowość pozyskiwania danych dotyczących turystyki w regionie na potrzeby realizacji działań strategicznych.

ROLNICTWO SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Najkorzystniejsza struktura obszarowa gospodarstw rolnych w kraju (średnia wielkość gospodarstwa).
- Dominacja produkcji towarowej w sektorze rolniczym województwa (90% rolniczej produkcji końcowej trafia na rynek)
- Stała tendencja wzrostu areału roślin przemysłowych, przede wszystkim rzepaku i rzepiku.
- Wiodąca pozycja regionu pod względem powierzchni upraw ekologicznych.
- Niski poziom produkcji zwierzęcej i przetwórstwa rolno-spożywczego przekładający się na niską dochodowość gospodarstw rolnych z hektara.
- Koncentracja ziemi rolniczej w podmiotach gospodarczych posiadająca osobowość prawną (spółki).
- Ok 20% właścicieli zamieszkuje poza obszarami gmin, w których położone są ich gospodarstwa.
- Niski stan zatrudnienia w sektorze rolniczym (PKD sekcja A01) skutkujący najwyższą w kraju produktywnością (40 tys. zł./1os. zatrudniona w rolnictwie).
- Dominująca pozycja branży rolno-spożywczej (PKD sekcja C10) w strukturze zatrudnienia przemysłu przetwórczego.

GOSPODARKA LEŚNA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Największe w Polsce zasoby drzewne na pniu.
- Wzrost miąższości zasobów leśnych.
- Zagrożenie pełnej realizacji zalesiania na całym obszarze wskazanym w Krajowym Programie Zwiększenia Lesistości w okresie 2001-2020.
- Istotna rola Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej przy Nadleśnictwie Kliniska w realizowaniu edukacji przyrodniczej.

K	ierunek 1. Wzrost aktywności ekonomicznej	i poziomu innowacyjności w gospc	odarce województwa
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wzmacnianie potencjału Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego oraz Koszaliń- sko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obsza- ru Funkcjonalnego jako lokomotyw roz- woju województwa	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczeciński Obszar Metropoli- talny, Koszalińsko-Kołobrzesko- Białogardzki Obszar Funkcjo- nalny
1.	Wzmocnienie potencjału kapitału ludz- kiego, ukierunkowane działania na rzecz podnoszenia jakości edukacji, wzmoc- nienie sektora kreatywnego, wzmocnie- nie kompetencji technologicznych mieszkańców województwa	Terytorializacja polityki rozwoju, w tym kontrarakty samorządowe	Miejskie Obszary Funkcjonalne oraz miasta ponadlokalne, wspomagające rozwój Choszczno , Gryfice, Sławno
2.	Przekształcanie terenów poprzemysło- wych w strefy wielofunkcyjne z możliwo- ścią zachowania działalności gospodar- czej	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
3.	Rozwój istniejących stref aktywności gospodarczej (parków przemysłowych, podstref specjalnych stref ekonomicz- nych) oraz instytucji otoczenia biznesu (parków naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii, ośrodków doradczych)	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne, lobbing	Miejskie obszary funkcjonalne
4.	Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości w powiązaniu wsparciem usług doradczych dla firm w początkowej fazie	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta powiatowe
5.	Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej szczególnie na obszarach o niskiej aktywności gospodarczej i niskiej atrakcyjności inwestycyjnej	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
6.	Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi klastrów, zwłaszcza w obsza- rze inteligentnych specjalizacji	Działania programowe	Całe województwo
7.	Wspieranie powiązań branży wzorniczej z przedsiębiorstwami w obszarze inteli- gentnych specjalizacji (m.in. opakowania, meble, wyroby metalowe) w zakresie wzornictwa przemysłowego	Działania prgramowe	Całe województwo
8.	Wykreowanie znaczącego ośrodka wzrostu gospodarczego w centralnej strefie funkcjonalnej oraz wzmocnienie gospodarcze miast subregionalnych	Terytorializacja polityki rozwoju	Strefa centralna,Wałcz, Szcze- cinek
9.	Wsparcie tworzenia i rozwoju infrastruk-	Terytorializacja polityki rozwoju	Miejskie obszary funkcjonalne

tury badawczo-rozwojowej w przedsię- biorstwach oraz procesu powstawania innowacji		
10. Podniesienie potencjału jednostek naukowo-badawczych w obszarze inteli- gentnych specjalizacji	Terutorializacja polityki rozwoju	Szczeciński Obszar Metropoli- talny, Koszalińsko-Kołobrzesko- Białogardzki Obszar Funkcjo- nalny
11. Nawiązanie i intensyfikacja współpracy między uczelniami, samorządem gospo- darczym i zawodowym oraz podmiotami gospodarczymi w zakresie transferu usług i nowoczesnych technologii	Terytorializacja polityki rozwoju, Partnerstwo-publiczno- prywatne	Całe województwo
12. Preferencje dla lokalizacji w wojewódz- twie innowacyjnych gałęzi przemysłu i usług oraz rozwój kreatywnego otocze- nia dla tego typu działalności	Działania programowe	Całe województwo
13. Zwiększenie zastosowania innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP)	Działania programowe	Całe województwo
14. Poprawa dostępności do Internetu szerokopasmowego, zapewnienie moż- liwości telepracy (pracy zdalnej), e handlu i doradztwa na odległość oraz upowszechnienie techniki informacyjno- komunikacyjnej w przedsiębiorstwach	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo, preferencje Specjalna Strefa Włączenia
15. Tworzenie warunków do lokalizacji na obszarach niskiej aktywności ekono- micznej podmiotów gospodarczych, specjalistycznej produkcji rolniczej, dzia- łalności pozarolniczej na obszarach wiej- skich	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
16. Wspieranie Inteligentnej specjalizacji:		
"Wielkogabarytowe konstrukcje wodne i lądowe"	Terytorializacja polityki rozwoju	SOM, KKBOF, Wałecki OF, BMD OF
• "Zaawansowane wyroby metalowe"		Całe województwo, w szcze- gólności: SOM, KKBOF, Wałecki OF, Szczecinecki OF, CSF, powiat pyrzycki,
• "Produkty drzewno-meblarskie"		Szczecinek, BMD OF, powiat goleniowski, Karlino, Sławno CSF
• "Opakowania przyjazne środowisku"		Całe województwo
"Produkty inżynierii chemicznej i materiałowej"		Całe województwo
• "Nowoczesne przetwórstwo rolno- spożywcze"		Całe województwo
• "Multimodalny transport i logistyka"		SOM, KKBOF, BMD OF, Szcze- cinek, Wałcz
• "Produkty oparte na technologiach informacyjnych"		SOM, KKBOF, miasta powiato- we

Kierunek 2. Rozbudowa potencjału gospodarki	morskiej w oparciu o porty morskie	
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Ustalenia z rozdziału 2.8, Cel VIII., Kierunek 5. (Rozwój transportu morskiego)		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Wykorzystanie przewagi konkurencyjnej województwa wynikającej z dobrego dostę- pu do portów, dla lokalizacji przemysłu wy- magającego takiego dostępu 	Działania programowe, lobbing	Całe województwo, w szczególności SOM i KKBOF
 Wykorzystanie możliwości rozwoju portu zewnętrznego w Świnoujściu, w tym rozwój infrastruktury i suprastruktury 	Zadania rządowe, działania programowe, planowanie przestrzenne	Świnoujście
 Restrukturyzacja portów i przystani rybackich w kierunku świadczenia usług turystycznych (rybactwa turystycznego i przewozów pasa- żerskich) 	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy nad Zalewem Szczecińskim i na wybrzeżu Bałtyku
 Utworzenie w Szczecinie terminalu lub stanowiska do obsługi dużych statków pasa- żerskich 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Szczecin
 Dostosowanie wewnętrznej infrastruktury oraz technologii przeładunku w portach do standardów współczesnego transportu mor- skiego 	Zadania rządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Świnoujście, Police
 Preferencje dla lokalizacji produkcji stocz- niowej i przemysłów nowoczesnych techno- logii na terenach portowych 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Szczecin, Świnoujście
7. Tworzenie w portach morskich i w ich otoczeniu infrastruktury na potrzeby eksplo- atacji geologicznych zasobów morza	Zadania rządowe	Darłowo, Kołobrzeg, Szczecin, Świnoujście
 Preferencje dla rozwoju produkcji wielkoga- barytowych metalowych elementów kon- strukcyjnych elektrowni wiatrowych na mo- rzu 	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin
 Zapewnienie odpowiednich standardów technicznych nabrzeży i dostępności od strony lądu dla drobnicy skonteneryzowanej w Szczecinie 	Zadanie rządowe	Szczecin
10. Wykorzystanie regazyfikacji LNG do produk- cji chłodniczej	Zadania rządowe, działania programowe	Świnoujście
Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
 Pogłębienie toru wodnego do Świnoujścia do 17 m 	Rada Ministrów	Świnoujście
 Utworzenie ośrodka naukowo-badawczego zajmującego się problemami morza w opar- ciu o potencjał szkół wyższych lub jako nie- zależnej placówki 	Rada Ministrów	Szczecin
 Zapewnienie warunków dla rozwoju elek- trowni wiatrowych w polskiej wyłącznej stre- fie ekonomicznej na Bałtyku 	Urząd Morski	Gminy na wybrzeżu Bałty- ku i wzdłuż korytarzy prze- syłowych
 Wzmacnianie powiązań portów morskich z ich lądowym zapleczem przez budowę i modernizację połączeń komunikacyjnych 	Rada Ministrów, Województwo Dolnośląskie, Województwo Kujawsko-Pomorskie, Woje- wództwo Lubuskie, Wojewódz- two Pomorskie, Województwo	Korytarze transportowe w województwie i w in- nych województwach

		Wielkopolskie, Rząd RFN	
5.	Koordynowanie planów rozwojowych dużych portów ujścia Odry	Zarządy portów	Police, Szczecin, Świnouj- ście
6.	Rozwój technologii wydobycia konkrecji polimetalicznych z dna morza	Rada Ministrów	Szczecin, Świnoujście

Kierunek 3. Jakościowy i ilościowy rozwój rynku	pracy	
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Zwiększenie efektywności systemu inter- wencji na rynku pracy, innowacyjne in- strumenty rynku pracy	Działania programowe	Całe województwo
 Aktywizacja osób w wieku powyżej 50 lat, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Specjalnej Strefy Włączenia 	Działania programowe	Całe województwo
 Ściślejsza współpraca powiatowych urzę- dów pracy z sąsiednich powiatów, w celu wymiany ofert i poszukiwania pracy dla bezrobotnych 	Działania programowe	Całe województwo, Centralna Stefa Funkcjonalna
4. Wzrost liczby miejsc pracy w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym, w tym szcze- gólności w innowacyjnym przemyśle (parki przemysłowe) i usługach (SSC/BPO/ IT)	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczeciński Obszar Metro- politalny
 Wzrost aktywności zawodowej kobiet, w tym przez poprawę dostępności opieki nad dziećmi 	Działania programowe	Całe województwo
6. Utrzymanie podmiotów publicznych związanych z ochroną zdrowia (turystyka zdrowotna) oraz obroną narodową w ob- szarach peryferyjnych, ze względu na ich znaczenie dla lokalnych rynków pracy	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
 Zapewnienie warunków rozwoju usług związanych z opieką nad osobami star- szymi oraz opieką nad dziećmi 	Działania programowe	Całe województwo
Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej	Terytorializacja polityki rozwoju, działania programowe	Specjalna Strefa Włączenia
9. Wspieranie rozwoju telepracy	Działania programowe	Całe województwo

	Kierunek 4. Wspieranie wzrostu gospodarczego poprzez rozwój turystycznego potencjału endogenicznego województwa		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa Sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego	Zadania samorządowe, inwe- stycje celu publicznego, pla- nowanie przestrzenne	Zgodnie z Koncepcja sieci tras rowerowych Pomorza Zachod- niego
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Podtrzymywanie wysokiej jakości środo- wiska przyrodniczego na terenach tury- stycznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy nadmorskie i obszary przyrodnicze chronione
2.	Wpływanie na wydłużanie sezonu tury- stycznego, poprzez rozwój jakościowy oferty turystycznej	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo, preferowa- na Specjalna Strefa Właczenia
3.	Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowiskowej	Terytorializacja polityki rozwo- ju	Specjalna Strefa Włączenia

	bazującej na endogenicznych potencja- łach obszaru, mających charakter proza- trudnieniowy		
4.	Kanalizacja ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo zagro- żonych antropopresją	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszary wraz z otulinami: Par- ków Narodowych, Parków Kra- jobrazowych, rezerwatów przy- rody oraz obszary Natura 2000
5.	Wzrost innowacyjności w usługach turystycznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Preferowane obszary poza pasem nadmorskim
6.	Rozwój funkcji turystycznych w portach morskich i w morskich przystaniach ry- backich	Terytorializacja polityki rozwoju, zadania rządowe	Chłopy (gm. Mielno), Dąbki (gm. Darłowo), Dźwirzyno (gm. Kołobrzeg), Jarosławiec (gm. Postomino), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Mrzeżyno (gm. Trzebiatów), Niechorze (gm. Rewal), Rewal, Szczecin, Świnoujście, Ustronie Morskie
7.	Wykorzystanie półwyspu nowowarpień- skiego do rozwoju windsurfingu i kitesur- fingu	Planowanie przestrzenne	Gmina Nowe Warpno
8.	Udrożnienie szlaku wodnego z Zalewu Szczecińskiego przez Dziwnę na Bałtyk	Zadanie rządowe	Gminy: Dziwnów, Kamień Po- morski, Wolin
9.	Rewitalizacja przestrzeni nadwodnych miast, z uwzględnieniem funkcji tury- stycznej	Terytorializacja polityki rozwo- ju, planowanie przestrzenne	Miasta nadwodne
10	Podnoszenie atrakcyjności wizualnej frontów wodnych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
11	Promocja pojezierzy na rzecz intensyfika- cji ruchu turystycznego na akwenach śródlądowych	Terytorializacja polityki rozwo- ju	Obszar pojezierzy
12	Jakościowe rozszerzanie oferty turystycz- nej, o sektor usług zdrowotnych, me- dycznych wellness i SPA	Działania Programowe	Całe województwo
13	Prace konserwatorskie, restauratorskie przy zabytkach, historycznych zespołach budowlanych, prowadzące do adaptacji tych obiektów do celów turystycznych	Działania Programowe	Całe województwo
14	. Tworzenie i rozwój szlaków turystyki kulturowej w oparciu o elementy dzie- dzictwa kulturowego	Działania Programowe	Całe województwo
15	Wspieranie komplementarnej oferty turystyki miejskiej	Działania Programowe	Całe województwo
16	Rozwój infrastruktury i oferty biznesowej i kulturowej	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo
17	Wprowadzanie nowych funkcji komer- cyjnych (w tym hotelowych o wysokim standardzie) w obiektach zabytkowych (pałace, dworki, forty, wieży ciśnień, la- tarnie morskie itp.,	Terytorializacja polityki rozwo- ju, działania programowe	Całe województwo
18	Zagospodarowanie turystyczne obiektów poprzemysłowych i po militarnych	Planowanie przestrzenne	Gmina Police, Świnoujście, Borne Sulinowo, Stargard, Mielno
19	Lobbowanie na rzecz ustanowienia Pomników Historii oraz umieszczania obiektów na liście światowego dziedzic- twa UNESCO	Lobbing	Szczecin, Chwarszczany, Darło- wo, Trzebiatów, Trzcińsko-Zdrój, Chojna, Kołobrzeg, Iwięcino

20. Organizacja cyklicznych imprez kultural-	Działania programowe	Całe województwo
no-rozrywkowych o charakterze wize-		
runkowym		

۷,	żywnościowej i produkcji specjalistycznej Zalecenia Narzedzia realizacji Lokalizacja/obszar działania				
1	Prowadzenie dalszej redystrybucji ziemi	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania Całe województwo		
	Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	Zadania rządowe	ŕ		
<u>.</u>	Preferencje dla zwiększenia produkcji zwierzęcej, głównie chowu i hodowli by- dła mięsnego i ochrona kierunku chowu i hodowli bydła mlecznego	Działania programowe	Całe województwo		
).	Utrzymanie i rozwój hodowli drobiu oraz przetwórstwa mięsa drobiowego.	Lobbing	Całe województwo		
ļ.	Zwiększenie upraw roślin przeznaczo- nych na cele energetyczne i na biomasę oraz wspieranie wytwarzania energii z biomasy oraz biogazu	Działania Programowe	Całe województwo		
	Preferencje dla tworzenia gospodarstw ekologicznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Właczenia		
Ó.	Ograniczenie lokalizacji nowych wielko- stadnych ferm chowu i hodowlanych na obszarach pojezierzy i na obszarach ob- jętych dyrektywą azotanową i fosfora- nową	Planowanie przestrzenne	Gminy w powiatach: chosz- czeńskim, drawskim, gryfiń- skim, myśliborskim, pyrzyckim, stargardzkim, szczecineckim, świdwińskim, wałeckim		
	Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego	Terytorializacja polityki rozwoju,	Specjalna strefa włączenia		
3.	Tworzenie rolniczych grup producenc- kich i lokalnych grup działania, w tym ry- backich	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna strefa włączenia		
).	Rozwój kadr i bazy materialnej doradz- twa rolniczego, hodowli roślin i zwierząt oraz oceny odmian	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna strefa włączenia		
0	. Ochrona gleb wysokiej jakości przed nierolniczym wykorzystaniem	Planowanie przestrzenne	Gminy na obszarach gleb wysokiej jakości w powiatach: gryfickim, gryfińskim, koło- brzeskim, koszalińskim, polic- kim, pyrzyckim		
1	. Ochrona gleb przed zanieczyszczaniem, zmniejszaniem produktywności i naruszaniem warunków wodnych	Zadane rządowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo		
2	. Prowadzenie produkcji rolniczej dosto- sowanej do warunków glebowych, przy uwzględnieniu wymogów ochrony śro- dowiska	Działania programowe	Całe województwo		
3	. Ograniczenie odprowadzanych do wód substancji szkodliwych, w tym szczegól- nie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych	Działania programowe	Całe województwo		
4	. Zwiększenie zasobów wód powierzch- niowych dla celów rolniczych poprzez poprawę zdolności retencyjnych na ob- szarach o deficytach wód powierzch- niowych	Zadane rządowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo		

15. Regulacja stosunków wodnych w gle- bach poprzez prowadzenie prawidłowej melioracji	Zadania rządowe	Całe województwo
16. Wspieranie produkcji i przetwórstwa ekologicznego	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania
17. Wspieranie rozwoju agroturystyki i innych form rekreacji na obszarach wiejskich	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania
18. Zalesianie gruntów o niskiej produktyw- ności rolnej	Planowanie przestrzenne	Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania
19. Wspieranie praktyk mających na celu ograniczanie zanieczyszczeń środowiska ze źródeł rolniczych w tym emisji gazów cieplarnianych do atmosfery "	Działania programowe	Całe województwo

k	Kierunek 6. Prowadzenie trwale zróżnicowanej gospodarki leśnej			
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju	Działania programowe	Całe województwo	
2.	Monitoring stanu infrastruktury rekreacyj- nej w lasach	Działania programowe	Całe województwo	
3.	Propagowanie wizji wielofunkcyjności lasu (gospodarcza, ekologiczna, społeczna)	Zadania rządowe, działania programowe	Całe województwo	
4.	Weryfikacja narzędzi wspierania zalesień	Działania programowe	Całe województwo	
5.	Dążenie do szerszej partycypacji obywateli w zakresie społecznego wykorzystaniu lasu	Działania programowe	Całe województwo	
6.	Wspieranie zrównowazonej wspólpracy gospodarki lesnej z przemysłem drzewno - meblarskim i budownictwem	Działania programowe	Całe województwo	

2.8. Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego

Z uwagi na peryferyjne położenie województwa w przestrzeni Polski i acentralne położnie głównych miast województwa, głównym celem jest poprawa dostępności przestrzeni województwa zarówno w układzie zewnętrznym - krajowym i europejskim, jak również w układzie wewnątrzwojewódzkim, jako poprawa dostępności obszarów peryferyjnych do głównych ośrodków miejskich. Poprawa ta powinna być realizowana w zakresie wszystkich rodzajów transportu, zarówno w warstwie infrastruktury liniowej, punktowej jak i w zakresie jakości środków transportu i usług, rozwiązań systemowych i zarządzania, mając na uwadze wzrost bezpieczeństwa i ograniczanie kongestii w transporcie. Działania w tym zakresie przyczynią się do poprawy konkurencyjności województwa oraz wzrostu jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców.

Uwaga: Wskazane na mapie planowane przebiegi linii kolejowych, dróg i obejścia miejscowości nie stanowią przesądzenia lokalizacyjnego, a jedynie wariantowe kierunki działań w tym zakresie lub wskazania określone w wyniku przeprowadzonego postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko. Nie wyczerpują również możliwości planowania, projektowania i realizacji innych oprócz wymienionych enumeratywnie połączeń, obwodnic (w ciągu dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych), a także wprowadzania zmian w kategoryzacji dróg i linii kolejowych, w tym również w wyniku realizacji poszczególnych inwestycji lub ich wariantów.

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

• Niedostateczny poziom konsolidacji na płaszczyźnie krajowych i unijnych dokumentów programowych oraz

wdrażania ustaleń w zakresie rozwoju infrastruktury transportu.

- Potencjał wynikający z położenia wzdłuż przebiegu infrastruktury transportowej łączącej Skandynawię z Południową Europą, stanowiącej podstawę budowy Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE65.
- Niedostosowanie sieci powiązań komunikacyjnych do zakładanych parametrów technicznych i wystarczająco sprawnych połączeń z ważnymi ośrodkami w kraju oraz Europie środkowej i południowo-wschodniej.
- Położenie w zasięgu oddziaływania i obsługi niemieckiej infrastruktury transportu lotniczego, sieci śródlądowych dróg wodnych i autostrad.
- Otwarcie na odbudowę transgranicznych powiązań funkcjonalnych Szczecina i innych ośrodków przygranicznych.

Dostępność transportowa województwa

- Wysoki potencjał wynikający z funkcjonowania infrastruktury transportu drogowego, szynowego, wodnego morskiego i śródlądowego oraz lotniczego.
- Osłabienie potencjału centralnej i południowo-wschodniej części województwa w wyniku nierównomiernego rozmieszczenia infrastruktury.
- Wysoka (najlepsza w Polsce) dostępność zachodniej części województwa, w tym Szczecina na tle potencjałowej dostępności europejskiej.
- W dalszym ciągu słaba dostępność znacznej części regionu (poza Szczecinem i SOM) do centrum kraju, zarówno czasowa jak i potencjałowa (drogowa i kolejowa) pomimo zrealizowanego w całości połączenia Szczecina z Warszawą w ciągu S3/A2.
- Słaba dostępność dużej części województwa do ośrodka wojewódzkiego (dla znacznej części województwa czas dostępu do Szczecina zawiera się w przedziale od 90 do 180 i więcej minut) pomimo zauważalnych zmian jakościowych i ilościowych w infrastrukturze transportu.
- Obecnie planowane przebiegi planowanych dróg ekspresowych nie dają perspektyw na poprawę dostępności centralnej części województwa, skutkując wzrostem znaczenia sieci kolejowej (konieczność modernizacji linii 210).

Sieć dróg kołowych

- Połączenie z ważniejszymi ośrodkami w województwie, kraju poprzez autostradę A6 w Europie Zachodniej dzięki wykształconej sieci dróg.
- Niska gestość dróg krajowych w układzie południkowym.
- Stosunkowo wysoki wskaźnik gęstości demograficznej dróg w porównaniu do reszty kraju, przy relatywnie niższej dynamice zmian.
- Stosunek ilości dróg utwardzonych do powierzchni województwa poniżej średniej krajowej (61,3 km/100 km², przy średniej krajowej 93 km/100 km²).
- Niedostosowanie infrastruktury transportowej, w szczególności drogowej, do znacznego sezonowego wzrostu natężenia ruchu turystycznego.
- Brak stałego połączenia drogowego z wyspą Uznam w Świnoujściu.
- "Wąskie gardła" utrudniające ruch na głównych drogach krajowych (DK 3, DK 6, DK 10, DK 11, DK 20). Niedostateczna gęstość dróg krajowych w układzie północ-południe.
- Zadowalający stan techniczny większości istniejących dróg krajowych.
- Niezadowalający stan techniczny wiekszości dróg wojewódzkich a także powiatowych i gminnych.
- Zły stan obiektów mostowych na drogach wojewódzkich.
- Nie wystarczająca liczba obwodnic miejscowości.
- Ograniczenie funkcjonowania i rozwoju sieci drogowej wysokim nasyceniem przyrodniczymi obszarami chronionymi, w tym obszarami w sieci Natura 2000.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

- Wyraźna tendencja spadkowa dla wszystkich zdarzeń drogowych (w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym), przy jednoczesnym stałym wzroście liczby pojazdów mechanicznych i uczestników ruchu drogowego.
- Wskaźniki wypadkowości, w tym liczba ofiar śmiertelnych, w dalszym ciągu powyżej średniej europejskiej.
- W dalszym ciągu nieosiągnięty cel strategiczny Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005, (zmniejszenie do roku 2013 liczby ofiar śmiertelnych o ponad 50% w stosunku do roku 2003, tj. nie więcej niż 2800 ofiar śmiertelnych rocznie).
- Konieczność podejmowania dalszych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa infrastruktury transportu, budowy i przebudowy chodników, zatok autobusowych, elementów uspokojenia ruchu, wydzielonych dróg rowerowych i ciągów pieszych (minimalizujących styk rowerzystów i pieszych z ruchem samochodowym), a także na rzecz profilaktyki i edukacji.

Infrastruktura kolejowa

- Rozwinięta sieć połączeń kolejowych województwa z pozostałą częścią kraju, przy jednoczesnym złym stanie technicznym większości linii kolejowych.
- Wystarczająca gęstość linii kolejowych (poniżej średniej krajowej, jednak przy większej długość sieci przypadającej na mieszkańca województwa).
- Brak szybkiego, zelektryfikowanego połączenia z Niemcami ograniczenia ruchu kolejowego na linii w kierunku Berlina.
- Brak bezpośrednich połączeń kolejowych z ważnymi ośrodkami jak Gorzów Wlkp. i Świnoujście Centrum oraz brak połączeń pasażerskich do miast powiatowych: Pyrzyce i Myślibórz, Police.
- Słaba dostępność kolejowa pasa nadmorskiego.
- Sukcesywna likwidacja połączeń i linii kolejowych.
- Luki w systemie transportowym wynikające z likwidacji połączeń i odcinków linii kolejowych.
- Wciąż za mały (choć rosnący od kilku lat) udział kolei w przewozach w transporcie publicznym.
- Występowanie zagrożenia wynikającego z przewozu ładunków niebezpiecznych z i do Polic przez centrum Szczecina; brak prac prowadzących do budowy obwodnicy kolejowej Szczecina.
- Zły stan techniczny dworców kolejowych i infrastruktury towarzyszącej, nie spełniający wymaganych standardów.
- Ograniczenie rozwoju portów Szczecin i Świnoujście wynikające ze złego stanu obiektów infrastruktury kolejowej.
- Niewykorzystany potencjał waskotorowych linii kolejowych np. jako produktu turystycznego.

Transport zbiorowy

- Odpływ pasażerów korzystających z kolei i środków transportu publicznego, przy jednoczesnej degradacji infrastruktury i poziomu usług oraz utrzymującym się wzroście wskaźnika motoryzacji ,a także brak perspektyw na zmianę tego trendu.
- Niska konkurencyjność publicznego transportu zbiorowego (zły stan infrastruktury, ograniczona oferta operatorów, brak rozwiązań integrujących różne systemy transportu) w stosunku do transportu prywatnego.
- Możliwość uzupełnienia i uatrakcyjnienia transportu publicznego oraz zniwelowania problemu ostatniej mili, elastycznymi usługami transportowymi (bikesharing, systemy carpooling, transport na "żądanie").

Transport morski

- Wysoki potencjał regionu wynikający z lokalizacji portów morskich i Odrzańskiej Drogi Wodnej.
- Funkcjonowanie największego polskiego terminalu promowego w Świnoujściu.
- Zbyt małe w stosunku do możliwości znaczenie portów Pomorza Zachodniego, ze względu na wciąż niewystarczającą jakość połączeń lądowych (kolejowych i drogowych) oraz wodnych śródlądowych.
- Ograniczone możliwości sprawnej obsługi zewnętrznego portu w Świnoujściu wraz z jego lądowym zapleczem.

- Parametry torów podejściowych i ograniczenia wynikające z lokalizacji infrastruktury (Nordstream) na ich przebiegu barierą w przyjmowaniu statków o zanurzeniu 15 m (maksymalnym dla Cieśnin Duńskich) do portu w Świnoujściu.
- Niewystarczające wykorzystanie potencjału portu w Szczecinie, z powodu zbyt małej głębokości toru podejściowego Świnoujście-Szczecin.
- Dekapitalizacja infrastruktury portów.

Transport wodny śródlądowy

- Wysoki potencjał i zdolność konkurencyjna portów ujścia Odry w stosunku do innych portów bałtyckich, wynikające z położenia na styku morskich i śródlądowych dróg wodnych (sprawniejsze połączenia transportowe z zapleczem portowym).
- Wymóg dostosowania Odrzańskiej Drogi Wodnej do parametrów IV klasy żeglowności wynikający z ratyfikacji porozumienia AGN.
- Wysokie walory przyrodnicze szlaku.
- Konflikt przestrzenny pomiędzy funkcjonowaniem i rozwojem drogi wodnej na Odrze a uwarunkowaniami przyrodniczymi.
- Zagrożenie ograniczeniami w użytkowaniu drogi wodnej Odry (wynikającymi ze stanu technicznego i parametrów drogi wodnej) dla wykorzystania potencjału portów ujścia Odry.
- Niewykorzystany potencjał połączenia przez kanał Odra-Hawela z zachodnioeuropejską siecią dróg wodnych, wynikający częściowo z ograniczeń na drodze wodnej.

Transport lotniczy

- Poprawa połączenia drogowego i kolejowego Portu Lotniczego Szczecin-Goleniów ze Szczecinem i częścią zachodnią regionu (realizacja dróg ekspresowych 3 i 6, linia kolejowa nr 402 z łącznicą nr 434). Zwiększenie dostępności możliwe poprzez budowę na Odrze stałej przeprawy Police-Święta, oraz przedłużenie łącznicy kolejowej 434 do linii 401.
- Słaba dostępność wschodniej części województwa do portu lotniczego i brak uzasadnienia ekonomicznego dla uruchomienia portu lotniczego w Zegrzu Pomorskim.
- Położenie Portu Lotniczego Szczecin-Goleniów w obszarze bezpośredniego oddziaływania lotnisk berlińskich jako determinanta funkcji i zasięgu oddziaływania.
- Ograniczony potencjał ludnościowy lotniska w Goleniowie (w buforze 100 km od lotniska mieszka zaledwie 1,48 mln osób).
- Ograniczona oferta połączeń portu lotniczego w Goleniowie (przewaga lotów do Warszawy i zagranicznych miast będących celem dojazdów do pracy).
- Niewystarczająca liczba kierunków połączeń lotniczych.

Transport intermodalny

- Niewykorzystany potencjał regionu w rozwoju systemów transportu intermodalnego.
- Szansa na rozbudowę intermodalnych systemów transportowych wynikająca z dostępnych narzędzi UE.
- Realne zagrożenie w konkurencji ze stroną niemiecką.
- Nieznaczny udział usług/przewozów intermodalnych w ogólnym bilansie przewozów.
- Realizacja przewozu naczep w relacjach lądowych do/z województwa jak i z/do portów Szczecin i Świnoujście realizowana wyłącznie transportem drogowym.

Kierunek 1. Wzmacnianie i kształtowanie systemu ponadregionalnych i transgranicznych powiązań drogowych			
województwa.			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	

 Budowa drogi S3 Goleniów- Świnoujście na odcinkach: Troszyn - Świnoujście Miękowo - koniec obwodnicy. Brzo- zowa wraz z rozbudową odcinka Mię- kowo-Rzęśnica (w przetargu) budowa obwodnicy m. Brzozowo na drodze S3 (w przetargu) 	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe, Lobbing,	Gminy: Wolin, Przybiernów, Gole- niów, Międzyzdroje, Stepnica, Świ- noujście
 Przebudowa drogi krajowej nr 6 na odcinku od węzła Kijewo do węzła Rzęśnica do parametrów klasy A 	Zadanie rządowe	Gminy: Goleniów, Szczecin
 3. Budowa drogi ekspresowej S6 Goleniów-Słupsk na odcinkach: Goleniów - początek obwodnicy Nowogardu koniec obwodnicy Nowogardu-Kołobrzeg (w realizacji) Kołobrzeg - Koszalin o wspólnym przebiegu z S11 obwodnica Koszalina i Sianowa wraz z odcinkiem S11 od węzła Koszalin do węzła Koszalin Zachód (w realizacji) Sianów-Słupsk (w przetargu , realizacja 2017-2020) 	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe,	Gminy na przebiegu planowanej drogi S6: Będzino, Biesiekierz, Brojce, Dygo- wo, Goleniów, Kołobrzeg (gmina miejska i wiejska), Koszalin, Male- chowo, Nowogard, Płoty, Rymań, Sianów, Siemyśl, Sławno (gmina miejska i wiejska), Ustronie Morskie
4. Budowa drogi S10 (od węzła Kijewo w kierunku wschodnim) z budową ob- wodnic miejscowości położonych na jej przebiegu w klasie S, w tym:	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe (bez finanso- wania)	Gminy na przebiegu drogi krajowej nr 10 : Drawno, Kalisz Pomorski, Kobylan- ka, Mirosławiec, Recz, Stargard (gmina wiejska), Suchań, Szczecin, Wałcz (miasto i gmina)
 budowa II jezdni obwodnicy Kobylan-ki, Morzyczyna, Zieleniewa wraz z drogą wspomagającą na odcinku Niedźwiedź-Zdunowo w ciągu S10 (w realizacji) budowa obwodnicy Wałcza (w realizacji) budowa odcinka Stargard-obwodnica Wałcza-obwodnica Wałcza-Piła (przewidziane do realizacji 2017-2023) 	Zadanie rządowe (bez finanso- wania), planowanie przestrzenne, lobbing	
5. Budowa drogi ekspresowej S11, w tym:	Planowanie przestrzenne	Gminy na przebiegu drogi krajowej nr 11: Będzino, Biesiekierz, Bobolice,
 budowa odcinka Kołobrzeg-Koszalin o przebiegu wspólnym z drogą S6 (w realizacji) budowa obwodnicy Szczecinka (w realizacji) 	Zadania rządowe	Dygowo, Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin, Manowo, Szczecinek (miasto i gmina), Świeszyno, Ustronie Morskie
budowa drogi ekspresowej S11 na odcinku Koszalin-Szczecinek (przewi- dziane do realizacji w latach 2019- 2022)	Zadania rządowe (bez finanso- wania), planowanie przestrzenne, lobbing	
6. Budowa obwodnicy Kołobrzegu w ciągu drogi krajowej nr 11 (odcinek Kołobrzeg Port – węzeł Kołobrzeg	Zadanie rządowe we współpracy z m. Kołobrzeg	Gminy: Kołobrzeg (gm.), Kołobrzeg (m.)

Week ád na CC /na czatak C11) (w roali		
Wschód na S6/początek S11) (w realizacji)		
7. Budowa zachodniego drogowego obejścia Szczecina w relacji węzeł Goleniów na S3/S6 ze stałą przeprawą Święta-Police do A6 w klasie S z połączeniem w kierunku autostrady A20 w Niemczech	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe	Gminy: Dobra (Szczecińska), Gole- niów, Kołbaskowo, Police
8. Budowa stałego połączenia drogowe- go pomiędzy wyspami Uznam i Wolin w Świnoujściu	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe	m. Świnoujście
9. Budowa obwodnicy Przecławia i Warzymic w ciągu drogi krajowej nr 13, wraz z nowym węzłem Kołba- skowo łączącym DK13 z A6 (droga dwujezdniowa w klasie GP)	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe	Gmina Kołbaskowo
10. Budowa obwodnicy Myśliborza w ciągu drogi krajowej nr 26	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe	Gmina Myślibórz
11. Budowa II etapu obwodnicy Węgo- rzyna w ciągu drogi krajowej nr 20	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe	Gmina Węgorzyno
12. Budowa obwodnicy Gryfina w ciągu drogi krajowej nr 31	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe	Gmina Gryfino
 13. Realizacja inwestycji Programu Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych Klasa ryzyka największa: 29 zadań na drogach krajowych nr 10 (1 zadanie), nr 20 (7), nr 22 (2), nr 23 (4), nr 25(1), nr 26 (1) nr 31(13) Klasa ryzyka bardzo duża: 7 zadań (na drogach nr 13, 20, 31) 	Zadania rządowe	W wyznaczonych w programie lokalizacjach
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Przebudowa drogi krajowej nr 10 do parametrów klasy GP (odcinek: grani- ca państwa/Lubieszyn-granica m. Szczecina i dalej w granicach mia- sta w rejonie ulic Łukasińskiego i Ku Słońcu)	Planowanie przestrzenne, lobbing	Dobra, Szczecin
 Zabezpieczenie rezerwy terenu pod budowę obwodnic miejscowości w ciągu głównych dróg krajowych: nr 20, (Stargard, Drawsko Pomorskie, Złocieniec, Czaplinek) nr 23,(Dębno) nr 31 (Widuchowa, Chojna, Lisie Pole, Mieszkowice) 	Planowanie przestrzenne, lobbing	Gminy na przebiegu poszczególnych dróg w powiatach: drawskim, gryfińskim, łobeskim, myśliborskim, polickim, stargardzkim, szczecineckim, wałeckim
3. Ocena i weryfikacja przebiegu projek- towanych obwodnic w stosunku do centrów miast, pod kątem obszarów obsługi oraz walorów krajobrazowych i środowiskowych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo – gminy na przebiegu poszczególnych dróg
 4. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym: budowa ciągów dróg rowerowych z maksymalną separacją ruchu rowerowego i pieszego od ruchu kołowego 	Zadania rządowe i samorządo- we, planowanie przestrzenne	Całe województwo

budowa, przebudowa i remonty	
w ramach realizowanych inwestycji	
drogowych miejsc wykonywania kon-	
troli pojazdów jako elementu działań	
preweńcyjnych w działaniach na rzecz	
poprawy bezpieczeństwa ruchu dro-	
gowego	

Kierunek 2. Usprawnianie systemu dróg, wojewódzkich, spójnego przestrzennie z systemem dróg krajowych			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Budowa obejść miast Trzebiatów, Barlinek i Gryfice 	Zadanie samorządowe, planowanie przestrzenne	Gminy: Trzebiatów , Barlinek, Gryfice	
2. Przebudowa dróg wojewódzkich nr:	Zadania samorządowe, planowanie przestrzenne		
• 163 (na odcinkach Połczyn-Zdrój- Czaplinek i Kołobrzeg-Białogard)		Gminy: Połczyn Zdrój, Czaplinek, Kołobrzeg, Karlino, Dygowo, Białogard	
• 203 (Darłowo-granica województwa)		Gminy: Darłowo, Postomino	
 109 (na odcinkach Trzebusz-Trzebiatów i Trzebiatów-Płoty) 		Gminy: Gryfice, Płoty, Trzebiatów,	
• 111 (na odcinku Recław-Stepnica)		Gniny: Wolin, Stepnica	
• 142 (na odcinku Szczecin Rzęśnica- Krzywnica)		Gminy: Goleniów, Stara Dąbrowa, Stargard (wiejska)	
102 na odcinkach Międzywodzie- Dziwnów, Łukęcin-Lędzin, Lędzin- Trzebiatów, Trzebiatów-Kołobrzeg		Gminy: Dziwnów Karnice, Trze- biatów, Kołobrzeg (miejska i wiejska)	
• 151 (na odcinkach Świdwin-Łobez, Ińsko-Recz, Recz-Choszczno, Płotno- Pełczyce)		Gminy: Brzeżno, Choszczno Do- brzany, Insko, Łobez, Pełczyce, Recz, Świdwin (miejska i wiejska),	
• 152 (na odcinkach Starogard-Świdwin i Świdwin-Połczyn-Zdrój)		Gminy: Resko, Łobez, Świdwin (miejska i wiejska), Połczyn Zdrój	
 3. Przebudowa przejść dróg wojewódzkich przez miejscowości: Choszczno DW 160,175) Wełtyń (DW120) Tanowo (DW115) Moryń, Bielin, Golice, Klępicz (DW125) Brzózki (DW114) Krzywin (DW122) Kołobrzeg (DW 102) Sławno (DW205) 	Zadania samorządowe, planowanie przestrzenne	Gminy: Cedynia, Choszczno, Gryfino, Moryń, Nowe Warpno, Police, Widuchowa, Sławno - miasto	
4. Przebudowa dróg wojewódzkich nr:	Zadania bez zabezpieczenia finansowego (lista rezerwowa)		
• 163 na odcinku Białogard-Połczyn- Zdrój		Gminy: Białogard (miejska i wiejska), Połczyn-Zdrój	
• 103 na odcinku Świerzno-Trzebiatów		Gminy: Świerzno, Karnice, Trze- biatów	
• 105 na odcinku Kiełpino-Rzesznikowo		Gminy: Rymań, Brojce	
• 114 na odcinku Brzózki-Trzebież		Gminy: Nowe Warpno, Police	
148 na odcinku ul. Przemysłowej i ul. Bocznej w m. Łobez		Gmina Łobez	

• 178 na odcinku Wałcz-Gostomia		Gmina Wałcz (miejska i wiejska)
• 173 na Połczyn-Zdrój-Drawsko Pomor- skie		Gminy: Połczyn-Zdrój, Drawsko Pomorskie, Ostrowice
• 205 na odcinku Sławno-Polanów		Gminy: Sławno, Polanów
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Zabezpieczanie rezerwy terenu pod budowę obwodnic w ciągach dróg wojewódzkich w miejscowościach: Białogard, Pyrzyce, Lipiany, Choszczno, Łobez, Świdwin, Golczewo, Pełczyce, Trzebież, Warnice/Barnim	Planowanie przestrzenne	Gminy: Białogard (miejska i wiejska), Pyrzyce, Lipiany , Choszczno, Pełczyce, Trzebież, Warnice/Barnim
Przebudowa odcinków szlakowych dróg wojewódzkich (nieobjętych szczegółowymi ustaleniami planu)	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Odcinki dróg o parametrach nie spełniających wymaganych standardów
 Weryfikacja przebiegu projektowanych obwodnic w stosunku do centrów miast pod kątem obszarów obsługi oraz walorów krajobrazowych i środo- wiskowych 	Planowanie przestrzenne	W obszarze planowanych działań

Ki	Kierunek 3. Kształtowanie systemu zewnętrznych i wewnętrznych kolejowych powiązań transportowych			
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Modernizacja linii kolejowej nr 351 Szczecin Główny-Stargard-Krzyż- Poznań	Zadanie rządowe	Gminy: Bierzwnik, Choszczno, Dolice, Kobylanka, Krzęcin, Stargard (m. i gm.), Szczecin	
2.	Modernizacja linii kolejowej nr 273 na odcinku. Szczecin Główny- Kostrzyn n/Odrą	Zadanie rządowe	Gminy: Boleszkowice, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Szczecin, Widuchowa	
3.	Modernizacja linii 408 i 409 (z elektryfikacją i budową drugiego toru); rozwój powiązań z Berlinem i Europą Zachodnią	Zadania rządowe, lobbing	Gminy: Dobra (Szczecińska), Kołbaskowo, Szczecin	
4.	Rewitalizacja linii kolejowej nr 210 granica województwa - Szczecinek - Runowo Pomorskie	Zadanie rządowe/ zadanie sa- morządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy: Borne Sulinowo, Czaplinek, Draw- sko Pomorskie, Szczecinek, Węgo- rzyno, Złocieniec	
5.	Budowa kolejowego zachodniego obejścia Szczecina	Planowanie przestrzenne, zadanie rządowe, lobbing	Gminy: Dobra (Szczecińska), Police	
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Budowa nowych lub zmiana lokali- zacji istniejących stacji /przystanków kolejowych na istniejących liniach kolejowych, w celu optymalizacji ob- sługi podróżnych	Planowanie przestrzenne, tery- torializacja polityki rozwoju	Miejscowości przy liniach kolejo- wych wg indywidualnych analiz	
2.	Modernizacja linii kolejowej 202 Stargard-Gdańsk Główny (budowa drugiego toru)	Zadanie rządowe, lobbing	Gminy: Białogard (miejska i wiejska), Bie- siekierz, Chociwel, Darłowo (gmi- na), Koszalin, Łobez, Malechowo, Rąbino, Sianów, Sławno (miasto	

		i gmina), Stara Dąbrowa, Stargard (miasto i gmina), Świdwin (miasto i gmina), Świeszyno, Węgorzyno.
3. Modernizacja linii kolejowej nr 402 na odcinku Koszalin-Kołobrzeg	Zadanie rządowe, lobbing	Gminy: Będzino, Biesiekierz, Kołobrzeg, Koszalin, Ustronie Morskie
4. Modernizacja linii kolejowej nr 405	Zadanie rządowe,	Gminy na przebiegu linii
5. Modernizacja linii kolejowej nr 404 Szczecinek-Kołobrzeg	Zadanie rządowe terytorializacja polityki rozwoju, lobbing	Gminy: Białogard (miejska i wiejska) Dy- gowo, Grzmiąca, Karlino, Koło- brzeg (miejska i wiejska) Szczeci- nek, Tychowo
6. Reaktywacja połączeń na liniach kolejowych:	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju,	
nr 406 Szczecin-Police-Trzebież w ramach Szczecińskiej Kolei Metro- politalnej	lobbing	Gminy: Szczecin, Police, Nowe Warpno
• nr 415 Myślibórz-Gorzów Wlkp.		Gminy: Myślibórz, Nowogródek Pomorski.
• nr 410 Złocieniec-Kalisz Pomorski		Gminy: Złocieniec, Wierzchowo, Mirosła- wiec, Kalisz Pomorski.
• nr 420 Worowo-Płoty-Wysoka Ka- mieńska		Gminy: Golczewo, Gryfice, Płoty, Resko, Radowo Małe.
7. Poprawa dostępności do pasa nad- morskiego przez przedłużenie linii kolejowej z Kamienia Pomorskiego do Dziwnówka i Rewala	Planowanie przestrzenne, inwestycja celu publicznego, lobbing	Gminy: Dziwnów, Kamień Pomorski, Re- wal.
8. Zachowanie śladu komunikacyjnego wraz z infrastrukturą wszystkich linii kolejowych ochrona ciągów do od- tworzenia lub wykorzystania do in- nych inwestycji liniowych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo.
9. Modernizacja dworców i stacji kolejowych, w tym dostosowanie do potrzeb os. niepełnosprawnych	Zadania rządowe	Całe województwo.
 10. Rewitalizacja linii wąskotorowych i dostosowanie ich do potrzeb ruchu turystycznego w relacjach: Stargard-Stara Dąbrowa-Chociwel-Dobra Nowogardzka Koszalin-Manowo-Świelino Gryfice-Niechorze-Trzebiatów-Gryfice (na odc. Gryfice-Pogorzelica linia czynna sezonowo) 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, lobbing	Gminy: Bobolice, Brojce, Chociwel, Dobra, Dobrzany, Gryfice, Ińsko, Koszalin, Manowo, Marianowo, Rewal, Stara Dąbrowa, Stargard (miejska i wiejska), Trzebiatów.
11. Poprawa bezpieczeństwa na styku ruchu kolejowego i drogowego: bu- dowa przejazdów bezkolizyjcnych, przebudowa przejazdów kolejo- wych, modernizacja urządzeń stero- wania ruchem	Zadanie rządowe	

	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania
1.	Analiza celowości i możliwości połączenia linii 401 i 402 przez prze- dłużenie łącznicy 434 prowadzącej na lotnisko Szczecin-Goleniów	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., samorzad województwa, SSOM	Gmina Goleniów
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Włączenie województwa do pro- gramu budowy linii wysokich pręd- kości na kierunku Szczecin-Poznań	Ministerstwo Infrastruktury, Dyrekcja Generalna PKP	Całe województwo
2.	Poprawa i rozwój komunikacji pasa- żerskiej w relacjach regionalnych i ponadregionalnych dla Szczecina, Koszalina, Kołobrzegu, Stargardu, Szczecinka, Świnoujścia, Wałcza: bu- dowa systemu Szybkiej Kolei Regio- nalnej	PKP, samorząd województwa	Całe województwo

Kierunek 4. Rozwój transportu zbiorowego			
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa Centrum Przesiadkowego i budynku górnego dworca wraz z in- frastrukturą w Szczecinie	Zadanie rządowe	Miasto Szczecin
2.	Przebudowa dróg lokalnych łączących centrum przesiadkowe w Gryfinie z siecią TEN-T	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miasto Gryfino
3.	Realizacja węzła przesiadkowego Głębokie w Szczecinie i w Policach wraz z budową pętli autobusowej	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miasto Szczecin
4.	Budowa infrastruktury związanej z modernizacją węzła przesiadkowego kolejowo-promowo-autobusowego w Świnoujściu	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miasto Świnoujście
5.	Budowa Zintegrowanych Centrów Przesiadkowych w Gryfinie, Stargar- dzie i Goleniowie	Terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miasta: Gryfino, Stargard, Gole- niów
6.	Budowa centrum przesiadkowego w miejscowości Załom wraz z pętlą autobusową	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miasto Szczecin
7.	Budowa miejsca przesiadkowego na skrzyżowaniu ulic Na Świdwie i Wschodniej w miejscowości Łęgi	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miejscowość Łęgi
8.	Budowa punktu przesiadkowego wraz z zapleczem parkingowym przy stacji kolejowej w miejscowości Reptowo	Planowanie przestrzenne terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miejscowość Reptowo
9.	Gmina Gościno: budowa i wyposaże- nie obiektu infrastruktury zintegrowa- nego systemu transportu publicznego	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Gmina Gościno
	Miasto Kołobrzeg: inteligentne systemy transportowe, ścieżki rowerowe, miejska wypożyczalnia rowerów oraz parkingi strategiczne Park & Ride	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Miasto Kołobrzeg
11.	Miasto Koszalin: inwestycje w zakresie	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Koszalin

zintegrowanej infrastruktury związanej z transportem niskoemisyjnym na te- renie Koszalina		
12. Gmina Mielno: budowa centrum przesiadkowego w Mielnie	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Gmina Mielno
13. Zakup taboru niskoemisyjnego dla miast: Szczecin, Police, Białogard, Ko- szalin, Kołobrzeg, Gościno, Mielno, gmin Manowo i Świeszyno	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta: Szczecin, Police, Białogard, Koszalin, Kołobrzeg, Gościno, Mielno, gminy Manowo i Świeszyno
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Niwelowanie przewagi transportu indywidualnego nad transportem publicznym poprzez: zwiększenie dostępności przestrzennej przystanków oraz ułatwienia dla zmiany środka transportu podróżnych skrócenie czasu podróży transportu publicznego optymalizacja częstotliwości połączeń transportu publicznego poprawa jakości taboru transportu publicznego wsparcie tworzenia elastycznych usług transportowych preferencje dla transportu publicznego w miastach 	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta i ich obszary funkcjonal- ne
 Wspieranie rozwoju transportu zbioro- wego w miejskich obszarach funkcjo- nalnych oraz w pasie nadmorskim 	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta i ich obszary funkcjonal- ne
 Budowa systemów typu park & ride, bike & ride, czy kiss &ride przy dwor- cach kolejowych w miejscowościach będących siedzibami powiatów i gmin 	Planowanie przestrzenne	Miasta województwa
 Promocja zintegrowanych systemów taryfowo-biletowych 	Działania programowe	Miasta i ich obszary funkcjonal- ne
 Zintegrowane działania na rzecz zrów- noważonej multimodalnej mobilności miejskiej w obszarze funkcjonalnym Szczecina poprzez budowę węzłów przesiadkowych wraz z drogami dojaz- dowymi 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, inwestycje celu publicznego	Szczeciński Obszar Metropolitalny

Kierunek 5. Rozwój transportu morskiego		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Pogłębienie toru wodnego Świnouj- ście-Szczecin do 12,5 m na całej długo- ści wraz z lokalizacją pól odkładu urob- ku na Zalewie Szczecińskim 	Zadanie rządowe	Morskie wody wewnętrzne w granicach gmin: Goleniów, Police, Stepnica, Szczecin, Świnoujście, Międzyz- droje
Poprawa dostępu do infrastruktury portu w Szczecinie i portu w Świnouj- ściu od strony wody i lądu	Zadanie rządowe	Gminy: Szczecin, Świnoujście

3.	Rozbudowa infrastruktury portów o podstawowym znaczeniu dla gospo- darki narodowej Szczecin i Świnoujście	Zadanie rządowe	Gminy: Szczecin, Świnoujście
4.	Budowa nabrzeża głębokowodnego w porcie zewnętrznym w Świnoujściu	Zadanie rządowe	Świnoujście, obszary morskie
5.	Rozbudowa infrastruktury lądowej terminalu promowego	Zadanie rządowe	Świnoujście
6.	"Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w portach w Szczecinie i Świnoujściu	Zadanie rządowe	Gminy Świnoujście i Szczecin
7.	Rozbudowa terminalu morskiego: poprawa dostępu do terminalu od strony lądu oraz budowa nabrzeży w Policach (budowa drogi i linii kole- jowej do portu w Policach)	Zadanie rządowe	Gmina Police
8.	Rozbudowa terminalu barkowego: poszerzenie toru dojściowego i budo- wa nabrzeży w porcie Police	Inwestycje celu publicznego	Gmina Police
•	Modernizacja infrastruktury i realizacja inwestycji infrastrukturalnych związanych z rozwojem małych portów, w tym: terminal pasażerski: modernizacja podejścia promowego przy nabrzeżu Ro-Ro w Kołobrzegu poprawa dostępu od strony lądu do portu w Kołobrzegu modernizacja infrastruktury portu w Darłowie, przebudowa wejścia do Portu Darłowo. budowa Nabrzeża Refulacyjnego na potrzeby obsługi statków handlowych w Porcie Darłowo poprawa infrastruktury dostępowej do portu w Stepnicy, pogłębienie toru podejściowego do głębokości 4,5m oraz modernizacja obrotnicy	Zadania rządowe, inwestycje celu publicznego	Gminy: Darłowo, Kołobrzeg, Police, Stepnica
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Rozwój funkcji małych portów mor- skich	Terytorializacja polityki rozwoju	Stepnica, Dziwnów, Kołobrzeg, Darłowo
2.	Poprawa dostępności portów przez modernizację połączeń kolejowych i drogowych.	Planowanie przestrzenne	Całe województwo

Kierunek 6. Poprawa żeglowności na Odrze		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania

 Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej (docelowo podnoszenie klasy żeglowności zgodnie z decyzjmi Rządu RP), w tym: przebudowa mostu: kolejowego na Regalicy Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej pełne wdrożenie systemu informacji rzecznej (RIS) na dolnym odc. Odry 	Zadanie rządowe	Gminy: Boleszkowice, Szczecin, Gole- niów, Cedynia, Chojna, Gryfino, Widuchowa, Kołbaskowo, Mieszkowice
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Budowa portu rzecznego w Szczecinie zintegrowanego z portem morskim	Inwestycje celu publicznego	Szczecin
2. Odbudowa nabrzeży i przystani rzecz- nych na potrzeby ruchu pasażerskiego	Inwestycje celu publicznego, terytorializacja polityki rozwoju	Miejscowości nad Odrą
3. Rozwój potencjału portowego dla obsługi jednostek żeglugi śródlądowej	Lobbing	Porty morskie i śródlądowe
Rekomendacje	Adesat	Lokalizacja/obszar działania
1. Wykorzystanie powiązań Odrzeńskiej Drogi Wodnej z droga wodną E-70 ła- czącą z europejską siecią dróg wod- nych oraz rozwój połaczeń z Centalną Polską (Warta – Noteć)	Rada Ministrów	Polska

Ki	Kierunek 7. Rozwój transportu lotniczego.			
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Utrzymanie ograniczeń zabudowy i zagospodarowania terenu w obszarze powierzchni ograniczających lotnisk i lądowisk oraz w strefach uciążliwości hałasowych	Planowanie przestrzenne	Gminy: Goleniów , Stepnica, Osina, Przybiernów, Maszewo Szczecin , Kołbaskowo, Stare Czarnowo, Świnoujście, Darłowo (miejska i wiejska), Mirosławiec, Wierzchowo, Złocieniec , Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski, Świdwin (miejska i wiejska), Brzeżno, Połczyn-Zdrój, Sławoborze, Rąbino	
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Rozbudowa infrastruktury Portu lotni- czego Szczecin-Goleniów na potrzeby ruchu pasażerskiego i towarowego	Inwestycje celu publicznego	Gmina Goleniów	
2.	Rozwój funkcji lotniska miejskiego Szcze- cin Dąbie na bazie istniejącego lotniska sportowego	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Szczecin	
3.	Optymalizacja połączeń kolejowych z Portem lotniczym Szczecin-Goleniów, w ramach budowy Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczeciński Obszar Metropoli- talny	
	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Koncepcja wykorzystania nieczynnych,	Administracja rządowa	Całe województwo	

	bądź niewykorzystanych na inne cele, lotnisk i lądowisk (do tego czasu ochrona obiektów przed degradacją i nieupraw- nionym zagospodarowaniem)	i samorządowa	
2.	Wytypowanie lotnisk i obiektów lotni- skowych do wykorzystania przez lotnic- two cywilne (komunikacyjne, sportowe, specjalistyczne)	Administracja rządowa i samorządowa	Całe województwo

Kierunek 8. Rozwój transportu intermodalnego			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1. Przystosowanie infrastruktury terminalu promowego w Świnoujściu do obsługi transportu intermodalnego	Zadanie rządowe	Świnoujście	
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
Budowa, rozbudowa nowoczesnych terminali kontenerowych w Szczecinie i w porcie zewnętrznym w Świnoujściu do obsługi transportu intermodalnego	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju, zadania rządowe	Szczecin, Świnoujście	
2. Wdrożenie nowoczesnych systemów informatycznych w całym łańcuchu transportowym, obejmującym żeglugę, porty, spedytorów, przewoźników lądowych i operatorów terminali lądowych	Działania programowe	Całe województwo	
 3. Lokalizacja infrastruktury i suprastruktury logistycznej w obszarach węzłowych: Szczeciński Obszar Metropolitalny Koszalin-Kołobrzeg-Białogard Szczecinek 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	SOM ,KKBOF, Obszar Funkcjonal- ny Szczecinka	
Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania	
1. Tworzenie warunków dla utworzenia operatora intermodalnego w woje- wództwie, konsolidacja przewoźników i spedytorów drogowych dla obsługi transportu intermodalnego	Samorząd województwa, zarządy portów morskich, PKP	Całe województwo	
2. Tworzenie korzystnych warunków dla uruchomienia i rozwoju stałych i regularnych intermodalnych połączeń morsko-lądowych ze szczególnym uwzględnieniem morskich połączeń Ro-Ro i promowych na Bałtyku, łączących kraje skandynawskie z południem Europy	Zarządy portów morskich, PKP	Całe województwo	
3. Integracja żeglugi morskiej bliskiego zasięgu w morsko-lądowych łańcu- chach transportu intermodalnego	Zarządy portów morskich, PKP	Porty morskie	

2.9. Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój odnawialnych źródeł energii i zwiększenie dostępności cyfrowej

Podstawowym celem działań w zakresie elektroenergetycznej infrastruktury technicznej jest konieczność intensywnej modernizacji infrastruktury wytwórczej oraz konsekwentnego zastępowania starej bazy wytwórczej nowoczesnymi jednostkami, spełniającymi zaostrzone normy środowiskowe. Zapewnić należy możliwości poprawy bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, w tym pewności zasilania aglomeracji szczecińskiej, przyłączenie i wyprowadzenie nowych mocy wytwórczych ze źródeł konwencjonalnych i odnawialnych, co będzie miało przełożenie na wzrost aktywizacji gospodarczej województwa.

Strategicznym celem realizacji inwestycji w sektorze gazownictwa jest poprawa bezpieczeństwa energetycznego Polski, dywersyfikacja kierunków dostaw gazu do kraju, umożliwienie odbioru i przesyłu gazu z terminalu LNG w Świnoujściu oraz rozprowadzenie go na terytorium Polski. Poprawie ulegną warunki zasilania województwa w paliwo gazowe, co powinno mieć swoje przełożenie na wzrost stopnia gazyfikacji zachodniopomorskich gmin.

Wspieranie rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii oraz systemu rozproszonych źródeł energii - rynku prosumenta (mikroinstalacji OZE), skutkować będzie ograniczeniem zużycia paliw węglowych, ograniczeniem emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z tradycyjnej energetyki cieplnej oraz umożliwi spełnienie przez Rzeczpospolitą Polską obowiązku osiągnięcia do 2020 r. docelowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w wysokości 15%.

W sektorze teleinformatyki niezwykle istotne jest wspieranie dalszego rozwoju sieci szerokopasmowych oraz technologii bezprzewodowych, jak również prowadzenie działań na rzecz upowszechnienia Internetu i przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Wskazane jest także pełniejsze wykorzystanie funduszy unijnych.

W zakresie polityki wodnej, celem jest osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów. Istotne jest zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, gospodarki narodowej oraz środowiska naturalnego. Ponadto należy dążyć do ograniczenia negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowania ryzyka ich wystąpienia. Konieczne jest też odcięcie źródeł zanieczyszczeń wód poprzez racjonalne oczyszczanie ścieków. Nie mniej ważne pozostają kwestie związane z nowoczesną gospodarką odpadami – zmierzającą do wyeliminowania składowania odpadów (zarówno przez zwiększanie ich recyklingu – jak również termiczną utylizację).

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

Elektroenergetyka

- Konwencjonalne źródła energii w zdecydowanej większości oparte są na paliwie węglowym.
- Długi okres eksploatacji i zły stan techniczny urządzeń funkcjonujących w źródłach konwencjonalnych.
- Spadek mocy wytwórczych w Elektrowni Dolna Odra o 410 MW, wskutek wycofywania wyeksploatowanych bloków energetycznych (zasilanych paliwem węglowym) w latach 2012-2014.
- Wysoki stopień dekapitalizacji obiektów sieci przesyłowej.
- Zły stan techniczny obiektów sieci dystrybucyjnej 110 i 15 kV.
- Sieci elektroenergetyczne w województwie są niedostosowane do odbioru energii powstającej z odnawialnych źródeł energii oraz ze źródeł rozproszonych. Zakończenie procesu przebudowy i modernizacji sieci dystrybucyjnych spowoduje wzrost bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii do odbiorców oraz możliwości rozwoju OZE.

Gazownictwo

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym również województwa) w związku z uruchomieniem Terminalu LNG w Świnoujściu oraz zakończeniem realizacji gazociągów przesyłowych umożliwiających odbiór i przesył gazu z terminalu w głąb Polski.
- Duża liczba podmiotów zajmujących się dystrybucją gazu ziemnego do odbiorców.
- Ponad 20% gmin nie ma dostępu do gazu sieciowego.
- Brak sieci dystrybucyjnej wysokiego ciśnienia, przede wszystkim w środkowej części województwa i sieci średniego ciśnienia w szczególności na obszarach wiejskich.

Ciepłownictwo

- Stała dominacja węgla kamiennego (ponad 80% udziału) w produkcji ciepła.
- Niska emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewaniania mieszkań przyczynia się do przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłów PM10 w miesiącach zimowych.

Odnawialne źródła energii

- Województwo ma jedne z najlepszych w Polsce warunki i jest liderem rozwoju energetyki wiatrowej szczególnie w pasie nadmorskim. Rozwiązania prawne wprowadzone w życie w 2016 r. drastycznie ograniczyły możliwości dalszego jej rozwoju.
- Ingerencja elektrowni wiatrowych w krajobraz.
- Możliwości rozwoju przemysłu w województwie w związku z morską energetyką wiatrową.
- Ograniczone możliwości sieci elektroenergetycznych do odbioru dużych ilości energii produkowanej przez elektrownie wiatrowe.
- Ograniczone możliwości rozwoju energetyki wodnej wynikające z charakteru rzek o niskim potencjale energetycznym.
- W zachodniej części województwa korzystne warunki do eksploatacji wód geotermalnych.
- Korzystne warunki solarne na wielu obszarach województwa.
- Możliwości pozyskiwania biomasy (wysoki udział gruntów odłogowanych oraz użytków zielonych niewykorzystywanych gospodarczo, korzystna struktura agrarna).
- Potencjał pozyskiwania surowców biomasy jest mocno zróżnicowany przestrzennie, co wpływa na koszty ich transportu lub brak możliwości uruchomienia inwestycji.
- Ograniczone możliwości sprzedaży energii pochodzącej z OZE w miejscu jej wytworzenia (często ograniczony dostęp do lokalnych sieci odbiorczych na terenach wiejskich).

TELEKOMUNIKACJA I TELEINFORMATYKA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Stan sieci i zamierzenia inwestycje barierą w dostosowaniu infrastruktury teleinformatycznej województwa do celów zakładanych w Europejskiej Agendzie Cyfrowej (wszyscy mieszkańcy w zasięgu 30 Mb/s, a połowa w zasięgu 100 Mb/s).
- Niewystarczające pokrycie siecią dostępową i siecią szkieletową dla zapewnienia dostępu do internetu wszystkim mieszkańcom województwa, szczególnie na obszarach wiejskich w środkowej części województwa, a także w 21 miastach.
- Obszary najsłabszej dostępności cyfrowej pokrywające się z obszarami o najsłabszej dostępności transportowej.
- Pozytywny wpływ samorządowych punktów dostępu do internetu na podnoszenie atrakcyjności miejscowości pod względem turystycznym oraz obniżenie poziomu wykluczenia cyfrowego wśród ludności miejscowej.
- Komputeryzacja przedsiębiorstw niższa od średniej krajowej.
- Niewystarczający dostęp do internetu istotnym czynnikiem ograniczającym aktywizację zawodową na obszarach wiejskich.
- Wykluczenie cyfrowe powodujące dysproporcje w aktywności na rynku pracy i aktywności społecznej.

GOSPODARKA WODNA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Zróżnicowana zasobowość zlewni rzek województwa; niski stopień wykorzystania gospodarczego wód powierzchniowych.
- Niezbyt bogate zasoby wód podziemnych, na ogół wystarczające dla zaspokojenia potrzeb użytkowników o niewielkich poborach, ale niewystarczające na duże, skoncentrowane pobory tych wód.

- Wysokie zapotrzebowanie rolnictwa na wodę do nawadniania użytków rolnych, rozproszone na obszarze całego województwa.
- Nizinny charakter obszaru o słabo zróżnicowanej rzeźbie terenu i stosunkowo szerokich i płaskich dolinach rzek przeszkodą w dogodnym retencjonowaniu wód.
- Deficyt wody do celów komunalnych na polskiej części wyspy Uznam (Świnoujście).
- Niedostateczna jakość wód powierzchniowych w zlewniach rzek województwa.
- Braki w infrastrukturze kanalizacyjnej, wodociągowej i oczyszczania ścieków, w tym szczególnie na obszarach wiejskich.

OCHRONA PRZED POWODZIĄ I SKUTKAMI SUSZY SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Występowanie zagrożenia powodziowego na obszarach:
 - o Doliny Odry,
 - o dolin ujściowych odcinków rzek wpływających do Odry: Myśli, Kurzycy, Słubi, Rurzycy, Tywy, Płoni, Iny, Gunicy,
 - o wokół jeziora Dąbie,
 - o wokół Zalewu Szczecińskiego oraz w dolinach ujściowych odcinków dopływów Zalewu i rzeki Dziwny: Gowienicy, Wołczenicy, Świńca,
 - o terenów przyujściowych i częściowo w środkowym biegu rzek: Regi, Parsęty i Wieprzy,
 - o wokół jezior przymorskich.
- Łączna długość wałów przeciwpowodziowych: około 600 km.
- Zmniejszenie zdolności retencyjnej Międzyodrza do 30% w stosunku do stanu pierwotnego (z I poł. XX w.).
- Sukcesywna realizacja przez Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie zadań obejmujących ograniczenia zagrożenia powodziowego: rzeki Wieprza, Rega, Parsęta, Odra, Grabowa, Zalew Szczeciński, jeziora Dąbie, Jamno, Liwia Łuża, Resko Przymorskie.
- Erozja odcinków brzegu morskiego.
- Stopień narażenia na skutki suszy w gminach: Dobra (Szczecińska) Gryfino, Malechowo, Widuchowa określono jako bardzo znaczący.

ODPADY SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w ramach podziału województwa zachodniopomorskiego na dwa regiony gospodarki odpadami komunalnymi i w oparciu o Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych.
- Budowany obecnie w Szczecinie Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów EcoGenerator, który będzie pełnił rolę ponadregionalnej instalacji unieszkodliwiania odpadów pochodzących z całego województwa.
- Sukcesywny wzrost liczby stacjonarnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych PSZOK, dzięki czemu wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie, co w perspektywie pozwala na redukcję masy odpadów kierowanych na składowiska.
- Spadek ilości odpadów komunalnych zmieszanych poddanych składowaniu.
- Wyraźny trend zamykania składowisk niespełniających wymogów prawnych.
- Postęp w procesie rekultywacji nieeksploatowanych składowisk i w likwidacji "dzikich wysypisk".
- Niska efektywność selektywnego zbierania odpadów "u źródła".
- Niewystarczający system selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

- Zbyt wolno przebiegający proces wycofywania z użytkowania urządzeń zawierających PCB.
- Zbyt wolne tempo usuwania wyrobów zawierających azbest w odniesieniu do wytycznych Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.
- Brak instalacji do przetwarzania niektórych frakcji odpadów oraz niewystarczające moce przerobowe instalacji do recyklingu odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych.
- Nieselektywne zbieranie odpadów budowlanych i ich zanieczyszczenie innymi rodzajami odpadów.
- Brak ogólnodostępnego składowiska odpadów przemysłowych.

Kierunek 1. Budowa i rozbudowa konwencjonalnych źródeł energii			
Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania	
 Budowa nowych mocy wytwórczych w Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie – 2 warianty: budowa bloków gazowo-parowych wraz z infrastrukturą techniczną i gazociągiem zasilającym budowa nowych bloków na paliwo stałe wraz z budową portu barkowego w elektrowni 	Rada Ministrów, PGE	Gmina Gryfino	

Kierunek 2. Rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Połączenia transgraniczne ze Szwecją i z Niemcami oraz wyprowadzenie mocy z OZE na poziomie napięcia 400 kV: budowa dwutorowej linii DunowoŻydowo budowa linii Żydowo-Słupsk budowa linii Żydowo-Gdańsk Przyjaźń budowa linii Żydowo-Piła Krzewina budowa linii Krajnik-Baczyna (woj. lubuskie) budowa stacji SE 400/110 kV Żydowo Kierzkowo rozbudowa rozdzielni 400 i 110 kV w SE Dunowo modernizacja i rozbudowa stacji SE 400/220 kV Krajnik instalacja przesuwników fazowych na linii Krajnik-Vierraden przyłączenie farmy wiatrowej Darłowo 250 MW do stacji 400/220/110 kV Dunowo 	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy na przebiegu linii w powiatach: gryfińskim, ko- szalińskim, myśliborskim, szczecineckim, sławieńskim oraz gminy: Gryfino, Polanów, Świeszyno, Darłowo	
 2. Bezpieczeństwo aglomeracji szczecińskiej na poziomie napięcia 220 kV: budowa linii Glinki-Recław budowa linii Pomorzany-nacięcie linii Krajnik-Glinki przebudowa linii Krajnik-Glinki uruchomienie na napięciu 220 kV linii Morzyczyn-Recław rozbudowa stacji SE 220/110 kV Glinki 	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy na przebiegu linii w powiatach: goleniowskim, gryfińskim, kamieńskim, polic- kim, stargardzkim oraz gminy: Szczecin, Wolin	

• rozbudowa stacji SE Recław o rozdzielnię		
220 kV		
• rozbudowa stacji SE Pomorzany o roz-		
dzielnię 220 kV		
3. Budowa, przebudowa i modernizacja	Planowanie przestrzenne,	Gminy na przebiegu linii
sieci dystrybucyjnej wysokiego napięcia	inwestycje celu publicznego	w powiatach: goleniowskim,
WN-110 kV:		gryfińskim, kamieńskim, gryfic-
 budowa linii Łobez-Węgorzyno 		kim, polickim, stargardzkim,
• budowa linii Zdroje-Żelechowo		łobeskim, myśliborskim, py-
budowa linii Krzęcin-Barlinek-Mostkowo		rzyckim, drawieńskim, wałec- kim, choszczeńskim, szczeci-
budowa linii Myślibórz-stacja 110/SN		neckim, kołobrzeskim, sławień-
w ciągu liniowym Dolna Odra-Dębno • budowa linii Skrobotowo-Kamień Po-		skim, świdwińskim, łobeskim,
morski		koszalińskim, białogardzkim
budowa linii proj. GPZ Recz-GPZ Kalisz		oraz gminy: Szczecin, Wolin
Pomorski		Świnoujście, Choszczno, Ko-
• budowa linii proj. GPZ Recz-proj. GPZ		szalin, Kołobrzeg, Recz, Dobra
Choszczno II		Szczecińska, Kalisz Pomorski, Mielno, Świerzno, Polanów,
• budowa dwutorowej linii proj. GPZ Miel-		Worowo, Resko, Łobez, Barli-
no - do linii Dunowo-Darłowo		nek, Grzmiąca
• przebudowa linii Łobez - do rozgałęzie-		
nia w kierunku GPZ Resko/Białogard • przebudowa linii Łobez-Stargard		
Wschód-Dolice-Choszczno-Krzęcin-		
Dobiegniew		
 przebudowa linii Morzyczyn-Dąbie 		
• przebudowa linii Dębno-Kostrzyn		
• przebudowa linii Dąbie - do rozgałęzie-		
nia w kierunku GPZ Zdroje		
 przebudowa linii od rozgałęzienia 		
w kierunku GPZ Zdroje-EC Szczecin		
• przebudowa linii EC Pomorzany-SE Glinki		
• przebudowa linii Morzyczyn-Żydowce: zmiana konfiguracji pracy sieci dystrybu-		
cyjnej w obszarze Dolna Odra, GPZ Gryfi-		
no, GPZ Żydowce, GPZ Dąbie, SE Morzy-		
czyn		
• przebudowa linii SE Morzyczyn-Chociwel		
• modernizacja linii Myślibórz - do linii		
Barlinek-Jedwabie		
• modernizacja linii EC Szczecin-EC Pomo-		
rzany • modornizacja lipij Wogorzyno Drawsko		
• modernizacja linii Węgorzyno-Drawsko Pomorskie		
modernizacja linii Międzyzdroje-Recław		
 modernizacja linii świnoujście-Świnoport 		
modernizacja linii Świnoport-		
Międzyzdroje		
• modernizacja linii Sławno-Sianów		
• modernizacja linii Sławno-Słupsk Wierz-		
bięcino		
• modernizacja linii Koszalin Północ-		
Sianów		
modernizacja linii Gościno-Karlino modernizacja linii Karlino Piakogard		
modernizacja linii Karlino-Białogard modernizacja linii Žydowo-Słupsk Po-		
• modernizacja linii Żydowo-Słupsk Po-		

znańska		
 modernizacja linii Dunowo-Ustronie 		
Morskie		
 modernizacja linii Kołobrzeg Koszalińska- 		
Ustronie Morskie		
 modernizacja linii Żydowo-Białogard 		
• modernizacja linii Żydowo-Grzmiąca		
modernizacja linii Połczyn-Zdrój-		
Grzmiąca		
• modernizacja linii Dunowo-Koszalin Po-		
łudnie		
• modernizacja linii Darłowo-Dunowo		
• modernizacja linii Dunowo-Koszalin Stre-		
fa		
modernizacja linii Gościno-Kołobrzeg		
Koszalińska		
• modernizacja linii Żydowo-Szczecinek		
Marcelin		
modernizacja linii Szczecinek Leśna-		
Okonek		
• modernizacja linii Koszalin Przemysłowy-		
Koszalin Morska		
• modernizacja linii Koszalin Przemysłowy-		
Koszalin Strefa		
modernizacja linii Szczecinek Leśna-		
Szczecinek Marcelin		
• modernizacja linii Ustka-Pieńkowo-		
Darłowo		
• budowa stacji 110/15 kV Choszczno II		
• budowa stacji 110/15 kV Recz		
• budowa stacji 110/15 kV Mielno		
budowa rozdzielni RS Rybice		
budowa rozdzielni RS Worowo		
budowa rozdzielni RS Polanów		
i w dalszej kolejności stacji 110/15 kV		
GPZ Polanów		
• przebudowa stacji SE Recław		
• przebudowa stacji SE Glinki		
przebudowa stacji SE Pomorzany		
• przebudowa stacji 110/15 kV Mostkowo		
• modernizacja stacji 110/15 kV Grzmiąca		
• modernizacja stacji 110/15 kV Drawsko		
Pomorskie		
• modernizacja stacji SE Żydowo		
• budowa stacji 110/15 kV PKP Energetyka		
Szczecin Dąbie		
• budowa stacji 110/15 kV PKP Energetyka		
Szczecin Wstowo		
• budowa stacji 110/15 kV PKP Energetyka		
Stargard		
4. Budowa, przebudowa i modernizacja	Planowanie przestrzenne,	Całe województwo
sieci dystrybucyjnej średniego napięcia	inwestycje celu publicznego	
celem poprawy warunków zasilania od-	_	
biorców oraz odbioru energii ze źródeł		
rozproszonych		

Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Budowa linii dystrybucyjnych wysokiego napięcia WN-110 kV: Recław-Stepnica-Łozienica Mirosławiec-Tuczno-Człopa-Drawski Młyn Chojna-Cedynia-Moryń 	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy na przebiegu linii w powiatach: goleniowskim, kamieńskim, wałeckim, gryfiń- skim.
2. Budowa stacji elektroenergetycznych 110/15 kV z liniami zasilającymi: Bobolice, Cedynia, Człopa, Gardno, Koszalin Jamno, Koszalin Mytnika, Koszalin Rokosowo, Stepnica, Szczecin Krzekowo, Szczecin Ostrów Grabowski, Szczecin Płonia, Szczecin Tczewska, Świdwin Wschód, Świnoujście Północ, Trzebież, Tuczno, Ty- chowo	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy: Bobolice, Cedynia, Człopa, Gryfino, Koszalin, Miel- no, Police, Stargard (miejska i wiejska), Stepnica, Szczecin, Świdwin (miejska i wiej- ska),Świnoujście, Tuczno, Ty- chowo
3. Rezerwowanie korytarzy dla skablowania elektroenergetycznych linii najwyższych i wysokich napięć	Planowanie przestrzenne	Gminy na przebiegu linii elek- troenergetycznych

Kierunek 3. Budowa i rozbudowa sieci gazowych			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Budowa i rozbudowa sieci przesyłowych gazu oraz obiektów systemowych związanych z dywersyfikacją kierunków dostaw gazu do kraju: gazociąg Szczecin-Gdańsk, etap V Goleniów-Płoty gazociąg podmorski Baltic Pipe-Płoty (jeden z trzech wariantów przebiegu części lądowej) równoległy gazociąg Goleniów-Lwówek (odcinek na terenie woj.) rozbudowa tłoczni Goleniów budowa stacji pomiarowej w Mirosławcu modernizacja stacji gazowej SRP Świnoujście Karsiborska modernizacja stacji gazowej SRP Przemocze przebudowa gazociągu Dn 500 Goleniów-Police w rejonie rezerwatu Olszanka modernizacja gazociągu Skwierzyna-Barlinek Dn 500 (Chełmsko) kompleksowa modernizacja stacji gazowej Przywodzie Dolice, wykonać podłączenie obiektu w zasilanie EE budowa gazociągu przesyłowego do Elektrowni Dolna Odra 	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Świnoujście, Mirosławiec, Przemocze (gm. Maszewo), Przelewice oraz gminy na przebiegu gazociągów w powiatach: goleniowskim, gryfickim, gryfińskim, polickim	
 Rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej wysokiego ciśnienia: rozbudowa sieci w relacjach: Węzeł Stare Bielice-do sieci przesyłowej OGP Gaz-System Nowogard-Dobra-Radowo Małe- 	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy na przebiegu gazociągów w powiatach: koszalińskim, łobeskim, goleniowskim, pyrzyckim, gryfińskim, świdwińskim oraz w gminach Biesiekierz, Dobra, Banie	

		1
 Łobez; 3) Pyrzyce-Banie-Chojna-Mieszkowice 4) Świdwin-Połczyn-Zdrój budowa stacji gazowych: 1) Stare Bielice, 2) Bienice, 3) Banie 		
Wykorzystanie korytarzy sieci przesyło- wej dla budowy sieci dystrybucyjnej	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
4. Budowa i rozbudowa sieci dystrybucyj- nej średniego ciśnienia z uwzględnie- niem możliwości przesyłu gazu do celów grzewczych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Rozbudowa terminalu LNG w Świnouj- ściu	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Świnoujście
 Budowa sieci dystrybucyjnej wysokiego ciśnienia (gazociągi i stacje gazowe) na obszarach deficytowych: gazociąg Police-Nowe Warpno gazociąg Szczecin Podjuchy-Gryfino gazociąg Myślibórz-Trzcińsko-Zdrój-Chojna gazociąg Białogard-Połczyn-Zdrój-Tychowo gazociąg Mirosławiec-Tuczno-Człopa 	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego	Gminy na przebiegu gazociągów w powiatach: gryfińskim, polickim, myśliborskim, białogardzkim, świdwińskim,wałeckim, oraz w Szczecinie.
3. Budowa układów wyspowego zasilania w gaz, zaopatrywanych za pomocą dostaw LNG, LBG	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego, terytorializacja polityki rozwo- ju, partnerstwo publiczno - prywatne	Gminy niezgazyfikowane: Banie, Bielice, Bierzwnik, Boleszkowice, Brojce, Cedynia, Człopa, Dobra Nowogardzka, Dobrzany, Grzmiąca, Kozielice, Marianowo, Moryń, Nowe Warpno, Nowogródek Pomorski, Ostrowice, Polanów, Postomino, Radowo Małe, Sławno, Stara Dąbrowa, Suchań, Trzcińsko Zdrój, Tuczno, Tychowo, Widuchowa oraz inne obszary w zależności od analiz zapotrzebowania i kosztów

Kierunek 4. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz rozwój systemu rozproszonych źródeł energii		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Rozwój energetyki wiatrowej przy poszanowaniu wartości krajobrazo- wych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
2. Rozwój małej energetyki wodnej po- przez wykorzystanie istniejącej zabu- dowy hydrotechnicznej (budowli pię- trzących) z jednoczesnym utrzyma- niem lub poprawą drożności cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Rzeki województwa: Ina, Płonia, Tywa, Rurzyca, Myśla, Drawa, Wołczenica, Wieprza, Rega, wraz z dopływami
3. Dalszy rozwój energetyki geotermalnej do celów ciepłowniczych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy powiatu polickiego, go- leniowskiego, szczecińskiego, pyrzyckiego, choszczeńskiego, stargardzkiego oraz części gmin

			powiatu gryfińskiego, łobeskiego, drawskiego, wałeckiego, myśliborskiego
4.	Wykorzystanie wód geotermalnych do celów rekreacyjnych (akwaparki), w produkcji rolniczej (szklarnie) i innych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy powiatu polickiego, go- leniowskiego, szczecińskiego, pyrzyckiego, choszczeńskiego, stargardzkiego oraz części gmin powiatu gryfińskiego, łobeskie- go, drawskiego, wałeckiego, myśliborskiego
5.	Rozwój mikro i małych instalacji solar- nych wykorzystujących konwersję energii słonecznej w energię cieplną lub elektryczną	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
6.	Budowa farm fotowoltaicznych	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
7.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznych umożliwiająca przyłączenia powstających inwestycji odnawialnych źródeł energii	Inwestycje celu publicznego, planowanie przestrzenne	Całe województwo
8.	Rozwój produkcji energii opartej na kogeneracji	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
9.	Wzmacnianie bezpieczeństwa energe- tycznego poprzez wspieranie energe- tyki prosumenckiej	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
10	.Zabezpieczenie zaplecza infrastruktu- ralnego na potrzeby morskiej energe- tyki wiatrowej	Działania programowe	Polska wyłączna strefa ekono- miczna, obszary nadbrzeżne
11	.Wspieranie rozwoju jednostek nauko- wych opracowujących nowe techno- logie OZE	Zadania rządowe	Całe województwo
12	.Wdrażanie programów termomoderni- zacyjnych budynków mieszkalnych, usługowych i użyteczności publicznej	Inne inwestycje celu publiczne- go, działania programowe	Całe województwo
	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania
•	Opracowywanie regionalnej koncepcji rozwoju sektora energetycznego OZE w oparciu o łączny potencjał gmin oraz jej wdrażanie z uwzględnieniem min.: rozwoju klastrów energetycznych rozwoju parków przemysłowych w oparciu o OZE wykorzystania elektromobilności do budowania lokalnych magazynów enegii podnoszenia świadomości energetycznej	Samorząd województwa	Całe województwo

Kierunek 5. Działania na rzecz wykorzystania potencjału województwa w sektorze biogospodarki dla rozwoju energetyki odnawialnej		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania

 Wykorzystanie potencjału biomasy, w tym: potencjał biopaliw płynnych potencjał biomasy stałej-leśnej i odpadowej potencjał w postaci upraw roślin energetycznych potencjał biogazu z odpadów komunalnych i ściekowych 	Terytorializacja polityki rozwoju	Białogard, Kołobrzeg, Darłowo, Sławno, Świdwin, Wałcz, Kosza- lin, Stargard, Białogard, Dygowo, Gościno, Będzino, Malechowo, Wierzchowo, Brzeżno, Karnice, Bielice, Kozielice, Kobylanka, Stara Dąbrowa, Stare Czarnowo, Świerzno, Karlino, Pyrzyce, Ma- szewo
2. Wykorzystanie wysokiego potencjału biogazu rolniczego dla rozwoju biogazowni rolniczych	Terytorializacja polityki rozwoju	Białogard, Będzino, Biesiekierz, Darłowo, Świdwin, Stargard, Przybiernów, Stare Czarnowo, Świerzno, Polanów, Borne Suli- nowo, Połczyn Zdrój, Pełczyce, Gryfice, Trzebiatów, Goleniów, Maszewo, Nowogard, Kamień Pomorski, Wolin, Wierzchowo, Barwice, Szczecin, Sławno, Koby- lanka, Gryfino, Golczewo
3. Wykorzystanie wysokiego potencjału biogazu z odpadów komunalnych i oczyszczalni ścieków dla rozwoju biogazowni	Terytorializacja polityki rozwoju	zakłady oczyszczania ścieków oraz składowania i unieszkodli- wiania odpadów
4. Wykorzystanie terenów nieprzydat- nych rolniczo na celowe uprawy roślin energetycznych o niskich wymaga- niach glebowych i klimatycznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Białogard, Kołobrzeg, Darłowo, Malechowo, Sławno, Szczecinek, Karnice, Stargard, Przybiernów, Stepnica, Stare Czarnowo, Świerzno, Drawsko Pomorskie, Polanów, Sianów, Gryfice, Trze- biatów, Myślibórz, Goleniów, Nowogard, Kamień Pomorski, Wolin, Police
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Produkcja biomasy z terenów niewyko- rzystywanych w rolnictwie a nadają- cych się do produkcji biomasy	Terytorializacja polityki rozwoju	Białogard, Kołobrzeg, Darłowo, Malechowo, Sławno, Szczecinek, Karnice, Stargard , Przybiernów, Stepnica, Stare Czarnowo, Świerzno, Drawsko Pomorskie, Polanów, Sianów, Gryfice, Trze- biatów, Myślibórz, Goleniów, Nowogard, Kamień Pomorski, Wolin, Police
2. Propagowanie grup producenckich oraz inicjatyw klastrowych dotyczących energetyki odnawialnej	Terytorializacja polityki rozwoju	Wymienione wcześniej gminy o ponadprzeciętnym potencjale biomasy

Kierunek 6. Zwiększenie dostępności oraz zdolności wykorzystania technologii teleinformatycznych		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Wykorzystanie programów dostępnych w perspektywie finansowej 2014-2020 do budowy sieci szerokopasmowych na terenie województwa, szczególnie na obszarach, gdzie inwestycje na zasadach rynkowych są nieopłacalne	Terytorializacja polityki rozwoju	Całe województwo, szczegól- nie centralna i wschodnia część województwa

2.	Budowa punktów dostępowych do Internetu w miejscowościach turystycz- nych	Terytorializacja polityki rozwoju	Miejscowości turystyczne
3.	Wspomaganie rozwoju telepracy na obszarach problemowych, w tym o najgorszej dostępności do głównych obszarów miejskich	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy w powiatach: draw- skim, białogardzkim, łobeskim, stargardzkim, szczecineckim, świdwińskim, wałeckim, choszczeńskim, Gminy SSW
4.	Realizacja działań na rzecz włączenia cyfrowego	Działania programowe	Całe województwo
5.	Tworzenie oraz rozwój e-usług publicz- nych oraz usług wewnątrzadministracyj- nych niezbędnych dla świadczenia usług publicznych, mających służyć poszerze- niu zakresu spraw, które będą mogły być załatwiane w urzędach drogą interneto- wą	Działania programowe	Całe województwo
6.	Wzmocnienie zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury, e-zdrowia i cyfrowych systemów informacji przestrzennej, w celu usprawnienia oraz obniżenia kosztów funkcjonowania usług publicznych	Działania programowe	Całe województwo
7.	Upowszechnianie rozwiązań technologii informacyjno-komunikacyjnych w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe w celu zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw	Działania programowe	Całe województwo

k	Kierunek 7. Racjonalne wykorzystanie zasobów wód do celów komunalnych, gospodarczych i przyrodniczych		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Stworzenie regionalnego systemu zaopatrzenia pasa nadmorskiego w wodę do spożycia, opartego na zasobach wód podziemnych i powierzchniowych, ze wskazaniem alternatywnego źródła z wód powierzchniowych jeziora Ostrowo i Piaski w zlewni Wołczenicy oraz udokumentowanych zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w rejonie Kodrąbka oraz Kołczewka	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publiczne- go	Golczewo, Kamień Pomorski, Nowogard, Osina, Wolin , Międzyzdroje , Świnoujście, Dziwnów
2.	Ustanowienie zlewni rzeki Wołczenicy jako zlewni wód wysokiej jakości (w tym ochrony wód powierzchniowych jeziora Ostrowo i jeziora Piaski)	Planowanie przestrzenne	Golczewo, Kamień Pomorski, Nowogard, Osina, Przybier- nów, Płoty, Stepnica, Wolin
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska natu- ralnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasad- nionych potrzeb wodnych gospodarki	Działania programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo
2.	Zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych wód powierzchniowych województwa przez re- alizację programu małej retencji	Działania programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo

3.	Zwiększenie stopnia retencji gruntowej poprzez stosowanie nowoczesnych systemów zagospo- darowania wód opadowych	Działania programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo
4.	Renaturyzacja rzek, zapewnienie przepływów nienaruszalnych w rzekach	Działania programowe	Całe województwo
5.	Realizacja planów przeciwdziałania skutkom suszy	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Całe województwo
6.	Utrzymanie rzek oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie (odbudowa, budowa oraz modernizacja budowli regulacyjnych) z uwzględnieniem wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej	Działania programowe	Całe województwo
7.	Przywrócenie drożności biologicznej rzek po- przez realizację programu budowy przepławek	Działania programowe	Całe województwo

Kierunek 8. Budowa i rozbudowa systemów oczyszczania ścieków zgodnie z <i>Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków</i>			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Realizacja inwestycji wynikających z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, ze wsparciem: z Regionalnego Programu Operacyjnego WZ dla aglomeracji od 2 000 do 10 000 RLM z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Śro- dowisko dla aglomeracji powyżej 10 000 RLM 	Inwestycje celu publiczne- go	Aglomeracje ściekowe zgodnie z KPOŚK	

K	Kierunek 9: Zahamowanie wzrostu i obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania: umocnienie brzegów i regulacja cieków	Zadania rządowe	Zlewnia Odry od ujścia rz. Warty do Roztoki Od- rzańskiej
2.	Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej: odcinkowa odbudowa zniszczonej zabudowy regulacyjnej Odry (ostrogi, tamy, opaski brzegowe itp.)	Zadania rządowe	Zlewnia Odry od ujścia rz. Warty do Roztoki Od- rzańskiej
3.	Poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie: pogłę- bienie toru wodnego na dł. ok. 15 km.	Zadania rządowe	Jezioro Dąbie
4.	Bagrowanie przekopu Klucz-Ustowo	Zadania rządowe	Szczecin
	Budowa bądź odbudowa wałów przeciw- powodziowych w rejonie miejscowości: Ognica: budowa wału o długości 0,3 km Chlewice-Porzecze: budowa wału cofkowe- go rzeki Odry przy rzece Myśl na długości 2336 m Mniszki-Gryfino: odbudowa wałów przeciw- powodziowych na długości 2116m. w km 720+935 - 718+850 Krajnik-Marwice: odbudowa wałów przeciw- powodziowych na długości 3485m nad rze- ką Odrą Wschodnią w km 712+100-708+862 Radziszewo-Daleszewo: odbudowa wału przeciwpowodziowego na długości 1,56 km w km 726+400-727+960	Zadania rządowe	Gminy: Boleszkowice, Widuchowa, Gryfino, Świnoujście

6.	Modernizacja stacji pomp Krajnik	Zadania rządowe	Gmina Gryfino
7.	Przywrócenie walorów przyrodniczych Doliny Dolnej Odry poprzez poprawę zdol- ności retencyjnych i przeciwpowodziowych Międzyodrza: remont 32 budowli hydro- technicznych oraz udrożnienie kanałów i rowów na odcinku ponad 20 km (zakres może ulec zmianie w wyniku inwentaryzacji przyrodniczej i prac analitycznych)	Zadania rządowe	Gminy Widuchowa, Gryfi- no, Kołbaskowo, Szczecin
8.	Przebudowa mostu kolejowego w km 733,7 rzeki Regalicy w Szczecinie, w celu zapew- nienia minimalnego prześwitu dla prowa- dzenia akcji lodołamania przy użyciu lodo- łamaczy	Zadania rządowe	Szczecin
•	Realizacja Programu ochrony brzegów morskich zakładającego: budowę, rozbudowę, utrzymanie i usuwanie uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich zapewnienie stabilizacji linii brzegowej wg stanu z 2000 r. i zapobieganie zanikowi plaż monitorowanie brzegów morskich, ich stanu aktualnego, w celu wskazania niezbędnych działań służących ich ochronie	Zadania rządowe	Gminy nadmorskie: - w rejonie przetoki jeziora Wicko - w rejonie Jarosławca - na mierzei jeziora Kopań - w rejonie Darłowa - na wschodniej części mierzei jeziora Bukowo - na zachodniej części mierzei jeziora Jamno - w rejonie Sarbinowa - w rejonie Ustronia Morskiego - w rejonie Dźwirzyna - w rejonie Dźwirzyna - we wschodniej części Mrzeżyna - w pasie Niechorze-Pobierowo - rejonie mierzei Dziwnowskiej - w rejonie Międzyzdrojów - Zalew Szczeciński wraz ze Świną, Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Zwiększenie retencji na obszarach zurbani- zowanych, leśnych i rolniczych	Działania programowe, planowanie przestrzenne	Całe województwo
2.	Budowa i usprawnienie lokalnych systemów ostrzegania przed powodziami; wprowa- dzenie Elektronicznego Systemu Ostrzega- nia Powodziowego (Kostrzyn nad Odrą, Słu- bice, Szczecin, Świnoujście)	Zadania rządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Świnoujście
3.	Modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli budynków przezna-	Zadania rządowe	Szczecin, Goleniów (obszar wiejski), Świnoujście, Dar- łowo

	czonych do umocnienia w obszarze zagro- żenia powodzią o Q1%		
4.	Doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na po- wódź	Działania programowe	Całe województwo
	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wykonanie dokumentacji koncepcyjno- projektowej ochrony przeciwpowodziowej dla miejscowości: Dziwnów, Gryfice, Resko, Białogard, Sławno, Ustronie Morskie, Siano- żęty	Samorządy gminne, administracja rządowa	Gmina Białogard Dziwnów, Gryfice, Resko, Sławno, Ustronie Morskie
2.	Program ograniczania ryzyka powodziowego miasta Świnoujście wraz z opracowaniem koncepcji/dokumentacji projektowej dla nowo zidentyfikowanych przedsięwzięć	Urząd Miasta Świnoujście	Miasto Świnoujście
3.	Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów zurbanizowanych (indywidualnie dla miasta powyżej 20 tys. mieszkańców) tj. Szczecin, Koszalin, Stargard, Kołobrzeg, Świnoujście, Police, Białogard, Goleniów, Gryfino	Samorząd terytorialny	Szczecin, Koszalin, Stargard, Kołobrzeg, Świnoujście, Police, Białogard, Goleniów, Gryfino
4.	Szczegółowa analiza zagrożenia powodzio- wego miasta Świnoujście. Analiza metodyki określania falowania na potrzeby modelo- wania hydraulicznego zagrożenia powo- dziowego brzegu morskiego	Administracja rządowa	Świnoujście
5.	Szczegółowa analiza zagrożenia powodzio- wego oraz program ograniczania ryzyka powodziowego w rejonie jeziora Bukowo, Jamno	Administracja rządowa	Gmina Darłowo, Mielno

k	Kierunek 10. Usprawnienie systemu gospodarki odpadami		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa planowanych Regionalnych Instala- cji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Regionach: zachodnim i wschod- nim	Inwestycje celu publicznego	Mirosławiec, Police, Szcze- cinek, Cedynia, Sławno
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa zachodniopomorskie- go	Zadania rządowe	Całe województwo
2.	Optymalizacja transportu odpadów do instalacji termicznego unieszkodliwiania, w tym z wykorzystaniem transportu wodne- go	Działania programowe, terytorializacja polityki rozwoju	Szczeciński Obszar Metro- politalny
3.	Poprawa gospodarowania odpadami nie- bezpiecznymi oraz innymi niż komunalne	Działania programowe	Całe województwo
4.	Utworzenie gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych i problemowych w ramach utworzonych rejonów gospoda- rowania odpadami (co najmniej 1 punkt w gminie)	Inwestycje celu publicznego	Całe województwo

5.	Modernizacja, budowa punktów selektyw- nego zbierania odpadów komunalnych	Inwestycje celu publicznego	Całe województwo
6.	Zmniejszanie ilości odpadów deponowanych na składowiskach	Działania programowe	Całe województwo
7.	Całkowite wyeliminowanie składowisk odpadów niespełniających wymagań praw- nych	Działania programowe	Całe województwo
8.	Dążenie do maksymalnego zwiększenia masy odpadów komunalnych poddawanych recyklingowi	Działania programowe	Całe województwo
9.	Prowadzenie monitoringu wpływu składowisk na wody powierzchniowe i podziemne	Działania programowe	Całe województwo
10	Przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności; działania edukacyjne; tworzenie banków żywności	Działania programowe	Całe województwo
11	Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w "Programie usu- wania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa zachodniopomor- skiego"	Działania programowe	Całe województwo
12	Zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwia- nia odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów	Inwestycje celu publicznego	Całe województwo
13	Rekultywacja składowisk odpadów komu- nalnych, likwidacja nielegalnych składowisk	Inwestycje celu publicznego	Całe województwo
14	Wspieranie projektów z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym	Działania programowe	Całe województwo

2.10. Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa

Zapewnienie bezpieczeństwa państwa jest jednym z podstawowych celów rozwoju społeczno-gospodarczego. Dotyczy to nie tylko przedsięwzięć w sferze militarnej, ale bezpieczeństwa w rozumieniu skutecznej ochrony przed zagrożeniami ze strony sił przyrody, awarii, katastrof i terroryzmu. Ministerstwo Obrony Narodowej dąży do utrzymania w regionie posiadanego potencjału sił i środków bojowych oraz do integracji zarządzania i administracji terenami zamkniętymi w ramach garnizonów: Choszczno, Drawsko Pomorskie, Kołobrzeg, Koszalin, Stargard, Szczecin, Trzebiatów, Złocieniec, Mirosławiec, Mrzeżyno, Świdwin, Wicko Morskie, Darłowo, Dziwnów, Świnoujście, Mosty i Wałcz.

Tereny zamknięte to, tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone i ustalone w drodze decyzji przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. Część terenów zamkniętych wymaga ustanowienia stref ochronnych, w granicach których w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustala się stosowne ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, w tym zakaz zabudowy.

INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA; TERENY ZAMKNIĘTE SYNT<u>EZA UWARUNKOWAŃ</u>

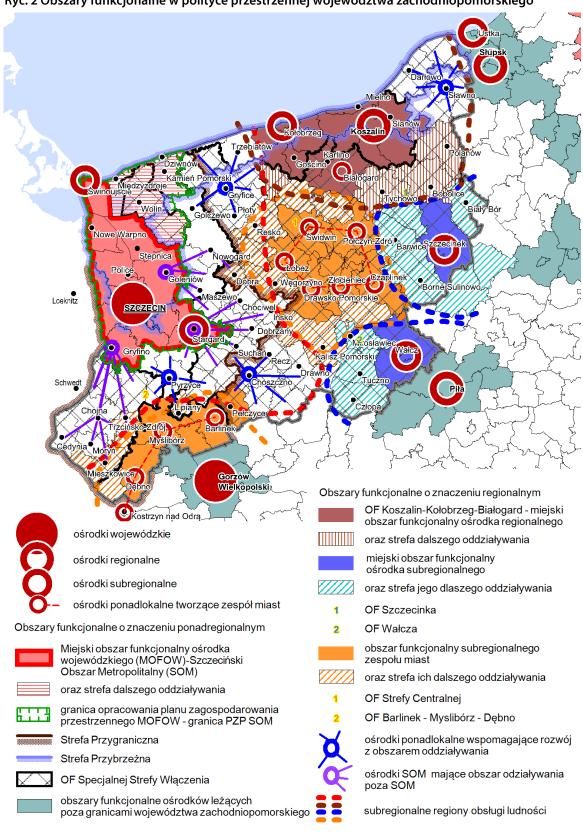
- Lokalizacja na terenie województwa trzech poligonów wojskowych: Drawsko Pomorskie, Wicko Morskie i Nadarzyce; czterech lotnisk wojskowych: Świdwin, Mirosławiec, Darłowo, Świnoujście i Ziemsko oraz dwóch portów wojennych w Świnoujściu i w Kołobrzegu.
- 6 kompleksów wojskowych posiadających strefy ochronne dla terenów zamkniętych (z 29 kompleksów, dla których wymagane jest ich ustanowienie).
- Brak stref ochronnych dla terenów zamkniętych dla 23 kompleksów wojskowych.

r\l	erunek 1. Utrzymanie, funkcjonowanie i rozwój infrasti	ruktury obronności i bezpiec:	zeństwa państwa
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
	Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w NATO (zadania z rejestru programów zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym: Program Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP): modernizacja lotniska Świdwin modernizacja lotniska Mirosławiec	Zadania rządowe	Gminy: Mirosławiec, Świd- win
	Uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych rozmieszczenia i bezkolizyjnego funkcjonowania obszarów, obiektów i urządzeń infrastruktury służącej obronności i bezpieczeństwu państwa (tereny zamknięte wraz z ich strefami ochronnymi) przy uwzględnieniu wytycznych <i>Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategii Obronności RP</i> oraz <i>Wizji Sił Zbrojnych RP do roku 2030</i> i przepisów odrębnych	Planowanie przestrzenne	Gminy: Będzino, Bobolice, Borne Sulinowo, Brojce, Czaplinek, Choszczno, Darłowo, Dobra (Szczecińska), Drawno, Drawsko Pomorskie, Dziwnów, Goleniów, Gryfino, Kalisz Pomorski, Kobylanka, Kołobrzeg, Koszalin, Manowo, Międzyzdroje, Mirosławiec, Postomino, Rąbino, Rewal, Stargard, Stare Czarnowo, Szczecin, Świdwin, Świnoujście, Trzebiatów, Ustronie Morskie, Wałcz, Złocieniec
	Uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych granic pozostałych terenów zamkniętych oraz ich stref ochronnych	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
	Uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych obiek-	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
	tów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, elementów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności transportowej, zabezpieczenia przeciwpowodziowego, zarządzania kryzysowego, zabezpieczenia granic jako spójnego		
2.	tów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, elementów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności transportowej, zabezpieczenia przeciwpowodziowego, zarządzania	Planowanie przestrzenne	Całe województwo
2.	tów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa, elementów infrastruktury technicznej, w tym w szczególności transportowej, zabezpieczenia przeciwpowodziowego, zarządzania kryzysowego, zabezpieczenia granic jako spójnego systemu bezpieczeństwa państwa i obywateli Kształtowanie rozwiązań systemu transportowego (drogi kołowe, koleje, drogi wodne, porty, lotniska) w sposób minimalizujący zagrożenia wynikające z przewozów ładunków niebezpiecznych, przemieszczania i rozmieszczenia sił zbrojnych (w tym międzynarodowych jednostek sojuszniczych) w czasie pokoju i wojny, zjawisk naturalnych o charakterze katastroficznym a jednocześnie w sposób zapewniający bezpieczeństwo, sprawną ewakuację i prowadzenie akcji ratowniczych z zachowaniem	Planowanie przestrzenne Planowanie przestrzenne	Całe województwo Całe województwo

	funkcjonowania stacji radarowej Świdwin		Pomorskie, Łobez, Ostrowice, Połczyn-Zdrój, Rąbino, Resko, Sławoborze, Świdwin (miasto), Świdwin
5.	Konsekwentne wdrażanie systemu zintegrowanego ratownictwa przez integrację służb ratowniczych	Zadania rządowe	Całe województwo
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Analiza wpływu relokacji dużych jednostek wojskowych na funkcjonowanie sieci osadniczej regionów	Ministerstwo Obrony Narodowej	Całe województwo
2.	Unormowanie zasad ustanawiania stref ochronnych	Ministerstwo Obrony Narodowej, Sejm RP	Całe województwo
3.	Ustanowienie strefy ochronnej urządzeń pomiaro- wych stacji radarowej Świdwin	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Rady Powiatów: świdwiń- skiego, łobeskiego, biało- gardzkiego i drawskiego	Powiaty: świdwiński, łobe- ski, białogardzki, drawski

OBSZARY FUNKCJONALNE W POLITYCE PRZESTRZENNEJ 3. WOJEWÓDZTWA

Ryc. 2 Obszary funkcjonalne w polityce przestrzennej województwa zachodniopomorskiego

Źródło: Opracowanie własne RBGPWZ

3.1. Cel XI. Wykorzystanie wspólnego potencjału i integracja miejskich obszarów funkcjonalnych

Podstawowym celem jest zwiększenie potencjału rozwojowego obszarów funkcjonalnych miast dla zwiększenia równowagi rozwoju w województwie. Powstanie regionalnego ośrodka wzrostu w oparciu o Koszalin, Kołobrzeg i Białogard pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie przestrzeni województwa i stworzenie centrum aktywizującego jego wschodnią część. Obszary subregionalnych ośrodków wzrostu (miast i zespołów miast) mają szczególne znaczenie z uwagi na lokalizacje ich w oddaleniu od stolicy województwa, w dużym obszarze występowania problemów społeczno-gospodarczych. Wskazane obszary funkcjonalne powinny pełnić rolę centrów społecznogospodarczych oddziałujących również na większy obszar. Wspólne prowadzenie polityki w obszarach funkcjonalnych pozwoli na zwiększenie możliwości rozwojowych i na wspólne rozwiązywanie problemów takich jak rozlewanie się miast czy sprawna organizacja transportu w obszarze codziennych dojazdów.

KOSZALIŃSKO – KOŁOBRZESKO – BIAŁOGARDZKI OBSZAR FUNKCJONALNY SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- OF KKB to drugi po SOM obszar koncentracji działalności gospodarczej i potencjału demograficznego z silnie rozwijającym się rynkiem turystyki, w tym uzdrowiskowej i zdrowotnej.
- Duży potencjał zróżnicowanych usług, w tym usług wyższego rzędu oraz koncentracja usług turystycznych.
- Drugi po Szczecinie zachodniopomorski ośrodek akademicki w Koszalinie.
- Obszar koncentracji przemysłu, z dużym udziałem przemysłu spożywczego i ponadprzeciętnym mineralnego.
- Potencjał rozwojowy portu morskiego w Kołobrzegu.
- Duży potencjał przyrodniczy obszaru.
- Obecna struktura gospodarki i infrastruktura techniczna predysponuje obszar do rozwijania inteligentnych specjalizacji w zakresie:
 - nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - produktów opartych na technologiach informacyjnych,
 - multimodalnego transportu i logistyki,
 - produktów inżynierii chemicznej i materiałowej.
- Nadbałtyckie położenie, korzystne dla tworzenia relacji transbałtyckich i transnarodowych.
- Znaczne zróżnicowanie funkcjonalne gmin.
- Peryferyjne położenie względem Szczecina i innych miast wojewódzkich.
- Niewydolny układ komunikacyjny pasa wybrzeża w okresie letnim.
- Słaba dostępność komunikacyjna do ośrodków wojewódzkich (w tym jedna z najgorszych w kraju do Warszawy).
- Koncentracja konfliktów przestrzennych.
- Silna antropopresja na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo, związana z procesem suburbanizacji i ruchem turystycznym.
- Zagrożenia związane z prognozowanymi zmianami klimatu.
- Niewykorzystany potencjał rozwoju gospodarki morskiej.
- Niekorzystne procesy migracyjne i demograficzne.

OBSZAR FUNKCJONALNY SUBREGIONALNEGO ZESPOŁU MIAST STREFY CENTRALNEJ SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Stosunkowo równorzędna rola miast bez jednego dominującego ośrodka.
- Brak dużego miasta, ale znaczący potencjał ludnościowy leżących blisko siebie miast i całej strefy centralnej (blisko 140 tys. mieszkańców, z czego ok. 80 tys. w miastach).

- Komplementarne wyposażenie miast strefy w usługi.
- Duży potencjał krajobrazowy, turystyczny i uzdrowiskowy.
- Znaczny udział obszarów chronionych w powierzchni obszaru.
- Słaba dostępność do głównych miast województwa Szczecina i Koszalina.
- Niekorzystne zjawiska demograficzne, depopulacja.
- Brak większych zakładów przemysłowych i jednocześnie niekorzystne uwarunkowania dla rozwijania intensywnej gospodarki rolnej.
- Zaniedbania i zniszczenia w tkance urbanistycznej miast, przy wciąż wielu zachowanych wartościowych elementach architektury i urbanistyki.
- Niska aktywność społeczna i wysokie bezrobocie szczególnie na obszarach byłych państwowych gospodarstw rolnych.

OBSZAR FUNKCJONALNY SUBREGIONALNEGO ZESPOŁU MIAST: BARLINEK-MYŚLIBÓRZ-DĘBNO SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Obszar o względnie dobrej kondycji społeczno-gospodarczej.
- Silnie rozwinięta produkcja produktów drzewno-meblarskich, zaliczanych do inteligentnych specjalizacji oraz ponadprzeciętne znaczenie transportu i logistyki.
- Dość duża lesistość (42%).
- Ważny (w skali regionu i kraju) ośrodek przemysłu wydobywczego na bazie zasobów gazu i ropy naftowej.
- Zauważalne ciążenie w kierunku Gorzowa Wielkopolskiego i Kostrzyna nad Odrą.
- Znaczący spadek udziału zatrudnionych w przemyśle.

OBSZARY FUNKCJONALNE SZCZECINKA I WAŁCZA

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Peryferyjne położenie względem Szczecina i Koszalina.
- Położenie w obszarze o jednej z najgorszych w Polsce dostępności do ośrodków wojewódzkich i do Warszawy.
- Względnie dobra kondycja społeczno-gospodarcza.
- Duża lesistość obszarów powiat wałecki 55%, szczecinecki 45% i jeziorność (w zlewni Gwdy 4,87%).
- Funkcjonowanie obiektów sportowych o ponadlokalnym oddziaływaniu (Centralny Ośrodek Sportu w Wałczu, wyciąg do nart wodnych w Szczecinku).

Szczecinka

- Silnie rozwinięty przemysł drzewny w Szczecinku
- Ograniczona dostępność do placówek przedszkolnych w całym powiecie
- Koncentracja siły roboczej w przemyśle przetwórczym w jednym zakładzie
- Szkolnictwo ukierunkowane na lokalne specjalizacje.

Wałcza

- Ciążenie Wałcza w kierunku Piły.
- Potencjał instytucjonalny Wałcza (szkolnictwo średnie i wyższe).
- Dość dobrze rozwinięty przemysł metalowy w Wałczu.
- Lokalizacja usług specjalistycznych w Wałczu i ponadprzeciętny odsetek zatrudnionych w sektorze usług publicznych, w tym w obronności.
- Utworzenie Centrum Badawczo-Rozwojowego, klaster metalowy METALIKA.
- Funkcjonowanie Wałeckiej Podstrefy Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

	Kierunek 1. Wzmocnienie powiązań Koszalina z Kołobrzegiem i Białogardem w celu zwiększenia potencjału rozwojowego i uzyskania efektu synergii		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa drogi S6 Szczecin-Koszalin-Słupsk	Zadania rządowe Planowanie przestrzenne	Gminy na przebiegu drogi
2.	Budowa S11 Koszalin-Piła (odcinki na terenie województwa zachodniopomorskiego)	Zadania rządowe Planowanie przestrzenne	Gminy na przebiegu drogi
3.	Budowa obwodnicy Kołobrzegu (ul. Euro- pejska) dwujezdniowej klasy GP	Inwestycje celu publicznego Planowanie przestrzenne	Miasto Kołobrzeg
4.	Dostosowanie lokalnego układu komunika- cyjnego do przebiegu drogi S6 na terenie Gminy i Miasta Sianów	Inwestycje celu publicznego Planowanie przestrzenne	Gmina Sianów
5.	Powiązanie lokalnego układu komunikacyj- nego w Gminie Biesiekierz z planowanymi drogami ekspresowymi S6 i S11 – Połączenie m. Stare Bielice z Podstrefą "Koszalin" SSSE	Inwestycje celu publicznego Planowanie przestrzenne	Gmina Biesiekierz
6.	Przebudowa i remont dróg (gminna i powiatowa) od węzła Borkowice na odcinkach Borkowice-Śmiechów-Kładno-Pleśna w zakresie powiązania z istniejącą drogą krajową nr 11 oraz planowaną drogą ekspresową S6	Inwestycje celu publicznego Planowanie przestrzenne	Gmina Będzino
7.	Przebudowa ulicy Towarowej i odcinka ulicy Zdrojowej w Kołobrzegu	Terytorializacja polityki rozwoju, Inwestycje celu publicznego	Miasto Kołobrzeg
8.	Inwestycje w zintegrowaną infrastrukturę związaną z transportem niskoemisyjnym na terenie Koszalina	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Koszalin
9.	Zakup taboru miejskiego na terenie miasta Białogard, Kołobrzeg, Koszalin	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Białogard, Koło- brzeg, Koszalin
10	. Budowa centrum przesiadkowego w Mielnie	Planowanie przestrzenne Terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Mielno
11	Budowa i wyposażenie obiektu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu pu- blicznego w Gościnie	Terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Gościno
	Budowa spójnej sieci dróg rowerowych jako alternatywy dla transportu kołowego, w tym: budowa dróg dla rowerów na terenie miasta Białogard budowa drogi rowerowej Skoczów-Kłopotowo budowa drogi rowerowej Mierzyn-Brzeźno oraz Czerwięcino-Lubiechowo budowa drogi rowerowej wzdłuż dróg powiatowych Kołobrzeg-Korzystno-Przećmino Etap I i II budowa drogi dla rowerów wzdłuż drogi krajowej nr 11 w gminie Manowo budowa dróg rowerowych Jacinki-Polanów oraz Rzeczyca Wielka-Polanów wraz z budową Centrum Przesiadkowego w Polanowie rozbudowa sieci dróg rowerowych na terenie Gminy i Miasta Sianów budowa drogi pieszo-rowerowej Siemyśl-Charzyno oraz budowa centrum przesiad-	Terytorializacja polityki rozwoju Inwestrycje celu publicznego Planowanie przestrzennne	Miasto Koszalin, Kołobrzeg, Białogard, Gmina Dygowo, Karlino, Manowo, Polanów, Sianów, Siemyśl, Świerzyno, Tychowo

• bud Świe	vego w Charzynie dowa dróg dla rowerów na terenie Gminy eszyno dowa drogi pieszo-rowerowej w Tycho-		
	vorzenie szpitalnego oddziału ratunko- go w Szpitalu Regionalnym w Kołobrzegu	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Kołobrzeg
wycc cjali: • mockole wra: dzące • popod s • term pror brze • uzbi Inwe • uzb w Bo etar • uzb	projenie terenów Białogardzkiego Parku Pestycyjnego w Białogardzie Projenie części strefy inwestycyjnej Obolicach, objętej patronatem SSSE -	Terytorializacja polityki rozwoju Inwestycje celu publicznego	Kołobrzeg, Białogard, Koszalin, Bobolice
7770	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
logi	alizacja infrastruktury i suprastruktury istycznej w obszarach węzłowych: Kosza- Kołobrzeg-Białogard	Planowanie przestrzenne	Miasto Białogard, Koło- brzeg, Koszalin
Kołc	owanie pasma rozwoju Koszalin- obrzeg wzdłuż dróg krajowych nr 6 i nr óprojektowanych S6 i S11)	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Będzino, Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin, Ustronie Morskie
na i w aq	korzystanie potencjału ludzkiego Koszali- Kołobrzegu: uelastycznienie rynku pracy glomeracji przez wzrost powiązań funk- nalnych i administracyjnych	Terytorializacja polityki rozwoju	Będzino, Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin, Ustronie Morskie
4. Wyk Kosz wru	korzystanie wspólnej oferty usługowej zalina i Kołobrzegu w celu stworzenia Inków dla przedłużenia sezonu tury- cznego	Terytorializacja polityki rozwoju	Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin
nycl • Cen gior cy i • Prze wyn brze • Prze	orawa dostępności do usług zdrowot- h, w tym do: htrum Opieki Długoterminowej w subre- nie przy Specjalistycznym Zespole Gruźli- Chorób Płuc w Koszalinie ebudowa i dostosowanie do aktualnych mogów Regionalnego Szpitala w Koło- egu ebudowa z rozbudową Oddziału Obser- cyjno-Zakaźnego w Koszalinie	Zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Koszalin, Kołobrzeg
obsz	mocnienie potencjału akademickiego zaru funkcjonalnego	Terytorializacja polityki rozwoju, lobbing	OF KKB
	pólne oferty turystyczne miast Koszalina łobrzegu (np. w dziedzinie turystyki me-	Terytorializacja polityki rozwoju	Kołobrzeg, Koszalin

dycznej) oraz wspieranie szkolnictwa dla rozwoju kard w tej dziedzinie		
 Wykorzystanie i wzmacnianie powiązań Kołobrzegu z Poznaniem, w tym w oparciu o potencjał portu w Kołobrzegu 	Terytorializacja polityki rozwoju	Kołobrzeg
 Rozwój funkcji logistycznych w oparciu o infrastrukturę transportową w układzie Ko- szalin-Kołobrzeg-Białogard 	Planowanie przestrzenne Terytorializacja polityki rozwoju	Białogard (miasto i gmina), Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin
10. Wspólny transport publiczny dla Koszalina i Kołobrzegu	Terytorializacja polityki rozwoju	Będzino, Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin, Ustronie Morskie
11. Zapobieganie rozlewaniu się miast Koszalina i Kołobrzegu i ochrona walorów przyrodni- czych	Planowanie przestrzenne	Gminy: Będzino, Biesiekierz, Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin, Manowo, Sianów, Świeszyno
Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
Sporządzenie dokumentu planistycznego w zakresie zagospodarowania przestrzenne- go KKB OF12	Samorząd terytorialny	Gminy: Białogard (miasto i gmina), Będzino, Biesie- kierz, Dygowo, Gościno, Karlino, Kołobrzeg (miasto i gmina), Koszalin, Mielno, Manowo, Świeszyno Sia- nów, Siemyśl Ustronie Morskie

	Kierunek 2. Wykreowanie nowego ośrodka wzrostu w centralnej części województwa – Obszar Funkcjonalny subregionalnego zespołu miast Strefy Centralnej (CSF)		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa obwodnicy m. Węgorzyno w ciągu drogi krajowej nr 20	Zadanie rządowe Planowanie przestrzenne	Miasto Węgorzyno
2.	Rewitalizacja linii kolejowej Nr 210 na odcinku Szczecinek-Runowo Pomorskie	Zadania rządowe, zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy: Borne Sulinowo, Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Szczecinek, Węgorzyno, Złocieniec
3.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 142 na odcinku Szczecin-Krzywnica	Zadania samorządowe	Gmina Goleniów, Stargard, Stara Dąbrowa
4.	Realizacja dróg rowerowych zgodnie z Koncepcją sieci tras rowerowych Po- morza Zachodniego na odcinku Ińsko- Drawsko Pomorskie-Złocieniec-Czaplinek	Zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy: Ińsko, Drawsko Pomor- skie, Złocieniec, Czaplinek
5.	Stworzenie zintegrowanego niskoemi- syjnego systemu publicznej komunikacji miejskiej na obszarze CSF	Terytorializacja polityki rozwoju	Cała strefa
6.	Budowa zintegrowanego szkolnictwa zawodowego na terenie CSF, dostoso- wanego do potrzeb lokalnego rynku pracy	Terytorializacja polityki rozwoju	Powiat świdwiński, drawski, łobeski
7.	Wygenerowanie nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w gminach Złocieniec i Węgorzyno	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy: Złocieniec, Węgorzyno
8.	Kompleksowy program rozwoju edukacji przedszkolnej	Terytorializacja polityki rozwoju	Powiat drawski, Gmina Resko, Rąbino
9.	Podnoszenie poziomu kształcenia szkół podstawowych	Terytorializacja polityki rozwoju	Powiat drawski, Łobeski, Gmi- na Świdwin, Połczyn-Zdrój

	Stworzenie Centrum Popularyzującego Naukę na obszarze CSF w Świdwinie	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Świdwin
•	Tworzenie warunków do rozwoju klu- czowych sektorów w ramach regionalnej specjalizacji, w tym: uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Pławieńskiej w Czaplinku (SSE) podnoszenie konkurencyjności gospo- darczej strefy centralnej poprzez dosto- sowanie infrastruktury technicznej SSE w Łobzie do potrzeb inwestorów strate- gicznych	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta: Czaplinek, Łobez
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
	Planowanie zintegrowane w całym obszarze funkcjonalnym	Planowanie przestrzenne	Centralna Strefa Funkcjonalna
	Budowa oferty inwestycyjnej obszaru w oparciu o integrację komplementar- nych zasobów i potencjałów	Terytorializacja polityki rozwoju	Centralna Strefa Funkcjonalna
•	Integracja miast CSF: poprawa dostępności do usług i uela- stycznienie rynku pracy zbliżenie czasowe miast komplementarna obsługa ludności lokalizacja usług publicznych poprawa i integracja funkcjonowania komunikacji zbiorowej	Terytorializacja polityki rozwoju	Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Łobez, Połczyn-Zdrój, Świdwin, Złocieniec
	Wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrów- noważonego rozwoju, zgodnie z założeniami Krajowej Polityki Miejskiej	Terytorializacja polityki rozwoju	Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Łobez, Połczyn-Zdrój, Świdwin, Złocieniec
	Lokalizacja uczelni wyższej w strefie centralnej	Lobbing	Jedno z miast Centralnej Strefa Funkcjonalnej
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
	Lobbing polityczny na rzecz przenosze- nia jednostek wojskowych z centralnej Polski w okolice poligonu drawskiego, w ramach Programu Rozwoju Sił Zbroj- nych RP	Rząd RP, MON	CSF (wg określonej wyżej de- limitacji)

Kierunek 3. Rozwój subregionalnego zes oddziaływania	połu miast: Barlinek-Myślibórz-Dę	ebno wraz ze strefą dalszego
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Budowa obwodnicy m. Myślibórz w ciągu drogi krajowej nr 26 	Zadania rządowe, planowanie przestrzenne	Miasto Myślibórz
2. Budowa obwodnicy Barlinka	Zadanie samorządowe, planowanie przestrzenne	Barlinek
 3. Budowa spójnej sieci dróg rowerowych jako alternatywy dla transportu kołowego, w tym: budowa centrum przesiadkowego oraz drogi dla rowerów z Barlinka do Pełczyc budowa ścieżki rowerowej na odcinku Sarbinowo-Cychry wzdłuż drogi krajowej nr 23 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Gmina Barlinek, Dębno, Peł- czyce

 budowa ścieżki rowerowej na odcinku Dębno-Smolnica wzdłuż drogi woje- wódzkiej nr 126 budowa ścieżki rowerowej na odcinku drogi wojewódzkiej nr 127 w kierunku Dargomyśla 		
 Podnoszenie poziomu kształcenia szkół podstawowych w Barlinku, Dębnie, Peł- czycach, Będargowie, Cychrach, Smolni- cy, Lubianie i Sarbinowie 	Terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Barlinek, Dębno, Peł- czyce
 5. Tworzenie warunków do rozwoju kluczowych sektorów w ramach regionalnej specjalizacji, w tym: zwiększenie atrakcyjności strefy inwestycyjnej w Barlinku zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Strefy Przemysłowej w Dębnie w obszarze Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej poprzez dozbrojenie terenów uzbrojenie terenów inwestycyjnych KSSSE Podstrefa Pełczyce wzmocnienie terenów inwestycyjnych "Starego Tartaku" w Barlinku pod rozwój działalności turystycznej 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Gmina Barlinek, Dębno, Peł- czyce
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Dostosowanie bazy dydaktycznej w tym szkolnictwa zawodowego do potrzeb lo- kalnego rynku pracy	Terytorializacja polityki rozwoju	Cały obszar funkcjonalny
 Wspieranie rozwoju subregionalnych centrów innowacyjności i inkubatorów przedsiębiorczości 	Terytorializacja polityki rozwoju	Barlinek, Dębno, Myślibórz

	Kierunek 4. Rozwój obszaru funkcjonalnego Szczecinka jako miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego wraz ze strefą dalszego oddziaływania		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa obwodnicy Szczecinka w ciągu DK11 (w klasie S)	Zadania rządowe	Miasto i gmina Szczecinek
2.	Modernizacja linii kolejowej Nr 210 na odcinku Szczecinek-Runowo Pomorskie	Zadanie rządowe, zadanie samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju Planowanie przestrzenne	Gminy: Borne Sulinowo, Cza- plinek, Drawsko Pomorskie, Szczecinek, Węgorzyno, Zło- cieniec
3.	Modernizacja linii kolejowej nr 405 (Szczecinek-Ustka) wraz z elektryfikacją na odcinku Szczecinek-Słupsk	Zadanie rządowe, zadanie samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Miasto i Gmina Szczecinek, Gmina Biały Bór
•	Usprawnienie funkcjonowania wewnętrznych połączeń komunikacyjnych w tym: rozbudowa dynamicznego systemu informacji pasażerskiej wraz z modernizacją głównych przystanków autobusowych w Szczecinku budowa dróg rowerowych po byłej linii kolejowej Połczyn-Zdrój-Barwice-Grzmiąca w celu zmiany środka transpor-	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Szczecinek, Barwice, Grzmiąca

•	tu z indywidualnego samochodowego na indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do miejsca przesiadkowego, miejsca pracy i szkoły budowa przystanku autobusowego w Barwicach		
5.	Uzupełnienie sieci dróg rowerowych prowadzących do miejsc pracy i szkół w mieście Szczecinek	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Szczecinek
•	Dostosowanie bazy dydaktycznej, w tym szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy: rozbudowa Centrum Innowacji i Praktyk Zawodowych z ośrodkiem egzaminacyjnym dla zawodów w sektorach: drzewnym, budowlanym i mechanicznym w Szczecinku zakup wyposażenia do Ośrodka Popularyzującego Naukę w Szczecinku	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Szczecinek
7.	Wzrost atrakcyjności miejscowości przez rewitalizację i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych	terytorializacja polityki rozwoju Planowanie przestrzenne,	Obszar funkcjonalny Szczecin- ka
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa S11 Koszalin-Piła: odcinki na	Zadana rządowe	Gminy na przebiegu poszcze-
	terenie województwa zachodniopomor- skiego	Zadana iządowe	gólnych dróg i linii kolejowych
2.	terenie województwa zachodniopomor-	Zadana rządowe	
2.	terenie województwa zachodniopomor- skiego		gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze-
	terenie województwa zachodniopomor- skiego Modernizacja drogi krajowej nr 20 Poprawa powiązań komunikacyjnych Wałcza i Szczecinka ze Szczecinem i Ko-	Zadana rządowe Zadania rządowe, zadania samorządowe,	gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze- gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze-
4.	terenie województwa zachodniopomor- skiego Modernizacja drogi krajowej nr 20 Poprawa powiązań komunikacyjnych Wałcza i Szczecinka ze Szczecinem i Ko- szalinem Rozwój usług publicznych w celu wspar- cia funkcji miejskich i poprawy obsługi	Zadana rządowe Zadania rządowe, zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze- gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze- gólnych dróg i linii kolejowych
4.	terenie województwa zachodniopomorskiego Modernizacja drogi krajowej nr 20 Poprawa powiązań komunikacyjnych Wałcza i Szczecinka ze Szczecinem i Koszalinem Rozwój usług publicznych w celu wsparcia funkcji miejskich i poprawy obsługi ludności Wspieranie rozwoju subregionalnych centrów innowacyjności i inkubatorów	Zadana rządowe Zadania rządowe, zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju Terytorializacja polityki rozwoju	gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze- gólnych dróg i linii kolejowych Gminy na przebiegu poszcze- gólnych dróg i linii kolejowych Miasto Szczecinek

	Kierunek 5. Rozwój obszaru funkcjonalnego Wałcza jako miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego wraz ze strefą dalszego oddziaływania		
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Budowa obwodnicy Wałcza w ciągu drogi S10	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Miasto i Gmina Wałcz
2.	S10 Piła-Szczecin: odcinki na terenie województwa zachodniopomorskiego	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Gminy na przebiegu planowa- nej drogi S10: Drawno, Kalisz Pomorski, Kobylanka, Mirosła- wiec, Recz, Stargard (gmina wiejska), Suchań, Szczecin, Wałcz (miasto i gmina)

3.	Wymiana taboru miejskiego na niskoe- misyjny	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Wałcz
4.	Podnoszenie poziomu kształcenia szkół podstawowych i ponadpodstawowych	Terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Wałcz (Staszyn , Chwiram)
	Dostosowanie bazy dydaktycznej, w tym szkolnictwa zawodowego do potrzeb lo- kalnego rynku pracy	Terytorializacja polityki rozwoju	Wałcz
•	Wspieranie rozwoju subregionalnych centrów innowacyjności i inkubatorów przedsiębiorczości w tym: rozbudowa infrastruktury technicznej istniejącej strefy ekonomicznej w Wałczu uzbrojenie terenów inwestycyjnych w mieście Wałcz	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Wałcz
7.	Budowa ścieżki rowerowej w m. Tuczno w ciągu drogi wojewódzkiej nr 177 w granicy pasa drogowego	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Tuczno
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wzmocnienie funkcji miastotwórczej Wałcza poprzez rozwój usług o znacze- niu subregionalnym	Terytorializacja polityki rozwoju	Wałcz
2.	Poprawa stanu infrastruktury komunalnej i komunikacyjnej	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar funkcjonalny Wałcza
•	Poprawa powiązań komunikacyjnych Wałcza ze Szczecinem i Koszalinem przez: usprawnienie i modernizację połączenia kolejowego na odcinku Szczecin-Wałcz- Piła, rozbudowę sieci światłowodowych	Zadania samorządowe	Gminy na przebiegu poszcze- gólnych dróg i linii kolejowych
4.	Rozwój usług publicznych, w celu wsparcia funkcji miejskich i poprawy ob- sługi ludności	Terytorializacja polityki rozwoju	Wałcz
	Rozwój instytucji otoczenia biznesu i wsparcie kooperacji w gospodarce	Terytorializacja polityki rozwoju	Wałcz
6.	Rozwój kluczowych sektorów w tym metalowego, w ramach regionalnej spe- cjalizacji	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar funkcjonalny

3.2. Cel XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej

Głównym celem polityki przestrzennej wobec przybrzeżnego obszaru funkcjonalnego jest rozwijanie branż wynikających z endemicznego potencjału (turystyki, gospodarki morskiej), przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnych skutków antropopresji. Działania w zakresie turystyki powinny skupić się na rozwoju jakościowym, zamiast ilościowym. Ogromna koncentracja ruchu turystycznego w okresie letnim na ograniczonym obszarze sprawia, że istotna jest przy tym dywersyfikacja czasowa i przestrzenna ruchu turystycznego. Ponadto należy dążyć do poprawy wewnętrznej spójności obszaru nadmorskiego w zakresie rozwoju powiązań komunikacyjnych i systemów transportowych komunikacji zbiorowej, jak również poprawy dostępności z ośrodków krajowych i wojewódzkich.

OBSZAR FUNKCJONALNY STREFY PRZYBRZEŻNEJ SYNTEZA UWARUNKOWA<u>Ń</u>

- Istniejący potencjał rozwoju gospodarki morskiej.
- Duży potencjał przyrodniczy obszaru.
- Ruch turystyczny skupiony w wąskim pasie przymorskim.
- Koncentracja konfliktów przestrzennych.
- Silna antropopresja związana z ruchem turystycznym i rozprzestrzenianiem zabudowy.
- Możliwe zagrożenia związane z prognozowanymi zmianami klimatu.
- Brak lub opóźnione działania administracji morskiej w zakresie planowania przestrzennego na obszarach morskich.

Kierunek 1. Rozwijanie regionalnych specjalizacji w oparciu o ochronę i wykorzystanie endogenicznych potencjałów przyrodniczych i kulturowych			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Realizacja Programu ochrony brzegów morskich: budowa, rozbudowa, utrzymanie i usuwanie uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich zapewnienie stabilizacji linii brzegowej wg stanu z 2000 r. i zapobieganie zanikowi plaż monitorowanie brzegów morskich, ich stanu aktualnego, w celu wskazania niezbędnych działań służących ich ochronie 	Zadania rządowe	Gminy nadmorskie - w rejonie przetoki jeziora Wicko - w rejonie Jarosławca - na mierzei jeziora Kopań - w rejonie Darłowa - na wschodniej części mierzei jeziora Bukowo - na zachodniej części mierzei jeziora Jamno - w rejonie Sarbinowa - w rejonie Ustronia Morskiego - w rejonie Kołobrzegu - w rejonie Dźwirzyna - we wschodniej części Mrzeżyna - w pasie Niechorze-Pobierowo - rejonie mierzei Dziwnowskiej - w rejonie Międzyzdrojów Zalew Szczeciński wraz ze Świną, Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim	
 Rozwój branży morskiej, w tym: budowa infrastruktury portowej, połą- 	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Morskie wody wewnętrzne w granicach gmin:	

•	czeń transportowych i infrastrukturalnych z zapleczem lądo- wym dla portu zewnętrznego w Świ- noujściu lokalizacja infrastruktury i suprastruktury logistycznej w obszarach węzłowych Szczecin, Świ- noujście, Koszalin-Kołobrzeg-Białogard budowa, rozbudowa nowoczesnych terminali kontenerowych w Szczecinie i Świnoujściu do obsługi transportu in- termodalnego rozbudowa portu morsko-rzecznego w Policach rozbudowa portu morsko-rzecznego w Darłowie		Goleniów, Police, Stepnica, Szczecin, Świnoujście, Darłowo.
3.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych SSSE w Koszalinie	Inwestycja celu publicznego	Miasto Koszalin
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Zagospodarowanie nadmorskich obszarów portowych uwzględniające funkcje przeładunkową oraz rybacką	Planowanie przestrzenne	Chłopy (gm. Mielno), Dąbki (gm. Darłowo), Dźwirzyno (gm. Kołobrzeg), Jarosławiec (gm. Postomino), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Mrzeżyno (gm. Trzebiatów), Niechorze (gm. Rewal), Rewal, Szczecin, Świnoujście, Ustronie Morskie
2.	Zachowanie morskich przystani rybac- kich jako nieodzownego elementu dziedzictwa kulturowego i krajobrazo- wego strefy nadmorskiej	Planowanie przestrzenne	Gminy nadmorskie
3.	Rozwój funkcji turystycznych w portach morskich i w morskich przystaniach ry- backich	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Chłopy (gm. Mielno), Dąbki (gm. Darłowo), Dźwirzyno (gm. Kołobrzeg), Jarosławiec (gm. Postomino), Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Mrzeżyno (gm. Trzebiatów), Niechorze (gm. Rewal), Rewal, Szczecin, Świnoujście, Ustronie Morskie
4.	Preferencja rozwoju jakościowego nad ilościowym w obszarze turystyki oraz działania na rzecz wydłużenia sezonu turystycznego	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy nadmorskie
5.	Rozwój sektora turystycznego na bazie wysokiej jakości środowiska przyrodni- czego	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy nad Zalewem Szczeciń- skim i na wybrzeżu Bałtyku
6.	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza oraz poprawa efektywności energe- tycznej budynków	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miejscowości nadmorskie
7.	Rozwój turystyki zdrowotnej w oparciu o uzdrowiska nadmorskie	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Świnoujście, Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Dąbki
8.	Dostosowanie infrastruktury i zabudo- wy do prognozowanych zmian klima- tycznych	Zadania rządowe, zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy nad Zalewem Szczeciń- skim i na wybrzeżu Bałtyku
9.	Rozwój turystyki wodnej w oparciu o Odrzańską Drogę Wodną oraz Zale-	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy nad Zalewem Szczeciń-

wu Szczecińskiego		skim i na wybrzeżu Bałtyku
10. Tworzenie przestrzeni sprzyjającej wypoczynkowi, w tym obszarów zielo- nych w miejscowościach nadmorskich	Planowanie przestrzenne	Miejscowości nadmorskie
11. Ograniczenie inwestycji na obszarach cennych przyrodniczo, w tym w ochrona lasów pasa nadmorskiego	Planowanie przestrzenne	Gminy nadmorskie

K	Kierunek 2. Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej oraz dostępności do ośrodka wojewódzkiego			
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Przebudowa drogi nr 3 do parametrów klasy S na odcinku od Goleniowa do Świnoujścia	Zadanie rządowe, planowanie przestrzenne	Gminy: Wolin, Przybiernów Gole- niów, Międzyzdroje, Świ- noujście	
2.	Budowa stałej przeprawy (tunel) do Świno- ujścia w ciągu drogi S3	Zadanie rządowe	Świnoujście	
3.	Budowa drogi S6 na odcinku od S3 (Gole- niów)-Koszalin-Słupsk	Zadanie rządowe	Gminy na przebiegu drogi	
4.	Budowa obwodnicy Koszalina i Sianowa na S6 wraz z odcinkiem S11 od węzła Koszalin do węzła Szczecińska	Zadanie rządowe	Gminy na przebiegu drogi	
5.	Budowa drogi S11 na odcinku Kołobrzeg- Koszalin-granica województwa (kierunek Po- znań)	Zadanie rządowe	Gminy na przebiegu drogi	
6.	Budowa obwodnicy Kołobrzegu (ul. Europejska) dwujezdniowej klasy GP	Zadanie rządowe we współpracy z m. Kołobrzeg	Miasto Kołobrzeg	
7.	Przebudowa i remont drogi od węzła Bor- kowice na odcinkach Borkowice-Śmiechów- Kładno-Pleśna w zakresie powiązania z ist- niejącą drogą krajową nr 11 oraz planowaną drogą ekspresową S6	Terytorializacja polityki rozwoju, zadania samorządowe	Gmina Będzino	
8.	Modernizacja dróg wojewódzkich w pasie bezpośredniej obsługi wybrzeża: nr 102, nr 203	Planowanie przestrzenne	Gminy: Darłowo, Dziwnów, Kołobrzeg (miasto i gmi- na), Międzyzdroje, Posto- mino, Rewal, Sianów, Trze- biatów, Wolin	
9.	Przedłużenie linii kolejowej z Kamienia Pomorskiego do Dziwnówka i Rewala	Planowanie przestrzenne	Gminy: Dziwnów, Kamień Pomorski, Rewal	
10	. Terminal pasażerski: modernizacja podejścia promowego przy nabrzeżu Ro-Ro (Koło- brzeg)	Terytorializacja polityki rozwoju, zadanie rządowe	Miasto Kołobrzeg	
11	. Modernizacja i pogłębienie toru wodnego Świnoujście-Szczecin do 12,5 m na całej długości	Zadania rządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Morskie wody wewnętrzne w granicach gmin: Goleniów, Police, Stepnica, Szczecin, Świnoujście.	
12	. Budowa centrum przesiadkowego w Mielnie	Inwestycja celu publicznego	Gmina Mielno, Sianów, Darłowo	
13	. Wspólny transport publiczny dla Koszalina i Kołobrzegu	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Kołobrzeg, Koszalin	
14	. Zakup niskoemisyjnego taboru autobuso- wego dla Kołobrzegu i Koszalina	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Kołobrzeg, Koszalin	
15	. Budowa drogi rowerowej wzdłuż dróg powiatowych Kołobrzeg-Korzystno-	Inwestycja celu publicznego	Gmina Kołobrzeg	

Przećmino Etap I i II		
16. Rozwój spójnego systemu tras rowerowych w oparciu o Velo Baltica	Zadania samorządowe	Gminy pasa nadmorskiego
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Rewitalizacja linii wąskotorowych i dostoso- wanie ich do potrzeb ruchu turystycznego Koszalin-Manowo-Świelino	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Miasto Koszalin, gmina Bobolice
 Budowa parkingów buforowych w bezpo- średnim sąsiedztwie miejscowości nadmor- skich oraz preferencja dla transportu pu- bliczniego 	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Miejscowości nadmorskie

3.3. Cel XIII. Przeciwdziałanie marginalizacji i wsparcie rozwoju w obszarze funkcjonalnym Specjalnej Strefy Włączenia

Działania kierunkowe na rzecz poprawy spójności i integralności terytorialnej winny skupiać się z jednej strony na poprawie dostępności i budowie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z miejskimi ośrodkami wzrostu, z drugiej strony na przełamywaniu barier rozwojowych (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu) i podnoszeniu potencjału rozwojowego terenów wiejskich (wraz z małymi miastami), na bazie endogenicznych zasobów (ludzkich, materialnych i infrastrukturalnych). Szczególnie istotne z punktu widzenia eliminowana barier rozwojowych są lokalne i ponadlokalne ośrodki miejskie, które z definicji odznaczają się większym potencjałem wzrostowym, a przy ukierunkowanych terytorialnie działaniach, będą mogły stać się katalizatorem procesów dyfuzyjnych na otaczające je obszary wiejskie.

OBSZAR FUNKCJONALNY SPECJALNEJ STREFY WŁĄCZENIA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Obszary kumulacji negatywnych i zjawisk społeczno-gospodarczych, wprost skorelowane z odległością od dużych miast.
- Depopulacja odpływ ludności do terenów o wyższym potencjale rozwojowym.
- Duży odsetek małych miast, w przeszłości obsługujących obszary wiejskie (PGR-y), obecnie zdegradowanych.
- Potencjalne miejsce rozwoju gałęzi biogospodarki (baza produkcyjna i surowcowa).
- Niewykorzystywany potencjał pojezierzy w rozwoju turystyki.
- Słaba dostępność komunikacyjna do ośrodków miejskich wszystkich poziomów poza ośrodkami lokalnymi.
- Słaba dostępność do usług publicznych.
- Znaczne oddalenie od ośrodka wojewódzkiego.

Kierunek 1. Aktywizacja gospodarcza obszaru w oparciu o wykorzystanie endogenicznych potencjałów		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Tworzenie warunków do rozwoju kluczowych sektorów w ramach regionalnej specjalizacji, w tym: uzbrojenie terenów inwestycyjnych, znajdujących się pod patronatem Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, przy ul. Pławieńskiej w Czaplinku podnoszenie konkurencyjności gospodarczej strefy centralnej poprzez dostosowanie infrastruktury technicznej Specjalnej 	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Czaplinek, Łobez, Pełczyce, Wałcz

	C. (El		T
	Strefy Ekonomicznej w Łobzie (SSE) do potrzeb inwestorów strategicznych Rozbudowa infrastruktury technicznej istniejącej strefy ekonomicznej w Wałczu uzbrojenie terenów inwestycyjnych w mieście Wałcz		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Wsparcie ośrodków wzrostu o znaczeniu subregionalnym oraz ośrodków ponadlo- kalnych wspomagających rozwój z zasto- sowaniem celów i narzędzi Krajowej Poli- tyki Miejskiej	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecinek, Świdwin, Wałcz, Choszczno, Gryfice, Pyrzyce, Sławno
•	Program dla małych i średnich miast: rozwijanie powiązań funkcjonalnych miast małych i średnich z głównymi ośrodkami wzrostu, zwłaszcza w zakresie innowacyj- ności, edukacji i nauki wspieranie mieszkalnictwa społecznego i komunalnego wspieranie innowacyjnej gospodarki (biz- nes oparty o popyt pozalokalny, e-biznes) rozwój usług publicznych, w celu wsparcia funkcji miejskich i poprawy obsługi ludno- ści utrzymanie i zwiększenie atrakcyjności tradycyjnej struktury miast poprzez uspo- kojenie ruchu w ich obszarach centralnych, przy zapewnieniu optymalnych warunków dostępu	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasta Specjalnej Strefy Włączenia
3.	Rewitalizacja obszarów popegeerowskich	Terytorializacja polityki rozwoju, zadania rządowe, zadania samorządowe	Obszary wiejskie Specjalnej Strefy Włączenia
4.	Uporządkowanie i przygotowanie terenów powojskowych, poprzemysłowych, poko- lejowych i popegeerowskich, w celu nada- nia im nowych funkcji gospodarczych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszary wiejskie Specjalnej Strefy Włączenia
5.	Wsparcie programów związanych z produkcją żywności na potrzeby lokalne- go rynku konsumentów	Terytorializacja polityki rozwoju, zadania rządowe	Obszary wiejskie Specjalnej Strefy Włączenia
	Rozwój turystyki w oparciu o pojezierza oraz zasoby dziedzictwa kulturowego	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
	Rozwój dziedzin biogospodarki w oparciu o OZE	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
8.	Wspieranie przedsiębiorczości, samozatrudnienia i tworzenia nowych miejsc pracy w tym telepracy	Zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
9.	Zwiększenie dostępności cyfrowej	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia

Kierunek 2. Poprawa oraz dostępności do Szczecina oraz regionalnych, subregionalnych ośrodków wzrostu		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania

ze Szczecin szymi ośrod • budowa dr granica wo • budowa ob S11 • modernizad • budowa ob w ciągu dro • modernizad odcinku Szd • przebudow odcinku Szd • usprawnier nr 405 • budowa dr wojewódzk	ogi S10 od A6 (Szczecin)- jewództwa (kierunek Piła) ogi S11 Kołobrzeg-Koszalin- jewództwa (kierunek Poznań) owodnicy Szczecinka w ciągu cję drogi krajowej nr 20 owodnicy m. Węgorzyno ogi krajowej nr 20 cja linii kolejowej Nr 210 na czecinek-Runowo Pomorskie va drogi wojewódzkiej nr 142 na czecin-Krzywnica nie połączeń kolejowych na linii ogi rowerowej w ciągu drogi kiej nr 151 lńsko-Storkówko	Zadania rządowe	Gminy na przebiegu drogi
	owiązań komunikacyjnych SSW ymi i subregionalnymi ośrod-	Zadania rządowe, zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
	ras rowerowych zgodnie ą sieci tras rowerowych Pomo- niego	Zadania samorządowe, terytorializacja polityki rozwojuj	Gminy na przebiegu tras

Kierunek 3. Poprawa dostępności do podstawowych usług w zakresie edukacji i zdrowia			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Wygenerowanie nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Gminie Złocie- niec, Węgorzyno, Wałcz 	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminiy: Złocieniec, Węgo- rzyno, Wałcz	
2. Kompleksowy program rozwoju edukacji przedszkolnej w Lipianach oraz w gminie Pyrzyce	Terytorializacja polityki rozwoju	Miasto Lipiany, gmina Pyrzy- ce	
 3. Podnoszenie poziomu kształcenia szkół podstawowych: • wsparcie uczniów i nauczycieli w SP w Strąszynie, Chwiramie • wsparcie Szkół Podstawowych Gminie Przelewice • upowszechnianie wiedzy i edukacji szkolnej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Banie 	Terytorializacja polityki rozwoju	Gmina Wałcz, Przelewice, Banie	
 4. Dostosowanie bazy dydaktycznej, w tym szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy: modernizacje obiektów ZS nr 3 w Wałczu i dostosowanie bazy szkoleniowej do potrzeb lokalnego rynku pracy wykorzystanie metody eksperymentu oraz technologii TIK w ZS nr 1 w Wałczu rozbudowa Centrum Innowacji i Praktyk Zawodowych z ośrodkiem egzaminacyjnym dla zawodów w sektorach: drzewnym, 	Terytorializacja polityki rozwoju	Wałcz, Szczecinek, Bielice, Lipiany, Warnice, Powiat Świdwiński, Drawski, Łobeski	

•	budowlanym i mechanicznym w Szczecinku zakup wyposażenia do Ośrodka Populary- zującego Naukę w Szczecinku budowa zintegrowanego szkolnictwa za- wodowego na terenie Strefy Centralnej dostosowanego do potrzeb lokalnego ryn- ku pracy wsparcie Zespołu Szkół w Lipianach, War- nicach, Bielicach		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Programy zapewniania i zwiększania dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia
•	Dostosowanie infrastruktury i usług do potrzeb ludności wynikających ze zmiany struktury wieku (wzrost liczby osób w podeszłym wieku), w tym: lokowanie DPS, domów opieki, domów seniora na obszarach wiejskich finansowanie pozainstytucjonalnej opieki nad osobami starszymi adaptacja pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych w SOSW w Pyrzycach	Terytorializacja polityki rozwoju	Specjalna Strefa Włączenia

3.4. Cel XIV. Poprawa spójności wewnętrznej i przełamywanie peryferyjności przygranicznego obszaru funkcjonalnego

Optymalne wykorzystanie atutu położenia strefy przygranicznej oznacza konieczność równoczesnego podjęcia działań w dwóch zasadniczych kierunkach tj. wzmocnienia spójności wewnętrznej oraz poprawy powiązań funkcjonalnych z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi.

OBSZAR FUNKCJONALNY STREFY PRZYGRANICZNEJ SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Peryferyjne położenie względem reszty kraju i miast centralnych o najwyższym potencjale rozwoju.
- Brak współpracy polsko-niemieckiej generującej miejsca pracy (poza strefą nadmorską).
- Zakłócone granicą państwową powiązania funkcjonalne, w tym w obszarze funkcjonalnym Szczecina.
- Oddziaływanie polskich miast Szczecina i Świnoujścia na przygraniczne obszary niemieckie pozbawione dobrego dostępu do większych miast i ich usług (metropolitalnych, regionalnych i subregionalnych) oraz oddziaływanie niemieckiego miasta Schwedt na stronę polską.
- Długi odcinek granicy na Odrze bez wystarczającej ilości mostów.
- Bariery na poziomie wspólnego planowania rozwoju obszarów przygranicznych.
- Bariera językowa we współpracy.
- Nie w pełni wykorzystany potencjał wynikający z odziaływania światowej metropolii Berlina.

Kierunek 1. Przeciwdziałanie peryferyjności w przestrzeni kraju i wykorzystanie powiązań transgranicznych			
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1. Modernizacja linii kolejowej nr 273 Szcze- cin-Wrocław	Zadania rządowe	Gminy na przebiegu linii kolejowej	
 2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w tym: prace modernizacyjne na Odrze granicznej, w celu zapewnienia zimowego lodołamania remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie 	Zadania rządowe	Gminy doliny Odry	
 Modernizacja dróg wojewódzkich prowa- dzących do granicy z Niemcami na Odrze i/lub do węzłów drogi S3: nr 115, nr 120, nr 122, nr 124 	Zadania rządowe, zadania samorządowe	Szczecin oraz gminy na przebiegu poszczególnych dróg w powiatach: gryfiń- skim, polickim, stargardzkim	
 Modernizacja linii kolejowej nr 409 Berlin- Passow-Szczecin (budowa drugiego toru i elektryfikacja) 	Zadanie rządowe	Gminy: Dobra (Szczecińska), Kołbaskowo, Szczecin	
5. Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej	Zadania rządowe	Boleszkowice, Cedynia, Chojna, Gryfino, Kołbaskowo, Mieszkowice, Szczecin, Wi- duchowa	
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
 Rozwój oferty turystycznej, w tym trans- granicznej w oparciu o dolinę Odry i Zalew Szczeciński 	Terytorializacja polityki rozwoju	Gminy doliny Odry i estua- rium Odry	
 Wykorzystanie transgranicznego oddziały- wania miast do obsługi ludności w zakresie usług i runku pracy 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Gminy doliny Odry	
 Odtwarzanie lub poprawa funkcjonowania transgranicznych powiązań komunikacyj- nych 	Planowanie przestrzenne Inwestycje celu publicznego	Gminy przygraniczne	
Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania	
Odtworzenie połączenia na linii kolejo- wej łączącej Świnoujście z Berlinem przez Ducherow	Rząd RFN	Mecklemburgia-Pomorze Przednie	

4. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO

4.1. Cel XV. Rozwój funkcji metropolitalnych oraz roli Szczecina w europejskiej i krajowej sieci miast

Szczecin jako centrum obszaru metropolitalnego, jak również główne miasto Transgranicznego Regionu Metropolitalnego wchodzi w relacje krajowe oraz międzynarodowe z innymi miastami metropolitalnymi, budując bezpośrednie powiązania m.in. gospodarcze, komunikacyjne, w dziedzinie wyższej kultury, nauki oraz turystyki.

MOFOW, ROZWÓJ FUNKCJI METROPOLITALNYCH ORAZ ROLI SZCZECINA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Nadbałtyckie położenie, korzystne dla tworzenia relacji transbałtyckich, stosunkowo słabo wykorzystywane.
- Przygraniczne położenie, z oddziaływaniem na przygraniczne obszary Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Brandenburgii (Transgraniczny Region Metropolitalny Szczecina).
- Niska konkurencyjność i mała atrakcyjność szczecińskiego ośrodka naukowego i akademickiego w skali kraju.

K	Kierunek 1. Wzmacnianie roli Szczecina w europejskiej i krajowej sieci miast			
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Współpraca gmin w ramach obszaru planu SOM, opracowanie dokumentów strate- gicznych i planistycznych	Terytorializacja polityki rozwoju	obszar planu SOM	
2.	Wdrażanie celów i kierunków działań Trans- granicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina	Terytorializacja polityki rozwoju	Transgraniczny Region Metropolitalny Szczecina	
3.	Wzrost rangi i specjalizacji szczecińskiego ośrodka akademickiego. Utworzenie w Szczecinie samodzielnego instytutu nau- kowego, zajmującego się problematyką morską i skandynawską; stworzenie krajo- wego centrum skandynawistyki	Terytorializacja polityki rozwoju, lobbing	Szczecin	
4.	Wspieranie ośrodków akademickich jako centrów ustawicznego kształcenia	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM	
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Wzmocnienie i poszerzenie współpracy z Berlinem, jako wiodącą metropolią euro- pejską oddziałującą na województwo za- chodniopomorskie, a w szczególności na obszar planu SOM	Władze samorządowe woje- wództwa oraz miast i gmin znajdujących się w obszarze SOM	Obszar planu SOM	
2.	Rozwój współpracy z krajami związkowymi RFN: Berlinem, Brandenburgią, Meklembur- gią-Pomorzem Przednim w dziedzinie kul- tury, turystyki, transportu, planowania prze- strzennego	Władze samorządowe woje- wództwa oraz miast i gmin SOM	Obszar planu SOM	
3.	Prowadzenie aktywnej i efektywnej współ- pracy z Kopenhagą i Regionem Wielkiej Ko- penhagi i Skanii (dawniej Øresund) w dzie- dzinie nauki, transportu, gospodarki, tury- styki	Władze samorządowe woje- wództwa i miasta Szczecina, uczelnie wyższe/ środowisko akademickie, zrzeszenia przed- siębiorców	Obszar planu SOM	

4.	Wzmacnianie naukowych i gospodarczych	Władze samorządowe woje-	Obszar planu SOM
	powiązań z krajowymi metropoliami, po-	wództwa i miasta Szczecina,	
	dejmowanie działań na rzecz poprawy do-	władze samorządowe woje-	
	stępności transportowej i technologicznej	wództw sąsiednich, Zarząd	
	z sąsiednich województw do portów mor-	Morskich Portów Szczecin	
	skich ujścia Odry	i Świnoujście	

4.2. Cel XVI. Racjonalizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej i sieci osadniczej oraz wzmocnienie funkcji miejskich

Konieczne jest stworzenie sprawnie funkcjonującej, komplementarnej sieci osadniczej, w której podstawowe usługi oferowane są jak najbliżej miejsca zamieszkania. Istnieje potrzeba wzmacniania powiązań pomiędzy głównymi ośrodkami sieci osadniczej w zakresie przepływu dóbr, informacji, wiedzy, kapitału, ludności/siły roboczej, innowacji itd. Chaotyczne rozrastanie się zabudowy wokół miast powoduje negatywne skutki dla funkcjonowania ładu przestrzennego obszaru. Zwiększa to transportochłonność i koszty kongestii układu, negatywnie oddziałuje na funkcjonowanie środowiska i jakość życia mieszkańców. Niezbędne jest przeciwdziałanie powstawaniu tego zjawiska i wzmocnienie funkcji i atrakcyjności centrów miast. Konieczna jest ochrona terenów otwartych i zieleni miejskiej. Powinna obowiązywać zasada pierwszeństwa rozwoju wewnętrznego przed rozwojem zewnętrznym oraz ochrony terenów otwartych i kompleksów przyrodniczych. Przyczyni się to do zrównoważonego rozwoju całego obszaru oraz zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich.

MOFOW, STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA I SIEC OSADNICZA SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Policentryczny układ osadniczy z miastem rdzeniowym Szczecinem i 7 innymi miastami o różnej wielkości i funkcjach, z koncentracją terenów przemysłowych i portowych wzdłuż Odry.
- Znaczne zróżnicowanie funkcjonalne gmin, zróżnicowana intensywność ich powiązań z miastem rdzeniowym.
- Rozlewanie się miast, w przypadku Szczecina najsilniej obserwowane w kierunku zachodnim.
- Duże, fragmentarycznie zagospodarowane obszary poprzemysłowe w centrum Szczecina i w Stargardzie.
- Nadpodaż terenów wskazanych do zabudowy w dokumentach planistycznych, w stosunku do realnych potrzeb.

Kierunek 1. Wspieranie policentrycznej sieci osadniczej i funkcji miejskich		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Rozwój struktury policentrycznej, zwięk- szenie roli miast i ośrodków gminnych w dziedzinie świadczenia usług podsta- wowych i wyższych oraz rozwój komple- mentarnych funkcji metropolitalnych (przy zachowaniu różnorodności jednostek miejskich podobnej wielkości)	Planowanie przestrzenne	Miasta w granicach planu SOM
 Utworzenie lokalnych subcentrów usługo- wych w dzielnicach Szczecina (Warszewo, Stołczyn, Osiedle Zawadzkiego, Gumieńce, Pomorzany, Śródodrze, Podjuchy, Zdroje, Dąbie, Płonia, Załom) i w miejscowościach podszczecińskich (Bezrzecze, Mierzyn, Prze- cław, Pucice, Pilchowo, Przęsocin) 	Planowanie przestrzenne	Szczecin, gminy: Dobra, Kołba- skowo, Goleniów

3.	Kierowanie funkcji miejskich do centrów miast i przestrzeni nadwodnych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki prze- strzennej	Police, Gryfino, Goleniów, Step- nica, Wolin, Kamień Pomorski, Nowe Warpno
4.	Rozwój funkcji miejskich w tym metropoli- talnych Szczecina wzdłuż Odry i na wy- spach Śródodrza w Szczecinie	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Szczecin
5.	Rozwój w prawobrzeżnej części Szczecina funkcji targowo-wystawienniczej i tury- styczno-rekreacyjnej	Planowanie przestrzenne	Szczecin Stuktura funkcjonalna i funkcje miejskie
6.	Rozwój funkcji komplementarnych w stosunku do Szczecina w miastach SOM	Planowanie przestrzenne	Miasta SOM Stuktura funkcjonalna i funkcje miejskie

Kierunek 2. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom rozlewania się miast		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Pierwszeństwo rozwoju wewnętrznego przed rozwojem zewnętrznym oraz ochro- na terenów otwartych i kompleksów przy- rodniczych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM
 Kontrolowanie procesów suburbanizacji i minimalizacja konfliktów przestrzennych związanych z tym procesem m.in. poprzez: kształtowanie jednostek osadniczych w sposób zwarty przestrzennie. Zapewnienie im pełnego wachlarza podstawowych usług, wraz z jednoczesnym powiązaniem z miastem rdzeniowym metropolii poprzez systemy transportowe (w tym transport zbiorowy) niedopuszczenie do zlewania się jednostek osadniczych poprzez zachowanie przestrzeni terenów otwartych i przyrodniczych, ze wskazaniem tych terenów pod funkcje ekologiczne, rekreacyjne, hydrologiczne, rolnicze niedopuszczanie do tworzenia niezorganizowanej zabudowy monofunkcyjnej, z niską dostępnością do usług i transportu publicznego 	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
Koordynacja procesów planistycznych i rozwojowych z uwzględnieniem chłonno- ści na obszarze planu SOM	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM

Kierunek 3. Wspieranie rozwoju wysokiej jakości przestrzeni miejskich, w tym przestrzeni publicznych		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1. Kształtowanie wysokiej jakości miejskich przestrzeni publicznych o charakterze me- tropolitalnym i wielofunkcyjnym oraz łącze- nie ich ze sobą sprawnymi i wydajnymi sys- temami komunikacji publicznej	Planowanie przestrzenne	Miasta SOM
Rewitalizacja i tworzenie nowych przestrze- ni publicznych o charakterze dospołecznym	Planowanie przestrzenne	Obszar SOM

3.	Rewitalizacja i zagospodarowanie prze- strzeni nadwodnych miast, relokacja z ob- szarów nadwodnych funkcji niewymagają- cych takiej lokalizacji	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasta SOM
4.	Zagospodarowanie w pierwszej kolejności terenów poprzemysłowych w miastach z odtworzeniem na nich działalności gospodarczej, zagospodarowanie pozostałych terenów powojskowych i zdegradowanych z nadaniem im funkcji gospodarczych i wprowadzeniem usług ogólnomiejskich; stosowanie zasady pierwszeństwa regeneracji zabudowy nad zajmowaniem nowych terenów pod zabudowę	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasta SOM
5.	Stworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej w Szczecinie Dąbiu w kwartale ulic: Gierczak, Krzywej, Mierniczej oraz rynku starego miasta przy ulicy Mianowskiego	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin Dąbie

4.3. Cel XVII. Poprawa standardów życia mieszkańców

Poprawa sytuacji gospodarczej jest jednym z czynników sprzyjających demograficznemu rozwojowi miast. Drugim istotnym czynnikiem jest wzrost jakości życia, w tym lepszy dostęp do usług publicznych i mieszkań. Oba czynniki umożliwiają konkurowanie o mieszkańców - zachęcając ich do pozostania, a także przyciągając nowych.

MOFOW, POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Spadek liczby ludności w centrum Szczecina z jednoczesnym wzrostem liczby mieszkańców w dzielnicach peryferyjnych i na obszarach podmiejskich.
- Nadmierne obciążenie szkół peryferyjnych względem centrum.
- Niezadowalający stan tkanki mieszkaniowej śródmieścia (liczne oficyny i brak przestrzeni publicznych)
- Sukcesywny wzrost powierzchni mieszkaniowej na 1 mieszkańca.

k	Kierunek 1.Poprawa sytuacji demograficznej i standardów życia mieszkańców		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Tworzenie nowych ośrodków szkolnictwa podstawowego i wychowania przedszkol- nego, w obszarach o wzrastającej liczbie mieszkańców	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM
2.	Wspieranie programowe mieszkalnictwa komunalnego i społecznego w centrach miast	Zadania rządowe	Świnoujście
3.	Podnoszenie standardu mieszkań ; rewitali- zacja tkanki mieszkaniowej i przestrzeni pu- blicznych	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Centra miast
4.	Wspieranie rozwoju infrastruktury związanej ze zorganizowanymi formami opieki nad dziećmi i ich dostępnością, wspomagający- mi aktywność zawodową rodziców	Planowanie przestrzenne, dzia- łania programowe	Miasta SOM

4.4. Cel XVIII. Ochrona walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego

Zachowanie wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych wpływa na podnoszenie jakości życia i budowanie tożsamości regionu, a w rezultacie podniesie atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną obszaru. Obserwowane zmiany klimatyczne stanowią duże wyzwanie dla planowania miast. Konieczne jest ograniczanie zasklepiania gruntów i rozbudowa systemów retencjonowania wody.

MOFOW, OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Duża powierzchnia lasów, wód powierzchniowych, obszarów ochrony przyrody, gleb wysokiej jakości i zlewni wód wysokiej jakości, wpływających na znaczne ograniczenie dostępności inwestycyjnej terenów.
- Duży potencjał turystyczny, zwłaszcza w dziedzinie turystyki wodnej i pobytowo-uzdrowiskowej, ze stosunkowo słabą infrastrukturą turystyczną nadwodną i bazą sportową.
- Niezadowalający stan ochrony zabytkowych obiektów poza dużymi miastami i brak ochrony współczesnych dóbr kultury.
- Suburbanizacja powodująca przekształcenia terenów wiejskich w bezpośrednim sąsiedztwie miast, wprowadzanie jednofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej oraz antropopresja na obszary przyrodnicze i krajobraz.

Kierunek 1. Ochrona i zachowanie zasobów przyrodniczych i krajobrazu SOM		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
 Zwiększenie retencji wód na obszarach zurbanizowanych przez: ustanowienie zwiększania retencji jako prio- rytetu projektowania odprowadzania wód opadowych wykorzystania zagłębień i oczek wodnych do retencji wody zwiększanie powierzchni biologicznie czyn- nej 	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
 Ochrona terenów leśnych przed zmianą przeznaczenia, z wyjątkiem realizacji inwe- stycji celu publicznego 	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
 Zachowanie ciągłości korytarzy ekologicz- nych w procesach inwestycyjnych 	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
4. Ochrona gleb wysokiej jakości dla celów rolniczych oraz ochrona złóż torfu	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
5. Podejmowanie działań ograniczających rozproszenie zabudowy na terenach otwartych o cennych walorach przyrodniczych i koncentrowanie jej w granicach zwartej zabudowy miejscowości	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Zwiększenie zasobów zieleni miejskiej publicznie dostępnej	Planowanie przestrzenne	Miasta SOM
 Zachowanie zrównoważonego i wielofunk- cyjnego charakteru lasów 	Działania programowe	Obszar planu SOM
 Identyfikacja obszarów poeksploatacyjnych i gleb zdegradowanych i ich rekultywacja 	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania

1	. Utworzenie transgranicznego monitoringu zmian na obszarach chronionych i cennych pod względem przyrodniczym	Instytucje ochrony środowi- ska po stronie polskiej i niemieckiej	Obszar planu SOM
2	. Opracowanie studium korytarzy i płatów ekologicznych w SOM	Instytucje ochrony środowi- ska	Obszar planu SOM

Kierunek 2. Ochrona i kształtowanie dziedzictwa kulturowego		
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Uwzględnienie ochrony dóbr kultury współczesnej w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
Wspieranie merytoryczne i finansowe działań renowacyjnych obiektów zabytko- wych i zabytkowej zieleni	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM
 Rewitalizacja śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej w miastach oraz innych zdegradowanych obszarów miejskich 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasta SOM
 Lobbowanie na rzecz ustanowienia Pomni- ków Historii oraz umieszczania obiektów na liście światowego dziedzictwa UNESCO 	Lobbing	Szczecin

4.5. Cel XIX. Wzmacnianie szczecińskiego obszaru funkcjonalnego jako ośrodka wzrostu gospodarczego

Szczecin wraz z obszarem funkcjonalnym posiada najważniejszy potencjał gospodarczy województwa zachodnio-pomorskiego. Zdolność konkurencyjna całego województwa zależna jest od siły najważniejszych ośrodków wzrostu gospodarczego, dlatego wzmacnianie potencjału gospodarczego Szczecina jest istotne nie tylko dla SOM, ale całego regionu. Jednym z najistotniejszych czynników lokalizacji działalności gospodarczej w obszarze budującym przewagę jest istnienie portów morskich i dostęp do morza. Dotyczy to szczególnie gospodarki morskiej, przemysłów wymagających bliskości portów oraz turystyki. Konkurencyjność uzależniona jest również od rozwoju innowacyjnych dziedzin gospodarki, szczególnie w obszarze inteligentnych specjalizacji regionu.

MOFOW, WMACNIANIE SOF JAKO OŚRODKA WZROSTU GOSPODARCZEGO SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Dominująca rola Szczecina i MOFOW w województwie we wszystkich dziedzinach.
- Występowanie kopalin pospolitych, wód mineralnych i wód geotermalnych, eksploatowanych w ograniczonym zakresie.
- Skupienie funkcji metropolitalnych w centrum Szczecina; duże tereny do zagospodarowania na Śródodrzu i wzdłuż Odry oraz w dzielnicy Dąbie (prawobrzeże).
- Duże, fragmentarycznie zagospodarowane obszary poprzemysłowe w centrum Szczecina i w Stargardzie.
- Uzupełnianie oferty usługowej miasta rdzeniowego przez inne miasta SOM w ograniczonym zakresie.
- Znacząca rola gospodarki morskiej w SOM ze Świnoujściem i Szczecinem jako głównymi ośrodkami, z jednocześnie słabnącą konkurencyjnością portu w Szczecinie w stosunku do portów trójmiejskich i niemieckich.
- Rozwój sektora usług w Szczecinie z jednoczesnym przenoszeniem działalności produkcyjnej poza Szczecin, do parków przemysłowych i specjalnych stref ekonomicznych.

I/	Kierunek 1. Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o potencjał portów morskich				
۲	, , , , ,	, , ,			
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania		
1.	Rozbudowa portów w Szczecinie, Świnoujściu i Policach zgodnie z ich specjalizacjami, zwiększenie w portach morskich potencjału przeładunkowego żeglugi śródlądowej	Zadania rządowe, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Świnoujście, Police		
2.	Rozbudowa zewnętrznego portu morskiego w Świnoujściu i terminalu LNG oraz lądowej infrastruktury transportowej	Zadania rządowe	Świnoujście		
3.	Pogłębienie morskiego toru wodnego Świnoujście-Szczecin do 12,5 m	Zadania rządowe	Szczecin, Świnoujście oraz gminy: Stepnica, Goleniów		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania		
1.	Budowa w porcie szczecińskim nabrzeża dla pełnomorskich statków pasażerskich	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin		
2.	Preferencje dla lokalizacji na terenach postoczniowych w Szczecinie działalności produkcyjnej, wspieranie rozwoju nowo- czesnego przemysłu stoczniowego, mor- skiego i działalności pokrewnej	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin		
3.	Rozbudowa infrastruktury portowej i okołoportowej, w tym transportowej, w dużych portach morskich i w ich oto-	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Police, Szczecin, Świnoujście		

	czeniu		
4.	Aktywizacja małych portów przez intensy- fikację funkcji istniejących lub nadanie no- wych, w pierwszym rzędzie turystycznych	Terytorializacja polityki rozwoju, działania programowe	Gminy: Trzebież, Nowe Warpno, Stepnica, Kamień Pomorski, Wolin
5.	Wykorzystanie przewagi konkurencyjnej obszaru wynikającej z dobrego dostępu do portów, dla lokalizacji przemysłu wymaga- jącego takiego dostępu	Działania programowe, lobbing	SOM

ł	Kierunek 2. Wzrost aktywności gospodarczej i poziomu innowacyjności		
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Preferencje dla lokalizacji innowacyjnych gałęzi przemysłu i usług w branżach inteli- gentnych specjalizacji	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM
2.	Wykorzystywanie pod działalność inwesty- cyjną obszarów już częściowo zagospoda- rowanych, w tym terenów poprzemysło- wych, powojskowych oraz popegeerow- skiej zabudowy gospodarczej	Terytorializacja polityki rozwoju, planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
3.	Rozwój istniejących parków przemysło- wych i naukowo-technologicznych oraz SSE	Terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin oraz gminy: Gryfino, Goleniów, Police, Stargard
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Pozyskiwanie lokalizacji siedzib dużych firm o zasięgu krajowym i europejskim	Władze samorządowe woje- wództwa oraz miast i gmin SOM, parlamentarzyści	Obszar planu SOM

Kierunek 3. Gospodarcze wykorzystanie potencjału turystycznego				
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania		
 Rozwój sieci Tras Rowerowych Pomorza Zachodniego: Velo Baltica Trasa Pojezierzy Zachodnich Trasa Zielonego Pogranicza Stary Szlak Kolejowy 	Terytorializacja polityki rozwoju, zadania samorządo- we, inwestycje celu publicz- nego	Gminy na przebiegu tras		
Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania		
 Rozbudowa infrastruktury turystyki wodnej na Odrze, Zalewie Szczecińskim i Bałtyku, z uruchomieniem tramwaju wodnego ze Szczecina do kąpielisk na jeziorze Dąbie i Zalewie Szczecińskim 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Świnoujście oraz gminy: Gryfino, Police, Kołba- skowo, Goleniów, Nowe Warpno, Międzyzdroje, Wolin, Kamień Pomorski		
 Zagospodarowanie Międzyodrza dla potrzeb turystyki wodnej, pieszej i rowe- rowej 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin i gminy: Gryfino, Widuchowa		
 Rewitalizacja przestrzeni nadwodnych miast z uwzględnieniem funkcji turystycz- nej 	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Miasta w obszarze planu SOM		
 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury nadwodnej w centrum miasta, sieć pomo- stów, mini przystani, miejsc cumowniczych 	Planowanie przestrzenne	Szczecin		

	dla kajaków, łódek, motorówek i mniej- szych jednostek pływających		
5.	Tworzenie i rozwój szlaków turystyki kulturowej (tematyczne, militarne, krea- tywne) w oparciu o elementy dziedzictwa kulturowego	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM
6.	Rozwój transgranicznego produktu tury- stycznego związanego z Odrą, Zalewem Szczecińskim i Międzyodrzem	Terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM

4.6. Cel XX. Wzmacnianie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych

Duży potencjał ludnościowy skupiony na obszarze oraz rosnące powiązania funkcjonalne, są dużym wyzwaniem dla systemu transportowego . Stała intensyfikacja transportu indywidualnego przyczynia się do wzrostu kongestii, zanieczyszczenia środowiska i zawłaszczania coraz większych powierzchni miast. Konieczne staje się zatem usprawnienie transportu publicznego, mobilności pieszej, rowerowej lub innej – o ile przyczyni się do oszczędności przestrzeni i ograniczy uciążliwość dla środowiska. Niezbędna jest również optymalizacja ruchu samochodowego, szczególnie na drogach wylotowych oraz ograniczanie go w centrach miast. Uwarunkowania przyrodnicze (Jezioro Dąbie, Roztoka Odrzańska i Zalew Szczeciński) wymuszają konieczność pokonywania dużych odległości do nieodległych miejsc. W związku z tym usprawnienie transportu wymaga budowy nowych przepraw i pełnego włączenia transportu wodnego w system transportowy MOFOW.

Dodatkowym zadaniem jest wyeliminowanie transportu materiałów niebezpiecznych z obszarów gęsto zaludnionych.

MOFOW, WZMACNIANIE WEWNETRZNYCH I ZEWNETRZNYCH POWIĄZAŃ TRANSPORTOWYCH SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Multimodalny węzeł komunikacyjny na skrzyżowaniu szlaków północ-południe i zachód-wschód, z decydującą rolą portów morskich.
- Rozbudowany układ sieci drogowej i kolejowej w obrębie planu, wymagający uzupełnień, zwiększenia przepustowości na drogach i odtworzenia ruchu na nieczynnych liniach kolejowych.
- Brak pasażerskich połączeń kolejowych Szczecina z gminami Police, Dobra i Kołbaskowo.
- Brak jednolitego systemu transportu metropolitalnego; trudności z dotarciem transportem publicznym do małych miejscowości.

K	Kierunek 1. Utworzenie w SOM sprawnie działających systemów transportu			
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania	
1.	Stworzenie systemu kolei metropolitalnej w Szczecinie oraz łączącej Szczecin z Policami (w perspektywie z Trzebieżą), Gryfinem - elektrownią Dolna Odra, Portem Lotniczym Szczecin Goleniów, Stargardem (Stargard Kluczewo), Kołbaskowem (i dalej w RFN: Pasewalk, Passow, Schwedt/Oder)	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Stargard oraz gminy: Dobra, Kołbaskowo, Gryfino, Stargard (gmina wiejska), Go- leniów, Police	
2.	Budowa zachodniej kolejowej obwodnicy Szczecina	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin oraz gminy: Dobra, Police	
3.	Budowa tunelu drogowego pod Świną między wyspami Uznam i Wolin	Terytorializacja polityki rozwoju	Świnoujście	
4.	Modernizacja drogi S3 na odcinku Szcze- cin-Świnoujście	Zadania rządowe	Szczecin, Świnujście oarz gmi- ny: Goleniów, Kamień Pomor- ski	
5.	Budowa drogowego zachodniego obejścia Szczecina z przeprawą przez Odrę na północ od Szczecina oraz połączeń uzu- pełniających	Terytorializacja polityki rozwoju, zadania samorządowe	Szczecin oraz gminy: Dobra, Police, Goleniów	

•	Przebudowa węzłów i skrzyżowań dróg wylotowych ze Szczecina: przebudowa Autostrady Poznańskiej w Szczecinie z budową nowego połączenia w relacji Autostrada Poznańska-A6 (węzeł Podjuchy) budowa odcinka drogi krajowej nr 13 - Rondo Hakena-autostrada A6 (obwodnica Przecławia i Warzymic) przebudowa skrzyżowania ulic: Wojska Polskiego / Miodowa/ Kupczyka	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe Inwestycje celu publicznego	Gminy Szczecin i Kołbaskowo
•	Modernizacja drogi nr 10: budowa po nowym przebiegu na odcin- ku Szczecin-Lubieszyn przebudowa Szosy Stargardzkiej w Szczecinie	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Gminy Szczecin i Dobra
8.	Rozbudowa sieci połączeń tramwajo- wych w Szczecinie z uwzględnieniem struktury przestrzennej miasta oraz miej- scowości przyległych do granicy miasta: Mierzyn, Przecław, Warzymice, Przęsocin	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin
9.	Podniesienie standardu lotniska w Szczecinie Dąbiu	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin
10	Budowa ścieżek rowerowych z uwzględnieniem połączeń transgra- nicznych	Terytorializacja polityki rozwoju	SOM
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Obszar działania
1.	Stworzenie jednolitego systemu trans- portu metropolitalnego: komunikacji miejskiej, podmiejskiej i kolei metropoli- talnej, transportu elastycznego	Planowanie przestrzenne	SOM
2.	Wykorzystanie systemu Park and Ride /Bike nad Ride w węzłach komunikacyj- nych strefy podmiejskich i w strefach pe- ryferyjnych; ograniczenie powierzchni parkingów w centrach miast na rzecz parkingów podziemnych	Planowanie przestrzenne, działania programowe	Miejscowości SOM
3.	Ułatwianie transportu pieszego, w tym dojść do przystanków komunikacji zbio- rowej	Planowanie przestrzenne, działania programowe, inwestycje celu publicznego	Obszar planu SOM
4.	Optymalizacja rozmieszczenia stacji i przystanków komunikacji zbiorowej w celu lepszej obsługi ludności	Planowanie przestrzenne, działania programowe, inwestycje celu publicznego	Obszar planu SOM
5.	Zachowanie rezerwy terenu pod budo- wę dróg łączących miasto Szczecin z ze- wnętrznym układem drogowym	Planowanie przestrzenne	Szczecin i gminy ościenne
6.	Budowa obwodnic miejscowości leżą- cych wzdłuż drogi nr 31	Planowanie przestrzenne, zadania rządowe	Gmina Gryfino
7.	Wykorzystanie potencjału terenów w obszarze węzłów logistycznych, cen- trum przesiadkowych i przystanków zin- tegrowanych, lokowanie tam dodatko-	Planowanie przestrzenne	SOM

	wych funkcji uzupełniających i podsta- wowych		
8.	Wsparcie rozwoju szybkich i bezpośred- nich połączeń kolejowych Berlin- Szczecin oraz Berlin-Świnoujście	Planowanie przestrzenne, lobbing	SOM, kraje związkowe RFN: Berlin, Brandenburgia, Me- klemburgia-Pomorze Przednie
9.	Przywrócenie do eksploatacji linii kolejo- wej Stargard-Pyrzyce	Planowanie przestrzenne	Stargard (gmina miejska) oraz gminy: Stargard (gmina wiej- ska), Warnice
10	.Przebudowa skrzyżowania drogi S3 z drogami podporządkowanymi w miej- scowości Kliniska Wielkie	Planowanie przestrzenne	Gmina Goleniów
11	.Utworzenie wodnego połączenia Szcze- cin-Świnoujście poprzez promowe połą- czenie Nowe Warpno-Świnoujście w systemie "Parkuj i płyń" (park&ferry) ja- ko alternatywnego połączenia komuni- kacyjnego w obrębie zachodniej części SOM	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Szczecin, Nowe Warpno, Świnoujście
12	.Połączenie wsi podmiejskich z ośrodkami miejskimi / węzłami przesiadkowymi / dojazdowymi trasami rowerowymi z uwzględnieniem uwarunkowań "Ostat- niej Mili" dla ruchu turystycznego i towa- rowego	Planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
13	.Stworzenie w miastach hierarchicznego układu transportowego z liniami pod- stawowymi i uzupełniającymi oraz zinte- growanymi węzłami przesiadkowymi i parkingami z uwzględnieniem uwarun- kowań "Ostatniej Mili" dla ruchu tury- stycznego i towarowego	Planowanie przestrzenne	Miasta SOM
	Projekty	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Opracowanie studium wodnych śródlądowych powiązań komunikacyjnych w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina	Władze samorządowe woje- wództwa	SOM
	Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
1.	Stworzenie systemu punktów wejście/wyjście do metropolii (np. Dworzec kolejowy i autobusowy w Szczecinie, Lotnisko w Goleniowe, Terminal promowy w Świnoujściu) o wspólnym, czytelnym standardzie informacyjnym (punkty obsługi turystycznej i komunikacyjnej)	Zarządcy infrastruktury, Stowa- rzyszenie SOM	Miasta SOM

4.7. Cel XXI. Utworzenie w SOM sprawnie działających systemów infrastruktury technicznej w dziedzinie energetyki, gospodarki odpadami i ochrony przeciwpowodziowej

W związku ze stałym wzrostem zapotrzebowania na energię (trend ogólnokrajowy), niezbędne są inwestycje mające zapewniać nie tylko nieprzerwalność dostaw w odpowiedniej ilości, ale również odpowiedniej jakości. W zakresie

produkcji energii celem jest utrzymanie energetyki zawodowej Zespołu Elektrowni Dolna Odra z możliwą zmianą źródeł produkcji energii, a także rozwój energetyki odnawialnej (fotowoltaicznej, geotermalnej, wiatrowej oraz z biogazu) Jednocześnie należy podejmować działania w celu ograniczenia energochłonności oraz likwidacji niskiej emisji ze źródeł mieszkaniowych. W dziedzinie gospodarki odpadami należy dążyć przede wszystkim do zapobiegania powstawaniu odpadów, poprawy efektywności selektywnej zbiórki odpadów oraz jak największego ich odzysku i wtórnego wykorzystania. Z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze, ważnym zagadnieniem na obszarze SOM jest również obniżenie ryzyka powodziowego.

MOFOW, UTWORZENIE SPRAWNYCH SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

- Mankamenty systemu zaopatrzenia w energię: zły stan techniczny obiektów elektroenergetycznej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, konflikty linii napowietrznych wysokich napięć z terenami inwestycyjnymi i mieszkaniowymi, brak gazowej sieci dystrybucyjnej wysokiego i średniego ciśnienia na obszarach wiejskich.
- Nie w pełni wykorzystany potencjał produkcji energii ze źródeł odnawialnych.
- Mankamenty systemu gospodarki odpadami: niewystarczający system selektywnego zbierania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wolne tempo usuwania wyrobów zawierających azbest, niewystarczająca liczba oraz wydajność spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych, nieselektywne zbieranie odpadów budowlanych i ich zanieczyszczenie innymi rodzajami odpadów.
- Niebezpieczeństwo wystąpienia wszystkich typów powodzi (opadowych, rozptopowych, zatorowych i sztormowych)

K	Kierunek 1. Rozbudowa infrastruktury energetycznej i rozwój produkcji energii w tym ze źródeł odnawialnych					
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania			
1	. Budowa, przebudowa i modernizacja elektroenergetycznej sieci przesyłowej i dystrybucyjnej	Inne inwestycje celu publicznego	Obszar planu SOM			
2.	Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja gazowych sieci przesyło- wych oraz obiektów systemowych	Zadania rządowe, inne inwestycje celu publicznego	Obszar planu SOM			
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania			
1.	Wykorzystanie wód geotermalnych do celów ciepłowniczych, leczniczych, re- kreacyjnych, w produkcji rolniczej	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM			
2.	Wykorzystanie wysokiego potencjału biogazu z odpadów komunalnych i oczyszczalni ścieków dla rozwoju bio- gazowni	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM			
3.	Produkcja biomasy z terenów niewyko- rzystywanych w rolnictwie	Terytorializacja polityki rozwoju	Stargard, Stepnica, Stare Czarnowo, Goleniów, Police			
4.	Wspieranie rozwoju jednostek nauko- wych opracowujących nowe technolo- gie OZE	Zadanie rządowe	Obszar planu SOM			
5.	Wzmacnianie bezpieczeństwa energe- tycznego poprzez wspieranie energetyki prosumenckiej	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM			
6.	Budowa farm fotowoltaicznych	Planowanie przestrzenne, terytorializacja polityki rozwoju	Obszar planu SOM			
7.	Zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej poprzez termomoderni- zacje budynków mieszkalnych, usługo- wych i użyteczności publicznej	Inne inwestycje celu publicznego	Obszar planu SOM			

Rekomendacje	Adresat	Lokalizacja/obszar działania
Budowa nowych mocy wytwórczych w Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie - w 2 wariantach:	Rada Ministrów, Polska Grupa Energetyczna	Gmina Gryfino
 budowa bloków gazowo-parowych wraz z infrastrukturą techniczną i gazociągiem zasilającym budowa nowych bloków na paliwo stałe 		
(węgiel kamienny, węgiel brunatny) wraz z budową portu barkowego w elektrow- ni		

Kierunek 2. Zwiększenie efektywności gospodarowania odpadami						
Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania				
1. Stworzenie systemu selektywnego zbiera- nia i odbierania odpadów komunalnych, opakowań, odpadów ulegających biode- gradacji, odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych, tworze- nie gminnych punktów zbierania odpa- dów niebezpiecznych i problemowych	Terytorializacja polityki rozwoju	SOM				
Objęcie całego obszaru jednym regionem gospodarki odpadami komunalnymi	Zadania samorządowe	SOM				

K	Kierunek 3. Zahamowanie wzrostu i obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego				
	Ustalenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania		
1.	Prace modernizacyjne na Odrze granicznej, w celu zapewnienia zimowego lodołamania: umocnienie brzegów i regulacja cieków	Zadania rządowe	Zlewnia Odry od ujścia rz. Warty do Roztoki Od- rzańskiej		
2.	Remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej: odcinkowa odbudowa znisz- czonej zabudowy regulacyjnej Odry (ostrogi, ta- my, opaski brzegowe itp.)	Zadania rządowe	Zlewnia Odry od ujścia rz. Warty do Roztoki Od- rzańskiej		
3.	Poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie: pogłębienie toru wodnego na dł. ok. 15 km	Zadania rządowe	Jezioro Dąbie		
4.	Bagrowanie przekopu Klucz - Ustowo	Zadania rządowe	Szczecin		
•	Odbudowa wałów przeciwpowodziowych w rejonie miejscowości: Mniszki-Gryfino: odbudowa wałów przeciwpowodziowych na długości 2116m. w km 720+935-718+850 Krajnik-Marwice: odbudowa wałów przeciwpowodziowych na długości 3485m nad rzeką Odrą Wschodnią w km 712+100-708+862 Radziszewo-Daleszewo: odbudowa wału przeciwpowodziowego na długości 1,56 km, w km 726+400-727+960	Zadanie rządowe	Gminy: Gryfino, Widucho- wa		
6.	Modernizacja stacji pomp Krajnik	Zadanie rządowe	Gmina Gryfino		
7.	Przywrócenie walorów przyrodniczych Doliny Dolnej Odry poprzez poprawę zdolności reten- cyjnych i przeciwpowodziowych Międzyodrza:	Zadania samorządowe	Gminy Widuchowa, Gryfi- no, Kołbaskowo, Szczecin		

	remont 32 budowli hydrotechnicznych oraz udrożnienie kanałów i rowów na odcinku ponad 20km (zakres może ulec zmianie w wyniku in- wentaryzacji przyrodniczej i prac analitycznych)		
8.	Przebudowa mostu kolejowego w km 733,7 rzeki Regalicy w Szczecinie w celu zapewnienia mini- malnego prześwitu dla prowadzenia akcji lodoła- mania przy użyciu lodołamaczy	Zadania rządowe	Szczecin
•	Realizacja Programu ochrony brzegów morskich zakładającego: budowę, rozbudowę, utrzymanie i usuwanie uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich zapewnienie stabilizacji linii brzegowej wg stanu z 2000 r. i zapobieganie zanikowi plaż monitorowanie brzegów morskich, ich stanu aktualnego w celu wskazania niezbędnych działań służących ich ochronie	Zadania rządowe	Gminy nadmorskie: - w rejonie Międzyzdrojów - Zalew Szczeciński wraz ze Świną, Dziwną oraz Za- lewem Kamieńskim
10	Stworzenie regionalnego systemu zaopatrzenia w wodę do spożycia pasa nadmorskiego, opartego na zasobach wód podziemnych i powierzchniowych ze wskazaniem alternatywnego źródła wody wód powierzchniowych jeziora Ostrowo i Piaski w zlewni Wołczenicy oraz udokumentowanych zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w rejonie Kodrąbka oraz Kołczewka położonych na obszarze Wyspy Wolin	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publiczne- go	Golczewo, Kamień Pomor- ski, Nowogard, Osina, Wo- lin , Międzyzdroje , Świno- ujście , Dziwnów
	Zalecenia	Narzędzia realizacji	Lokalizacja/obszar działania
1.	Ochrona lub zwiększenie retencji leśnej w zlewni, na terenach rolniczych oraz zurbanizowanych	Działania programowe, planowanie przestrzenne	Obszar planu SOM
2.	Budowa i usprawnienie lokalnych systemów ostrzegania przed powodziami. Wprowadzenie Elektronicznego Systemu Ostrzegania Powodziowego (Kostrzyn nad Odrą, Słubice, Szczecin, Świnoujście)	Zadania rządowe Terytoria- lizacja polityki rozwoju	Szczecin, Świnoujście
3.	Modernizacja konstrukcji istniejących budynków i budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie. Uszczelnianie budynków, stosowanie materiałów wodoodpornych. Trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków. Wdrożenie i realizacja programu dopłat dla właścicieli budynków przeznaczonych do umocnienia w obszarze zagrożenia powodzią o Q1%	Zadania rządowe	Szczecin, Goleniów (obszar wiejski), Świnoujście
4.	Doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź	Działania programowe	Obszar planu SOM
	Projekty	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania
1.	Program ograniczania ryzyka powodziowego miasta Świnoujście wraz z opracowaniem kon- cepcji/dokumentacji projektowej dla nowo ziden- tyfikowanych przedsięwzięć	Gmina Miasto Świnoujście	Miasto Świnoujście
2.	Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów zurba- nizowanych (indywidualnie dla miasta powyżej 20 tys. mieszkańców) tj. Szczecin, Stargard, Świnouj-	Samorząd gminny	Szczecin, Stargard, Koło- brzeg, Świnoujście, Police, Goleniów, Gryfino

PROJEKT PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO CELE I KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

	ście, Police, Goleniów, Gryfino		
3	Szczegółowa analiza zagrożenia powodziowego miasta Świnoujście. Analiza metodyki określania falowania na potrzeby modelowania hydraulicz- nego zagrożenia powodziowego brzegu mor- skiego	Administracja rządowa	Świnoujście

5. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

5.1. Zadania rządowe:

Art.39 ust. 5. Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym mówi, że w planie zagospodarowania przestrzennego województwa umieszcza się te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, o których mowa w ust. 3 pkt 3, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Inwestycje celu publicznego ustalone przez organy władz centralnych na obszarze województwa określone zostały w następujących aktach i dokumentach:

- 1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)⁹,
- 2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030¹⁰,
- 3. Programy krajowe w ramach Polityki Spójności przygotowanej przez Komisję Europejską na lata 2014–2020:
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko¹¹,
 - Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój¹²,
 - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój¹³,
 - Program Operacyjny Polska Cyfrowa¹⁴,
- 4. Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025r.)¹⁵,
- Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)¹⁶
- Ustawa o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu¹⁷.
- 7. Ustawa o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych¹⁸,
- 8. Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku¹⁹,.
- 9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry²⁰,
- 10. Program Ochrony Brzegów Morskich,
- 11. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej²¹,
- 12. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego²²,
- 13. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi)²³,
- 14. Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku²⁴.
- 15. Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030²⁵

⁹ Uchwała Rady Ministrów z dnia 15 lutego 2017 r.

¹⁰ Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011r. (M.P., Dz. Urz. RP, poz. 252)

¹¹ Decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej nr C(2014) 10025 z dnia 16 grudnia 2014 r. (M.P. 15.305)

¹² Decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej nr C(2014) 10129 z dnia 17 grudnia 2014 r. (M.P.15.210)

¹³ Decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej nr C(2015) 885 z dnia 12 lutego 2015 r. (M.P.15.350)

¹⁴ Decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej nr C(2014) 9384 z dnia 5 grudnia 2014 r. (M.P.15.157)

¹⁵ Uchwała nr 156/2015 Rady Ministrów z dnia 8 września 2015r.

¹⁶ Uchwała nr 201/2014 Rady Ministrów z dnia 13 października 2014 r.

¹⁷ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. (Dziennik Ustaw z 2009 r. Nr 84, poz.700)

¹⁸ Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. (Dziennik Ustaw z 2015r., poz.1265)

¹⁹ Uchwała nr 162/2015 Rady Ministrów z dnia 15 września 2015 r.

²⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. poz. 1967 z 06.12.2016 r.)

²¹ Uchwała nr 60 Rady Ministrów z dnia 30.04.2014r.

²² Uchwała nr 223 Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2014 r. (M.P., poz. 1062)

²³ Uchwała Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2015 r. (M.P. 2015 poz.1273)

²⁴ Uchwała nr 144/2016 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2016 r.

²⁵ Uchwała Rady Ministrów nr 79/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	Horyzont czasowy
Zadaı	nia rządowe	1		
I.	Wzmacnianie powiązań zewnętrznych w	ojewództwa		
II.	Ochrona i kształtowanie środowiska przy	rodniczego		
1)	Stabilizacja poziomu wody w rzece Niemi- cy poprzez budowę zbiornika retencyjnego Benice-Koplino	Gmina Kamień Pomorski	Plan gospodarowania woda- mi na obszarze dorzecza Odry	2017-2018
2)	Przywrócenie walorów przyrodniczych i zapewnienie prawidłowej gospodarki wodnej w zlewni rzeki Stara Rega wraz z poprawą stanu ekologicznego jednolitych części wód	Rzeka Stara Rega	Plan gospodarowania woda- mi na obszarze dorzecza Odry	2017-2019
3)	Zapewnienie prawidłowego przepływu wód rzeki Górnej Liśnicy w gminie Tycho- wo	Gmina Tycho- wo	Plan gospodarowania woda- mi na obszarze dorzecza Odry	2017-2018
4)	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe zlewni rzeki Płoni w tym w szczególności Miasta Szczecin	Gmina Miasto Szczecin	Plan gospodarowania woda- mi na obszarze dorzecza Odry	2017-2018
III.	Rozwój potencjału ludnościowego			
IV.	Przekształcenia sieci osadniczej			
V.	,	owego		
VI.	Rozwój infrastruktury społecznej			
1)	Utworzenie Instytutu Badawczego Innowa- cyjnych Metod Rehabilitacji Pacjentów po Urazach Rdzenia Kręgowego	Gmina Kamień Pomorski	Program Operacyjny Inteli- gentny Rozwój	2016-2022
2)	Realizacja programu rozwojowego dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studen- tów, w tym tworzenie centrów symulacji medycznej	Województwo zachodnio- pomorskie	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
3)	Rozwój szkolnictwa wyższego uwzględnia- jącego potrzeby regionalne	Województwo zachodnio- pomorskie	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
VII.	Wzrost i rozwój gospodarczy			
1)	Rozbudowa potencjału gospodarki morskiej w oparciu o porty morskie	zachodnio- pomorskie	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	2014-2020
VIII.		ępności transpor	towej oraz sprawności systemu	transpor-
1)	S6 Szczecin - Koszalin	Gminy: Gole- niów, Osina, Goleniów, Nowogard, Ploty, Brojce, Rymań, Sie- myśl, Koło- brzeg, Ustro- nie Morskie, Będzino, Mia- sto Koszalin	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomor-	2017-2019
			skiego	
2)	S6 Koszalin - Słupsk	Gminy: Sia-	Dokument implementacyjny	2017-2020

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia rzadowe art.48)	Horyzont czasowy
		nów, Male- chowo, miej- ska i wiejska Sławno	do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	
		Sidvilo	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	
			Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
3)	S3 Świnoujście - Szczecin	Gminy: Gole- niów, Stepni- ca, Przybier- nów, Wolin, Międzyzdroje,	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2019-2021
		Miasto Świno- ujście	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	
			Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
4)	S10 Piła - Szczecin	Gmina Miasto Szczecin, gmi- ny: Kobylanka, Stargard, Su- chań, Recz,	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2021-2023
		Drawno, Kalisz Pomorski, Mirosławiec,	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	
		miejska i wiej- ska Wałcz	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
5)	S3/A6 na odcinku węzeł Kijewo – węzeł Rzęśnica	Gmina Miasto Szczecin, Go- leniów	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	2017-2020
6)	S3 na odcinku Miękowo-koniec obwodnicy Brzozowa wraz z rozbudową odcinka Mię- kowo-Rzęśnica	Gminy: Gole- niów, Przy- biernów	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	2017-2021
7)	S11 Szczecinek - Piła	Gmina Szcze- cinek	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	2022-2026
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor-	

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia rządowe art.48) skiego	Horyzont czasowy
8)	S11 Koszalin - Szczecinek	Gmina Miasto Koszalin, gmi- ny: Manowo, Bobolice, miej- ska i wiejska Szczecinek	(warunkowe) Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego	2019-2022
9)	Usprawnienie drogi krajowej nr 11 w Koszalinie Odcinki objęte inwestycją stanowią również ciąg dojazdowy do Koszalina z miejscowości ościennych (Manowo, Świeszyno). Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności transportowej Koszalina. Ulice objęte projektem stanowią fragment ciągu DK11 przebiegającego od południa przez centrum miasta.	Miasto Kosza- lin	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2016-2020	2016-2022
10)	Usprawnienie połączenia komunikacyjnego pomiędzy wyspami Uznam i Wolin	Gmina Miasto Świnoujście	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2017-2021
11)	Budowa obwodnicy Szczecinka w ciągu drogi krajowej S11	Gmina miejska Szczecinek	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023 Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2018-2019
12)	Budowa obwodnicy Wałcza w ciągu drogi krajowej S10	Gmina Wałcz	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023 Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2017-2018
13)	Budowa II jezdni obwodnicy Kobylanki, Morzyczyna, Zieleniewa w ciągu drogi krajowej S10	Gmina Star- gard, Kobylan- ka	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023	2016-2019
14)	Budowa obwodnicy Przecławia i Warzymic (w ciągu drogi krajowej Nr 13 na odcinku rondo Hakena w Szczecinie-węzeł Kołba- skowo-obwodnica Kołbaskowa)	Gmina Kołba- skowo	Program Budowy Dróg Krajo- wych na lata 2014-2023 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2018-2020
15)	Likwidacja wąskich gardeł na drogach	Miasto i gmina	Program Operacyjny Infra-	2014-2021

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	Horyzont czasowy
	krajowych poprzez budowę obwodnic Kołobrzegu (DK nr 6), Gryfina (DK nr 31), Myśliborza (DK nr 23/26), Węgorzyna (DK nr 20)	Kołobrzeg, gminy: Gryfi- no, Myślibórz, Węgorzyno	struktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
16)	Modernizacjia linii kolejowej C-E 59 na odcinku Wrocław Brochów / Grabiszyn - Głogów - Zielona Góra - Rzepin - Szczecin Podjuchy	Gmina Bolesz- kowice, Miesz- kowice, Moryń, Chojna, Widu- chowa, Gryfi- no, Miasto Szczecin	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego (warunkowe)	2018-2022
17)	Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcin- ku Poznań Główny- Szczecin Dąbie	Gminy Bierzw- nik, Krzęcin, Choszczno, Dolice, Warni- ce, miasto i gmina Star- gard, Kobylan- ka, miasto Szczecin	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2023
18)	Modernizacje linii kolejowych nr 408 i 409 Szczecin Główny-Granica państwa (Tan- tow)	Miasto Szcze- cin., Dobra, Kołba- skowo	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	2014-2023
19)	Modernizacja toru wodnego Świnoujście - Szczecin do głębokości 12,5m	Miasto Szcze- cin, Police, Stepnica, mia- sto Świnouj- ście, Goleniów	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020	2019-2022

1	Nomus projektu	Lokaliza sia	Dokument źródło-	Horyzont
l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Wy (programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	czasowy
			Kontrakt terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
20)	Wdrożenie RIS (System Informacji Rzecznej) Dolnej Odry	Rzeka Odra	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Kontrakt terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor-	2016-2029
21)	Prace modernizacyjne na Odrze granicznej w celu zapewnienia zimowego lodołamania	Gminy: Miesz- kowice, Cedy- nia	skiego Umowa między Rządem Rze-czypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polskoniemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi) Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry Projekt Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorakiese	2017-2021
22)	Poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie	Jezioro Dąbie Gmina Szcze- cin	skiego Umowa między Rządem Rze- czypospolitej Polskiej a Rzą- dem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko- niemieckim (ochrona przeciw- powodziowa, warunki prze- pływu i żeglugi) Projekt Ochrony Przeciwpo- wodziowej Dorzecza Odry i Wisły	b.d.
23)	Remont i modernizacja zabudowy regula- cyjnej na Odrze granicznej	Gminy: Widuchowa, Boleszkowice, Cedynia, Chojna, Miesz- kowice	Umowa między Rządem Rze- czypospolitej Polskiej a Rzą- dem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-	2017-b.d.

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia rzadowe art.48)	Horyzont czasowy
			niemieckim (ochrona przeciw- powodziowa, warunki prze- pływu i żeglugi)	
			Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	
			Plan gospodarowania woda- mi na obszarze dorzecza Odry	
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
24)	Remont i modernizacja pozostałej zabu- dowy regulacyjnej na Odrze granicznej	Widuchowa, Chojna (obszar wiejski), Cedy- nia (obszar wiejski), Miesz- kowice (obszar wiejski), Bo- leszkowice	Umowa między Rządem Rze- czypospolitej Polskiej a Rzą- dem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko- niemieckim (ochrona przeciw- powodziowa, warunki prze- pływu i żeglugi)	2017-2021
			Plan gospodarowania woda- mi na obszarze dorzecza Odry	
	<u>W perspektywie długoterminowej:</u> Przystosowanie Odrzańskiej Drogi Wodnej do parametrów klasy Va	Rzeka Odra	Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030	2016-2020
25)	Budowa infrastruktury postojowo- cumowniczej na Odrze dolnej i granicznej oraz nowe oznakowanie szlaku żeglugo- wego	Rzeka Odra	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2017-2018
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
26)	Poprawa dostępu do portu w Szczecinie i portu w Świnoujściu	Port w Szcze- cinie Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego	2018-2020
27)	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w portach w Szczecinie i Świ- noujściu	Port w Szcze- cinie Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2016-2020

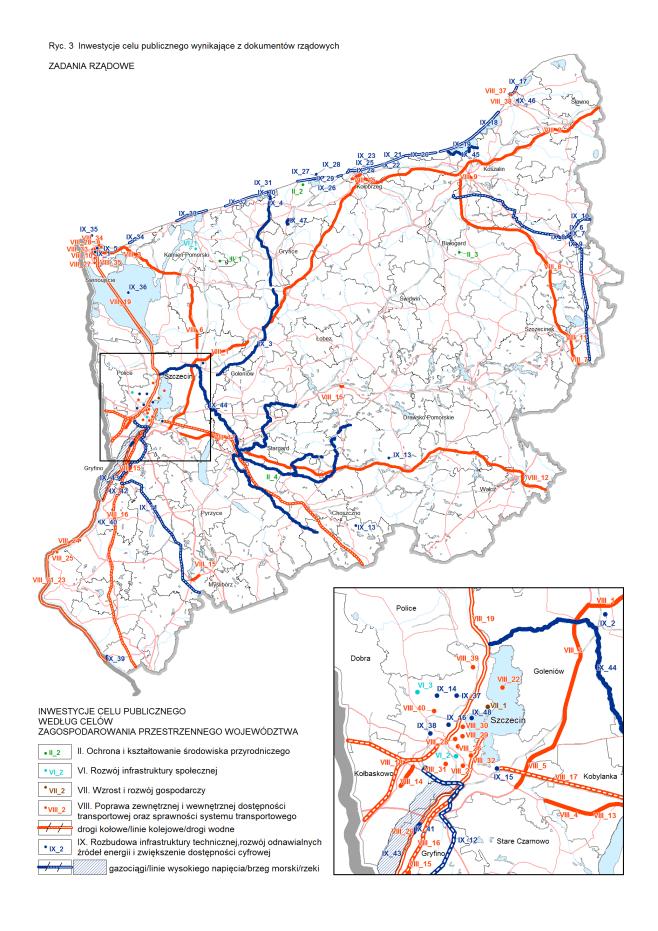
l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	Horyzont czasowy
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
28)	Rozbudowa infrastruktury zespołu porto- wego Szczecin-Świnoujście	Port w Szcze- cinie Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2014-2020
29)	Poprawa dostępu do portu w Szczecinie w rejonie Kanału Dębickiego	Port w Szcze- cinie	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2019-2021
			Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	
30)	Rozbudowa infrastruktury portowej w Kanale Dębickim w porcie w Szczecinie	Port w Szcze- cinie	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2018-2020
31)	Modernizacja dostępu drogowego do Portu w Szczecinie: przebudowa układu komunikacyjnego w rejonie Międzyodrza	Port w Szcze- cinie	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2017-2020
32)	Budowa infrastruktury portowej w Basenie Górnośląskim w porcie w Szczecinie	Port w Szcze- cinie	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2018-2020
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
33)	Przystosowanie infrastruktury Terminalu Promowego w Świnoujściu do obsługi transportu intermodalnego	Terminal pro- mowy w Świ- noujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2016-2020
34)	Budowa nabrzeża głębokowodnego w porcie zewnętrznym w Świnoujściu	Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2018-2020
			Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
35)	Sprawny i przyjazny środowisku dostęp do infrastruktury Portu w Świnoujściu - etap I	Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2016-2018
36)	Sprawny i przyjazny środowisku dostęp do infrastruktury Portu w Świnoujściu - etap II	Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r.	2017-2020

			Dokument źródło-	I
l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Wy (programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	Horyzont czasowy
			(z perspektywą 2030 r.)	
37)	Przebudowa wejścia do Portu Darłowo	Port w Darło- wie	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
38)	Przebudowa istniejących nabrzeży, budowa nabrzeża typu ciężkiego wraz z drogą dojazdową na potrzeby portu morskiego w Darłowie	Port w Darło- wie	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2016-2017
39)	Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonej mobilności miej- skiej/ekologicznego transportu	Województwo zachodnio- pomorskie	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
IX.		zwój odnawialny	rch źródeł energii i zwiększenie	dostępności
1)	Rozszerzenie funkcjonalności terminala LNG w Świnoujściu (Polskie LNG S.A.)	Terminal LNG Świnoujście	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	2018-2023
2)	Budowa kawernowego podziemnego magazynu gazu Goleniów w tym: - instalacji ługowniczej - rurociągów i instalacji zrzutu solanki - komór magazynowych - naziemnej infrastruktury technicznej - gazociągów łączących obiekty instalacji magazynowej	Gmina Gole- niów	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. w inwestycjach w za- kresie terminalu regazyfikacyj- nego skroplonego gazu ziem- nego w Świnoujściu	2016-2020
3)	Gazociąg DN 700 Szczecin-Gdańsk odcinek V: Goleniów-Płoty, L=41 km	Gmina Płoty, Nowogard, Osina, Gole- niów	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. w inwestycjach w za- kresie terminalu regazyfikacyj- nego skroplonego gazu ziem- nego w Świnoujściu	2016-2020
4)	Budowa międzysystemowego Gazociągu Bałtyckiego (Baltic Pipe)	Gmina Płoty, Gryfice, Karni- ce, Trzebiatów, Rewal	Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. w inwestycjach w za- kresie terminalu regazyfikacyj- nego skroplonego gazu ziem- nego w Świnoujściu	2016-2020
5)	Budowa stanowiska statkowego do eksportu LNG w porcie zewnętrznym w Świnoujściu	Port w Świno- ujściu	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2018-2020
6)	Budowa linii 400kV Żydowo-Słupsk	Gmina Pola- nów	Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	2018-2020
7)	Budowa stacji Żydowo Kierzkowo	Gmina Pola- nów	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	2018-2020
8)	Budowa linii 400kV Dunowo-Żydowo	Gmina Świe- szyno, Mano- wo, Bobolice, Polanów	Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych	2021
			Koncepcja Przestrzennego	

I.p. Nazwa projektu Lokalizacja wy(programy zawier. nia rządowe ar Zagospodarowania zodów a Zagospodarowania zodów Program Operacyjny struktura i Środowisk zoli4-zozo Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszaczecinek zodkowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Ustawa z dnia 24 lip. o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania zodo Program Operacyjny struktura i Środowisk zoli Poworzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Gmina Kolbaskowo, Miasto Szczecin zodo Roncepcja Przestrzer Zagospodarowania zodo Program Operacyjny struktura i Środowisk zoli Poworzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Gmina Choszczno, liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Województwo zachodnio-gwództwo zachodnio-gwództwo zachodnio-gwództwa Zachodnio-	As) Kraju Infra- o na lata Ta 2015 r. 2021-2025 alizacji tycji w owych Ta 2015 r. 2019-2020 alizacji
2 Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisł 2014-2020 9) Budowa linii 400kV Żydowo-Piła Gmina Polanów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek zdresie sieci przesyk zakresie sieci przesyk oprzygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa Ilinii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	Infra- o na lata a 2015 r. 2021-2025 alizacji tycji w owych a 2015 r. 2019-2020 alizacji
9) Budowa linii 400kV Żydowo-Piła Gmina Polanów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek 10) Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów Szczecinek Gmina Polanów oprzygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesykt Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz Strategicznych inweszakresie sieci przesykt Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania i restrategicznych inweszakresie sieci przesykt Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Gmina Spodarowania 2030 Gmina Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	Infra- o na lata ta 2015 r. 2021-2025 alizacji tycji w owych ta 2015 r. 2019-2020 alizacji
9) Budowa linii 400kV Żydowo-Piła Gmina Polanów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek Zakresie sieci przesykł Oprzygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesykł Oprzygotowania 2030 Oprzygot	o na lata ta 2015 r. 2021-2025 alizacji tycji w bwych ta 2015 r. 2019-2020 alizacji
9) Budowa linii 400kV Żydowo-Piła Gmina Polanów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek Zakresie sieci przesykł Oprzygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesykł Oprzygotowania 2030 Oprzygot	o na lata ta 2015 r. 2021-2025 alizacji tycji w bwych ta 2015 r. 2019-2020 alizacji
9) Budowa linii 400kV Żydowo-Piła Gmina Polanów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek zakresie sieci przesyk Zakresie sieci przesyk Szczecinek Zagospodarowaniu i restrategicznych inwest zakresie sieci przesyk Zagospodarowania Zodo Program Operacyjny struktura i Środowisk Zodowa Stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Szczecin Zagospodarowania Zodowa Operacyjny Szczecin Zodowa Operacyjny Struktura i Środowisk Szczecin Zodowa Operacyjny Struktura i Środowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Operacyjny Struktura i Środowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Szczecin Zodowisk Operacyjny Struktura i Środowisk Szczecin Zodowisk Operacyjny Struktura i Środowisk Szczecin Zodowisk Operacyjny Struktura i Środowisk Szczecin Zodowisk Szczeci	ta 2015 r. 2021-2025 alizacji tycji w owych ta 2015 r. 2019-2020 alizacji
9) Budowa linii 400kV Żydowo-Piła Gmina Polanów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek Zakresie sieci przesyk Zakresie sieci przesyk Gmina Polanów Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów Ustawa z dnia 24 lipopo przygotowaniu i restrategicznych inwestrategicznych inwestrategiczn	alizacji tycji w owych ca 2015 r. 2019-2020 alizacji
nów, Bobolice, Biały Bór, Szczecinek Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów o przygotowaniu i restrategicznych inwestrategicznych inwestrate	alizacji tycji w owych ca 2015 r. 2019-2020 alizacji
Biały Bór, Szczecinek zakresie sieci przesyk 10) Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów Ustawa z dnia 24 lipo o przygotowaniu i re strategicznych inwest zakresie sieci przesyk 11) Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz Ustawa z dnia 24 lipo o przygotowaniu i re strategicznych inwest zakresie sieci przesyk Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	tycji w bwych ra 2015 r. 2019-2020 alizacji
10) Budowa linii 400kV Żydowo-Gdańsk Gmina Polanów Drzygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz Strategicznych inweszakresie sieci przesyk Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa Iinii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Glinki) Gmina Choszczno, Ii Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	ta 2015 r. 2019-2020 alizacji
nów o przygotowaniu i restrategicznych inweszakresie sieci przesyk 11) Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz strategicznych inweszakresie sieci przesyk Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Szczecin Zagospodarowania 2030 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	alizacji
strategicznych inwest zakresie sieci przesykt 11) Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Rozwoj klastrów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Rozwój klastrów energii w województwie Sumana Gryfino, Banie, Kozielice, o przygotowaniu 24 lipo przygotowaniu i restrategicznych inwest zakresie sieci przesykt Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk Szczecin Gmina Kołbaskowo, Miasto Szczecin Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk Struktura i Środowisk 2014-2020 Struktura i Środowisk 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	
Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik- Glinki) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż- liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawial- nych Rozwój klastrów energii w województwie Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania Sczcecin Zagospodarowania Choszczno, Recz Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania Szczecin Zagospodarowania Choszczno, Recz Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania Szczecin Zagospodarowania 2030 Kontrakt Terytorialny	tycji vv 📘
Budowa linii 400kV Krajnik-Baczyna Gmina Gryfino, Banie, Kozielice, Myślibórz Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik- Glinki) Glinki) Gmina Kołba- skowo, Miasto Szczecin Zagospodarowania 2030 Gmina Kołba- skowo, Miasto Szczecin Zagospodarowania 2030 Frogram Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Gmina Kołba- skowo, Miasto Szczecin 2030 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż- liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawial- nych Nojewództwo Kontrakt Terytorialny	
Banie, Kozielice, Myślibórz Banie, Kozielice, Myślibórz Banie, Kozielice, Myślibórz Banie, Kozielice, Myślibórz Banie, Kozielice, Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Mojewództwo Banie, Kozielice strategicznych inwest zakresie sieci przestyłe Zagospodarowania 2030 Gmina Kołbaskowo, Miasto Szczecin Zagospodarowania Zagospodarowania 2030 Gmina Choszczno, Recz Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	
 zakresie sieci przesyłd Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Koncepcja Przestrzer Zagospodarowania Skowo, Miasto Szczecin Gmina Kołba-skowo, Miasto Szczecin Gmina Choszczno, Program Operacyjny Struktura i Środowisk Struktura i Środowisk Województwo Kontrakt Terytorialny 	alizacji
Koncepcja Przestrzet Zagospodarowania 2030 Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Szczecin Zagospodarowania skowo, Miasto Szczecin 2030 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż-liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Nozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	
 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa koncepcja Przestrzer Zagospodarowania skowo, Miasto Szczecin Gmina Kołba-skowo, Miasto Szczecin Gmina Choszczno, Recz Województwo Województwo Kontrakt Terytorialny 	wych
 Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa koncepcja Przestrzer Zagospodarowania skowo, Miasto Szczecin Gmina Kołba-skowo, Miasto Szczecin Gmina Choszczno, Recz Województwo Województwo Kontrakt Terytorialny 	ineao
Program Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) Szczecin Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umożliwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych Nozwój klastrów energii w województwie Program Operacyjny Skowo, Miasto Szczecin Omina Choszczno, Recz 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	9
struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż-liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Smina Choszczno, Struktura i Środowisk 2014-2020 Recz 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	
struktura i Środowisk 2014-2020 12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż-liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Smina Choszczno, Struktura i Środowisk 2014-2020 Recz 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	1.6.
12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż-liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	
12) Rozbudowa stacji Pomorzany oraz budowa linii 220kV Pomorzany (nacięcie linii Krajnik-Glinki) 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż-liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Rozmón Gmina Szczecin 2030 Gmina Choszczno, Recz 2014-2020 Frogram Operacyjny struktura i Środowisk 2014-2020 Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	Thatata
Glinki) Szczecin 2030 13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż- liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawial- nych Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	nego 2015-2021
13) Budowa dwóch stacji GPZ 110/15 kV o nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż- liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawial- nych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Gmina Choszczno, Recz 2014-2020 Kontrakt Terytorialny	<i>Kraju</i>
nazwach Choszczno II i Recz w celu umoż- liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawial- nych Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	Infra- 2016-2022
liwienia przyłączenia nowych producentów energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	
nych 14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	3 110 1010
14) Rozwój klastrów energii w województwie Województwo Kontrakt Terytorialny	
	W 14/ 2014 2020
projektów służących rozwojowi energetyki pomorskie <i>skiego</i>	орогног-
na poziomie lokalnym	
15) Przebudowa stacji 110/15 kV Dąbie oraz Miasto Szcze- <i>Program Operacyjn</i> y	
zmiana zasilania stacji 110/15 kV Zdroje w cin struktura i Środowisk celu poprawy zasilania aglomeracji szcze- 2014-2020	
celu poprawy zasilania aglomeracji szcze- cińskiej 2014-2020	o na lata
1) Przebudowa stacji Dąbie,	o na lata
2) Zmiana zasilania stacji Zdroje.	o na lata
16) Sieci Energetyczne Polski Zachodniej Województwo Kontrakt Terytorialny	
zachodnio- <i>jewództwa Zachodn</i> pomorskie <i>skiego</i>	dla Wo- 2014-2020
pomorskie skiego 17) Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- Gmina Darło- <i>Program Ochrony Br</i>	dla Wo- 2014-2020
gającymi; umocnienia brzegowe: Darłówek wo <i>Morskich</i>	rdla Wo- iopomor-
(km 267,0–270,6)	rdla Wo- iopomor-
18) Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- Gmina Darło- <i>Program Ochrony Br</i>	dla Wo- iopomor- zegów 2004-2023
gającymi: Mierzeja Jeziora Bukowo (km wo <i>Morskich</i>	dla Wo- iopomor- zegów 2004-2023
277,0–288,5) 19) Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- Gmina Mielno <i>Program Ochrony Br</i>	dla Wo- iopomor- zegów 2004-2023
gającymi: Mierzeja Jeziora Jamno Griffina Mierro Program Ochrony Br	zegów 2004-2023 zegów 2004-2023

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	Horyzont czasowy
	(km 288,5–301,0)		Tila 12auowe art.46)	
20)	Sarbinowo (km 304,0–309,5) /Sztuczne zasilanie z budowlami wspomagającymi; umocnienia brzegowe	Gmina Mielno	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
21)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi: Ustronie Morskie 1 (km 309,5– 313,5)	Gmina Ustro- nie Morskie	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
22)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi: Ustronie Morskie 2 (km 316,0– 317,05)	Gmina Ustro- nie Morskie	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
23)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi; umocnienia brzegowe: Ustronie Morskie 3 (km 319,0–324,0)	Gmina Ustro- nie Morskie	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
24)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi: Kołobrzeg 1 (km 324,0–327,0)	Gmina Koło- brzeg	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
25)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi; umocnienia brzegowe: Koło- brzeg 2 (km 327,0–336,5)	Gmina Koło- brzeg	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
26)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi: Kołobrzeg 3 (km 338,0–339,5)	Gmina Koło- brzeg	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
27)	Sztuczne zasilanie z budowlami wspoma- gającymi; umocnienia brzegowe: Dźwirzy- no (km 343,0–345,4)	Gmina Koło- brzeg	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
28)	Monitoring i badania dotyczące ustalenia aktualnego stanu brzegu morskiego: otwarte morze (km 175,33–345,5)	Morze Bałtyc- kie	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
29)	Sztuczne zasilanie; umocnienia brzegowe: Mrzeżyno (km 345,5–352,2)	Gmina Trze- biatów	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
30)	Sztuczne zasilanie: Niechorze 1 (km 360,7–364,0)	Gmina Rewal	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
31)	Sztuczne zasilanie; umocnienia brzegowe: Niechorze 2 (km 364,0–368,3)	Gmina Rewal	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
32)	Sztuczne zasilanie; umocnienia brzegowe: Niechorze – Pobierowo (km 368,3–379,5)	Gmina Rewal	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
33)	Sztuczne zasilanie, umocnienia brzegowe: Mierzeja Dziwnowska (km 385,4–396,2)	Gmina Dziw- nów	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
34)	Sztuczne zasilanie: Międzyzdroje (km 411,6–413,5)	Gmina Mię- dzyzdroje	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
35)	Monitoring i badania dotyczące ustalenia aktualnego stanu brzegu morskiego: otwarte morze (km 345,5–428,1)	Morze Bałtyc- kie	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
36)	Sztuczne zasilanie; umocnienia brzegowe; monitoring i badania dotyczące aktualne- go stanu brzegu morskiego: Zalew Szcze- ciński wraz ze Świną, Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim	Zalew Szcze- ciński, Świna, Dziwna, Zalew Kamieński	Program Ochrony Brzegów Morskich	2004-2023
37)	Wsparcie działań z zakresu efektywności energetycznej zgodnie z podziałem inter- wencji pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi	Województwo zachodnio- pomorskie	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
38)	Wsparcie selektywne przedsięwzięć doty- czących sieci ciepłowniczych i chłodni- czych	Województwo zachodnio- pomorskie	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
39)	Chlewice-Porzecze. Wał cofkowy rzeki Odry	Gmina Bolesz-	Projekt ochrony przeciwpo-	2017-2019

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia rządowe art.48)	Horyzont czasowy
	przy rzece Myśli	kowice	wodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	
40)	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miejscowości Ognicy nad rzeką Odrą	Gmina Widu- chowa	Projekt ochrony przeciwpo- wodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	2017-2021
41)	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miejscowości Radziszewo i Daleszewo nad rzeką Odrą w km 726+400-727+960	Gmina Gryfino	Projekt ochrony przeciwpo- wodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	2017-2021
42)	Modernizacja polderu Marwickiego - etap I, II, III - stacja pomp	Gmina Widu- chowa	Projekt ochrony przeciwpo- wodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	2017-2021
43)	Przywrócenie walorów przyrodniczych Dolnej Odry poprzez poprawę zdolności retencyjnych i przeciwpowodziowych Międzyodrza	Gminy: Widu- chowa, Gryfi- no, Kołbasko- wo, miasto Szczecin	Projekt ochrony przeciwpo- wodziowej w dorzeczu Odry i Wisły	2017-2022
44)	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe zlewni rzeki Iny z uwzględnieniem środo- wiskowych uwarunkowań jednolitych części wód powierzchniowych	Gminy: Gole- niów, Stargard, Ińsko, Dobrza- ny, Recz, Choszczno	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2014- 2020 Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2017-2020
45)	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe zlewni jeziora Jamno: przywrócenie para- metrów technicznych wałów przeciwpo- wodziowych na południowym brzegu jeziora Jamno	Gminy: Mielno, Będzi- no, Miasto Koszalin, Sia- nów	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2014- 2020 Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2017-2022
46)	Poprawa warunków przepływu wody w obrębie m i gm. Darłowo wraz z zabezpie- czeniem przeciwpowodziowym m. i gm. Darłowo	Gmina Darło- wo	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2014- 2020 Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2013-2020
47)	Budowla regulująca przepływ wód rzeki Regi na odcinku Kłodkowo-Gąbin-retencja dolinowa	Gmina Trze- biatów	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2014- 2020 Regionalny Program Opera-	2017-2021
48)	Zwiększenie retencji jeziorowej i korytowej w Województwie Zachodniopomorskim	Województwo zachodnio- pomorskie	cyjny WZ 2014-2020 Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko 2014- 2020	2017-2019
Х.	Rozwój infrastruktury obronności i bezpie	eczeństwa naństy	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	

5.2. Zadania samorządowe:

Art.39 ust. 5. Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym mówi, że w planie zagospodarowania przestrzennego województwa umieszcza się te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, o których mowa w ust. 3 pkt 3, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Inwestycje celu publicznego ustalone przez organy sejmiku województwa na obszarze województwa określone zostały w następujących aktach i dokumentach:

- 1. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 dokument z 2010 roku²⁶
- 2. Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2017-2038²⁷
- 3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020²⁸
- 4. Plan inwestycji transportowych dla Województwa Zachodniopomorskiego²⁹
- 5. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024³⁰
- 6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028³¹
- 7. Polityka kulturalna województwa zachodniopomorskiego

oraz częściowo wynikające z dokumentów władz centralnych wymienionych na stronie 108.

²⁶ Uchwała nr XLII/482/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 czerwca 2010 r.

²⁷Uchwała nr XX/327/17 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 lutego 2017 r.

²⁸ Decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej nr C(2015) 903 z dnia 12 lutego 2015 r.

²⁹ Uchwała nr 1096/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dni 5 lipca 2016 r.

³⁰ Uchwała nr XVI/298/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 listopada 2016 r.

³¹Uchwała nr XVIII/321/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 27 grudnia 2016 r.

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
Zada	nia samorządowe		ilia samorządowe)	
I.	-	ojewództwa		
II.	Ochrona i kształtowanie środowiska przy	rodniczego/		
1)	Budowa niebieskiego korytarza ekologicz- nego wzdłuż doliny rzeki Regi i jej dopły- wów w ramach Instrumentu Finansowego LIFE+	Gminy: Gryfice, Łobez, Płoty, Resko, Świd- win, Trzebia- tów	Wieloletnia prognoza finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2012-2019
2)	Budowa kanalizacji deszczowej, moderni- zacja kanalizacji w celu wydzielenia kanali- zacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopo- wych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników	Gminy woje- wództwa, przedsiębior- stwa wodkan.	Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopo- morskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024	2012-2019
3)	Budowa infrastruktury turystycznej w Par- kach Krajobrazowych województwa za- chodniopomorskiego w celu zmniejszenia antropopresji - II etap	Województwo Zachodnio- pomorskie	Wieloletnia prognoza finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Regionalny Program Opera-	2016-2018
			cyjny WZ 2014-2020	
III.				
IV.	_			
<i>V</i> .	•		T 147: 1 1	2017 2010
1)	Modernizacja i remont dziedzińców Zam- ku Książąt Pomorskich w Szczecinie	Miasto Szcze- cin	Wieloletnia prognoza finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2017-2018
2)	Wsparcie obszaru kultury w województwie zachodniopomorskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturo- wego	Województwo zachodnio- pomorskie	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
3)	Kompleksowe zagospodarowanie tarasów Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Aneks nr 2	2014-2020
4)	Przebudowa Amfiteatru Miejskiego poło- żonego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu	Miasto Star- gard	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Aneks nr 2	2014-2020
5)	Szczecińskie Centrum Solidarności: ochro- na zabytkowego obiektu wraz z historycz- ną świetlicą stoczniową (miejsce podpisa- nia Porozumienia w Sierpniu 1980)	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Aneks nr 2	2014-2020
6)	Wykreowanie produktu turystycznego pn. "Szlak Tradycji Miejskich" w oparciu o sub- stancję zabytkową wschodniej części Sta- rego Miasta w Koszalinie	Miasto Kosza- lin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Aneks nr 2	2014-2020
7)	Modernizacja, wyposażenie i zabezpiecze- nie części zabytkowego gmachu Muzeum	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor-	2014-2020

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
	Narodowego w Szczecinie pod funkcje wystawiennicze, digitalizacyjne i edukacyj- ne. Przebudowa dziedzińca pod zadaszone ekspozycje Działów Archeologii, Etnografii Pomorza, Historii Żeglugi Muzeum Naro- dowego w Szczecinie		skiego Aneks nr 2	
VI.	Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowi	ia	•	
1)	Wzrost jakości oraz skuteczności działań Specjalistycznego Szpitala im. prof. A. So- kołowskiego w Zdunowie w zakresie ra- townictwa medycznego	Miasto Szcze- cin	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2016-2022
2)	Utworzenie Regionalnego Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Zachodniopo- morskim Centrum Opieki nad Kobietą i Dzieckiem – SPSZOZ "Zdroje"	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
3)	Poprawa efektywności i organizacji opieki nad dziećmi w województwie zachodnio- pomorskim poprzez wyposażenie w sprzęt i urządzenia medyczne SPSZOZ "Zdroje"	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Regionalny Program Opera-	2014-2020
4)	Dostosowanie SPWSZ do potrzeb szybko rosnącej populacji osób starszych – zwięk- szenie liczby łóżek w Oddziale Geriatrii i Przewlekle Chorych	Miasto Szcze- cin	cyjny WZ 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego Regionalny Program Opera-	2014-2020
5)	Centrum Opieki Długoterminowej w su- bregionie przy Specjalistycznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie	Miasto Kosza- lin	cyjny WZ 2014-2020 Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
6)	Rozbudowa budynku na potrzeby Oddzia- łów Zakaźnych oraz Poradni Specjalistycz- nych wraz z wyposażeniem na terenie SPWSZ w Szczecinie	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
7)	Przebudowa i dostosowanie do aktualnych wymogów Regionalnego Szpitala w Koło- brzegu wraz z niezbędnym wyposażeniem	Miasto Koło- brzeg	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
8)	Podniesienie jakości i dostępności usług medycznych SPWSZ w Szczecinie poprzez budowę budynku na potrzeby Oddziału Nefrologii i Transplantacji Nerek, Stacji Dializ, Oddziału Neurologii wraz z Oddziałem Udarowym oraz Oddziału Chorób Wewnętrznych i Nadciśnienia Tętniczego wraz z wyposażeniem	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
9)	Rozbudowa wraz z przebudową budynku szpitala SPZZOZ w Gryficach dla bloku operacyjnego, oddziałów zabiegowych, ortopedyczno-urazowego i chirurgicznego, apteki centralnej, sterylizatorni wraz z wyposażeniem	Gryfice	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
10)	Budowa Centrum Nauki w Szczecinie	Miasto Szcze-	Wieloletnia prognoza finan-	2011-2022

			Dokument źródło-	T
l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
		cin	sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	
11)	Rozbudowa Teatru Polskiego	Miasto Szcze- cin	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	b.d.
			Polityka kulturalna wojewódz- twa zachodniopomorskiego	
12)	Przebudowa budynku z adaptacją po- mieszczeń na potrzeby instytucji zajmują- cej się wdrażaniem RPO WZ 2014-2020 w 2017 roku.	Miasto Szcze- cin	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	01.2017- 12.2017
VII.	Wzrost i rozwój gospodarczy			
1)	Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego: Trasa Pojezierna	Gminy: Miasto Szczecin, miejska i wiejska Stargard, Ińsko, Dobrzany, Trzcińsko Zdrój, Stare Czarnowo, Moryń, Chojna, Cedynia, Boleszkowice, Dębno, Węgorzyno, Myślibórz, Barlinek, Choszczno, Drawsko Pomorskie, Złocieniec, Czaplinek, miejska i wiejska Szczecinek,	Wieloletnia prognoza finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2018
2)	Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego: Trasa Nadmorska	Biały Bór Gminy: Świno- ujście, Mię- dzyzdroje, Wolin, Dziw- nów, Rewal, Trzebiatów, miejska i wiej- ska Kołobrzeg, Ustronie Mor- skie, Będzino, Mielno, Sia- nów, miejska i wiejska Darło- wo, Postomino	Wieloletnia prognoza finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2018
3)	Realizacja Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego	Województwo zachodnio- pomorskie	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
4)	Zaprojektowanie i wykonanie szlaku rowe-	Gmina Miasto	Regionalny Program Opera-	2016-2018

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
	rowego na wale przeciwpowodziowym wzdłuż rzeki Chełszcząca i jeziora Dąbie (na odcinku wzdłuż rzeki Chełszcząca od mostu w ciągu ulicy Jeziornej w Szczecinie do jej ujścia do jeziora Dąbie, a następnie wzdłuż brzegu jeziora do miejsca dowią- zania wału wstecznego nad rzeką Iną)	Szczecin Gmina Gole- niów,	cyjny WZ 2014-2020	
5)	Zaprojektowanie i wykonanie szlaku rowe- rowego na wale przeciwpowodziowym nad rzeką Iną, wale Skoszewo i Skoszewo- Czarnocin. Element sieci tras rowerowych Wojewódz- twa Zachodniopomorskiego, Trasy Zielo- nego Pogranicza	Gmina Gole- niów, Stepni- ca, Wolin	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2018
6)	Wspieranie działań wzmacniających inno- wacyjność i kreatywność w regionie, Po- morze Zachodnie - Ster na innowacje	Województwo zachodnio- pomorskie	Regionalny Program Opera- cyjny Województwa Zachod-	2014-2020
VIII.	· ·	·	niopomorskiego 2014-2020 towei oraz sprawności systemu	transpor-
	towego			
1)	Budowa zachodniego drogowego obejścia Szczecina wraz z przeprawą tunelową Police - Święta w ciągu drogi Nr 6 po no-	Gmina Gole- niów, Police, Dobra, Kołba-	Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2014-2020
0)	wym śladzie od Goleniowa do Kołbaskowa	skowo, Miasto Szczecin		
2)	Przebudowa ciągów komunikacyjnych sieci TEN-T: DK Nr 31 pod nazwą "ul. Auto- strada Poznańska" w połączeniu z A6 i S3	Gmina Miasto Szczecin	Program Operacyjny Infra- struktura i Środowisko na lata 2014-2020	2017-2019
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
3)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 163 na odcinku Połczyn-Zdrój-Czaplinek	Gminy Połczyn Zdrój, Czapli- nek	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2020
4)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 163 na odcinku Kołobrzeg-Białogard	Gminy: miejska i wiejska Koło- brzeg, Karlino, Dygowo, miej- ska i wiejska Białogard	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019-2021
5)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 203 na odcinku od Darłowa do granicy wojewódz- twa	Gminy: miejska i wiejska Dar- łowo, Posto- mino	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2020
6)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 109 na odcinku Trzebusz - Trzebiatów (km 6+396,38-9+119,75) Trasa przebiega w kierunku miasta Trzebia- tów	Gmina Trze- biatów	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2038 Regionalny Program Opera-	2016-2017
			cyjny WZ 2014-2020 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za-	

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
			chodniopomorskiego	
7)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 109 na odcinku Trzebiatów-Płoty	Gminy Trzebia- tów, Gryfice, Płoty	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2019
8)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 111 na odcinku Recław-Stepnica	Gniny Wolin, Stepnica	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2019
9)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 142 na odcinku Szczecin-Krzywnica	Gmina Stara Dąbrowa, Stargard	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2016-2018
			Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
10)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 102 na odcinku Międzywodzie-Dziwnów	Gmina Dziw- nów	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2016-2017
			Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
11)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 102 na odcinku Łukęcin-Lędzin	Gminy Dziw- nów, Rewal, Karnice	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2016-2018
			Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
12)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 102 Lędzin-Trzebiatów	Gmina Karnice, Trzebiatów	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019-2020
13)	Przebudowa drogi nr 102 Trzebiatów- Bezpraw (granica powiatu)	Gmina Trze- biatów, Koło- brzeg	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019-2020
14)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 151 na odcinku Świdwin-Łobez	Gminy Świd- win, Brzeżno, Łobez	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2016-2018
			Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	
			Plan inwestycji transporto-	

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
			wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
15)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 151 na odcinku Ińsko-Recz	Gminy Ińsko, Recz	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2018
16)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 151 na odcinku Recz-Choszczno	Gminy Choszczno, Recz	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019-2020
17)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 151 na odcinku Płotno-Pełczyce	Gmina Pełczy- ce	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2019
18)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 152 na odcinku Starogard-Świdwin	Gminy Łobez, Świdwin	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019-2020
19)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 152 na odcinku Świdwin-Połczyn-Zdrój	Gminy Świd- win, Połczyn Zdrói	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2019
20)	Przebudowa ulic Dąbrowszczaków i Władysława Jagiełły w Choszcznie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 160 i drogi wojewódzkiej nr 175	Gmina Choszczno	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2019
21)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 120- przejście przez Wełtyń	Gmina Gryfino	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2016-2017
22)	Przebudowa i rozbudowa przejścia drogowego przez m. Tanowo na drodze woj. Nr 115	Gmina Police	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2010-2017
23)	Przebudowa i rozbudowa przejścia drogi woj. nr 125 przez m. Golice i m. Klępicz	Gmina Cedy- nia, Moryń	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2016-2017
24)	Przebudowa i rozbudowa przejścia drogi woj. nr 114 przez m. Brzózki	Gmina Nowe Warpno	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2016-2017
25)	Przebudowa i rozbudowa przejścia drogi woj. nr 122 przez m. Krzywin (etap II)	Gmina Widu- chowa	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod-	2018-2019

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
			niopomorskiego na lata 2017- 2038 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za-	
26)	Przebudowa i rozbudowa przejścia drogi woj. nr 115 przez m. Moryń i m. Bielin	Gmina Moryń	chodniopomorskiego Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2017-2038 Plan inwestycji transportowych dla Województwa Zachodniopomorskiego	2018-2019
OBW	ODNICE			
27)	Przebudowa przejścia przez Kołobrzeg w ciągu drogi wojewódzkiej nr 102	Gmina Koło- brzeg	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2020-2022
28)	Budowa obejścia m. Trzebiatów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 109	Gmina Trze- biatów	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018-2019
29)	Budowa obejścia m. Barlinek w ciągu drogi nr 151	Gmina Barlinek	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038 Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020 Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2016-2017
30)	Budowa obejścia m. Gryfice	Gmina Gryfice	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019-2020
KOLE.	j		, ,	
31)	Rewitalizacja linii kolejowej nr 210 na odcinku Szczecinek-Runowo Pomorskie (zadanie rządowe realizowane na podstawie KT przez samorząd województwa ze środków RPO WZ)	Gmina Miasto Szczecinek, Borne Sulino- wo, Czaplinek, Złocieniec, Drawsko Po- morskie, Wę- gorzyno	Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2017-2020
	EKTY REZERWOWE	Τ -	Γ	Ι
32)	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 163 na odcinku Białogard-Połczyn-Zdrój (lista rezerwowa bez finansowania)	Gminy Biało- gard, Połczyn Zdrój	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
33)	Rozbudowa drogi woj. Nr 103 na odcinku Świerzno-Trzebiatów (lista rezerwowa bez finansowania)	Gminy Świerz- no, Karnice, Trzebiatów	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
34)	Rozbudowa drogi woj. Nr 105 na odcinku Kiełpino-Rzesznikowo (lista rezerwowa bez finansowania)	Gminy Rymań, Brojce	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
35)	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 114 na	Gminy:	Plan inwestycji transporto-	b.d.

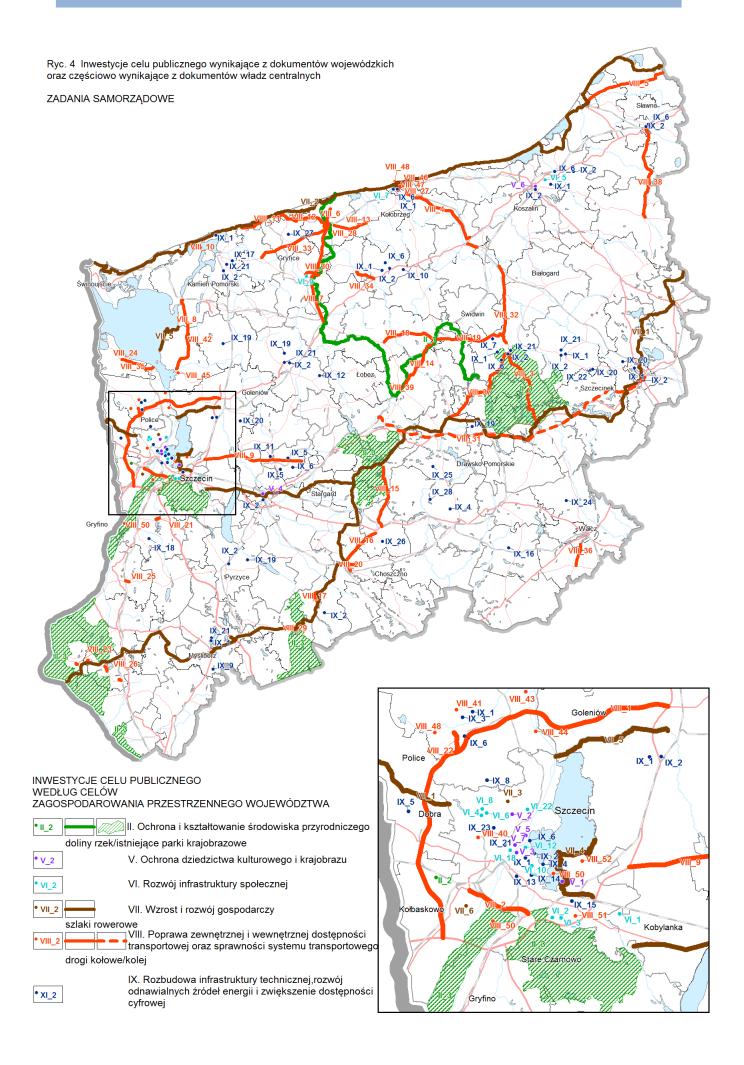
l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy (programy zawierające zada-	Horyzont
	riuziiu projettu		nia samorządowe)	czasowy
	odcinku Brzózki-Trzebież	Nowe Warpno, Police	wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
36)	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 178 na odcinku Wałcz-Gostomia (lista rezerwowa bez finansowania)	Gmina Wałcz	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
37)	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 173 na odcinku Połczyn-Zdrój-Drawsko Pomorskie (lista rezerwowa bez finansowania)	Gminy Połczyn Zdrój, Drawsko Pomorskie, Ostrowice	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
38)	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 205 na odcinku Sławno-Polanów	Gminy: Sław- no, Malecho- wo, Polanów	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
39)	Rozbudowa ul. Przemysłowej i ul. Bocznej w m. Łobez (lista rezerwowa bez finansowania)	Gmina Łobez	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	b.d.
40)	Przebudowa dróg i mostów	Województwo zachodnio- pomorskie	Wieloletnia Prognoza Finan- sowa Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2017- 2038	2017-2020
41)	Budowa węzła przesiadkowego i pętli autobusowej przy ulicy Wyszyńskiego w Policach	Gmina Police	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2017
42)	Przebudowa ul. Tadeusza Kościuszki i ul. Portowej w Stepnicy wraz z budową kana- lizacji deszczowej"	Gmina Stepni- ca	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2017
43)	Poprawa infrastruktury dostępowej do portu w Policach	Gmina Police	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2019
44)	Rozbudowa terminalu morskiego: popra- wa dostępu do terminalu od strony lądu oraz budowa nabrzeży w Policach	Port Police	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	2016-2021
45)	Poprawa infrastruktury dostępowej do portu w Stepnicy	Gmina Stepni- ca	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2019
46)	Modernizacja nawierzchni torowej boczni- cy kolejowej Portu Morskiego w Kołobrze- gu wraz z przebudową ul. Towarowej prowadzącej do portu	Gmina Miasto Kołobrzeg	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	b.d.
47)	Poprawa dostępności do portu Kołobrzeg od strony lądu (etap III)	Port Kołobrzeg	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.) Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego	2015-2017
48)	Terminal pasażerski modernizacja podej- ścia promowego przy nabrzeżu Ro-Ro	Port Kołobrzeg	Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transpor- tu do 2020 r. (z perspektywą 2030 r.)	2016-2017

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
			Kontrakt Terytorialny dla Wo- jewództwa Zachodniopomor- skiego	
49)	Prace modernizacyjne(pogłębiarskie) na rzece Gunica	Gmina Police	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2019
50)	Modernizacja systemu monitoringu wizyj- nego śródlądowych dróg wodnych syste- mu RIS	Rzeka Odra, Jezioro Dąbie, Przekop Klucz- Ustowo, Rzeka Parnica, Prze- kop Parnicki	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2019
51)	Modernizacja systemu monitorowania ruchu statków w oparciu o system AIS	Województwo zachodnio- pomorskie	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2019
52)	Modernizacja oznakowania nawigacyjnego szlaków żeglownych na śródlądowych drogach wodnych Szczeciń- skiego Węzła Wodnego wraz ze sprzętem do obsługi	Gmina Szcze- cin	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2018
IX.	Rozbudowa infrastruktury technicznej, ro cyfrowej	ozwój odnawialn <u>y</u>	ych źródeł energii i zwiększenie	dostępności
1)	Rozbudowa/modernizacja instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów	Gminy: Koło- brzeg, Po- łczyn-Zdrój, Szczecin, Ko- szalin, Star- gard, Rymań, Police, Myśli- bórz, Barwice, Szczecinek, Goleniów, Związek Gmin Dolnej Odry, Dziwnów	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017-2025
2)	Rozbudowa/modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów zielonych lub/i innych bioodpadów	Gminy Stargard, Szczecin, Rymań, Sławno, Połczyn-Zdrój, Koszalin, Nowogard, Kamień Pomorski, Pyrzyce, Goleniów, Pełczyce, Sianów, Szczecinek, Barwice	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017-2025
3)	Rozbudowa instalacji do recyklingu odpa- dów Tanowo	Gmina Police	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2018
4)	Budowa instalacji do recyklingu odpadów	Gminy: Kalisz Pomor- ski, Szczecin,	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016-	2017

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
5)	Rozbudowa/modernizacja instalacji do odzysku innego niż recykling odpadów budowlanych i rozbiórkowych Rozbudowa/modernizacja instalacji do recyklingu odpadów budowlanych i roz- biórkowych	Gminy: Dobra Szczecińska, Stara Dąbrowa	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017-2018
6)	Rozbudowa/modernizacja regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Gminy: Police, Stara Dabro- wa, Szczecin, Rymań, Sia- nów, Koło- brzeg, Połczyn-Zdrój, Sławno,	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017-2023
7)	Modernizacja na terenie RIPOK Wardyń Górny w zakresie: - instalacji do recyklingu zużytych opon - instalacji fotowoltaicznej do produkcji energii elektrycznej wraz z infrastrukturą - instalacja do rozbiórki i odzysku odpadów	Gmina Połczyn-Zdrój	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2018-2020 2017-2020 2018-2020
8)	wielkogabarytowych Modernizacja na terenie RIPOK Leśno Górne w zakresie: - instalacji technologicznej do termicznego unieszkodliwiania i odzysku osadów ściekowych	Gmina Police	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017-2018
9)	Modernizacja na terenie RIPOK Dalsze w zakresie: - instalacji do stabilizowania osadów ściekowych - instalacji do osuszania osadów ściekowych połączona z zgazowywaniem paliwa RDF - instalacji do waloryzacji popiołów lotnych zawierających substancje niebezpieczne z termicznego przekształcania odpadów z produkcją bloczków betonowych - instalacja do fermentacji działka nr 6/4 - wydzielenie kwatery do składowania odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów zawierających azbest - instalacja do rozbiórki i odzysku odpadów wielkogabarytowych	Gmina Myśli- bórz	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017 2017 2017 2016 2016
10)	Modernizacja na terenie RIPOK Mirowo w zakresie: - pole i infrastruktura do remediacji gruntu - instalacja do fotowoltaiki o mocy zainstalowanej 3,5 MW - instalacja do zestalania popiołów i żużli zawierających substancje niebezpieczne - instalacja do produkcji pelletu lub półproduktu na bazie własnego surowca - wydzielenie kwatery do składowania odpadów niebezpiecznych, w tym odpa-	Gmina Rymań	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2018 2018 2017-2018 2018 2018

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
	dów zawierających azbest			
11)	Modernizacja na terenie RIPOK Łęczyca: - instalacja fotowoltaiczna do produkcji energii elektrycznej wraz z infrastrukturą - oczyszczalnia wód odciekowych wraz z infrastrukturą	Gmina Stara Dąbrowa	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2020
12)	Modernizacja na terenie RIPOK Słajsino: - budowa systemu modułów fotowolta- icznych o mocy 400 kWp na dachach sor- towni i kompostowni RZGO - budowa Centrum edukacji ekologicznej - wydzielenie kwatery do składowania odpadów niebezpiecznych, w tym odpa- dów zawierających azbest	Gmina Nowo- gard	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2020
	- system wentylacji i odpylania wraz z budową ścian i systemem p.poż. na plat- formie przyjęć odpadów i nadawie odpa- dów selektywnie zebranych w hali sortow- ni w RZGO - budowa boksów magazynowych na			2017
	surowce wtórne i opakowania z selektyw- nej zbiórki w RZGO - doposażenie sortowni odpadów w RZGO w prasę kanałową	-		2018
	Modernizacja na terenie RIPOK Słajsino: - budowa systemu modułów fotowolta- icznych o mocy 400 kWp na dachach sor- towni i kompostowni RZGO			2020
13)	Budowa instalacji do termicznego prze- kształcenia odpadów komunalnych i od- padów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych	Miasto Szcze- cin	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017
14)	Budowa instalacji do termicznego prze- kształcania odpadów medycznych i wete- rynaryjnych oraz odpadów niebezpiecz- nych	Miasto Szcze- cin	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2020
15)	Instalacja recyklingu zużytego sprzętu RTV AGD ZSEiE za wyjątkiem urządzeń chłodni- czych i lamp oświetleniowych	Miasto Szcze- cin	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2019
16)	Budowa instalacji do rozbiórki i odzysku odpadów wielkogabarytowych	Gmina Barwice	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2018-2020
17)	Budowa placu do magazynowania odpa- dów wielkogabarytowych wraz z osłonami na rampie stacji przeładunkowej odpadów	Gmina Kamień Pomorski	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017
18)	Budowa kompostowni odpadów zielonych i osadów ściekowych	Gmina Gryfino	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2018-2019
19)	Budowa instalacji do przetwarzania za- gęszczonych osadów ściekowych na na- wozy organiczno-mineralne, a także odpa-	Gmina Nowo- gard Przybiernów	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016-	2017 2020

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
	dów z produkcji spożywczej i przetwórczej	Pyrzyce	2022	2020
	oraz odpadów z produkcji rolno - hodow- lanej	Złocieniec		2020
20)	Budowa stacji przeładunku odpadów ko- munalnych wraz z infrastrukturą	Gmina Barwi- ce/Jeziorki	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod-	2018-2025
		Szczecinek	niopomorskiego na lata 2016-	2018-2022
		Goleniów	2022	2017
21)	Budowa innych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych	Gminy: Po- łczyn-Zdrój, Barwice, My- ślibórz, Nowo- gard, Kamień Pomorski, Szczecin	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2017-2020
22)	Budowa składowiska odpadów niebez- piecznych	Gmina Barwi- ce/Jeziorki	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachod- niopomorskiego na lata 2016- 2022	2025
23)	Regionalna Infrastruktura Informacji Prze- strzennej Województwa Zachodniopo- morskiego	Województwo zachodnio- pomorskie	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
24)	Zapewnienie dostępu do szerokopasmo- wego internetu w technologii światłowo- dowej na obszarze powiatu wałeckiego	Powiat wałecki	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	2016-2022
25)	Zapewnienie dostępu do szerokopasmo- wego internetu w technologii światłowo- dowej na obszarze powiatu drawskiego	Powiat drawski	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	2016-2022
26)	Zapewnienie dostępu do szerokopasmo- wego internetu w technologii światłowo- dowej na obszarze powiatu choszczeń- skiego	Powiat chosz- czeński	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	2016-2022
27)	"Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowe- go internetu o wysokich przepustowo- ściach w powiecie gryfickim, POPC01_321265"	Powiat gryficki	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	2016-2022
28)	Modernizacja elektrowni wodnej w Boro- wie (zwiększenie wolumenu energii elektrycz- nej wytwarzanej w elektrowni wodnej Borowo o ok . 757,58 MWh/rok)	Gmina Kalisz Pomor- ski	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2017
<i>X</i> .	Rozwój infrastruktury obronności i bezpi	eczeństwa państi	wa	

5.3. Inwestycje celu publicznego wynikające z dokumentów Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)

- 1. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego³²
- 2. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Koszalińsko–Kołobrzesko–Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

> ZIT KOKOBI

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
XI.	Wykorzystanie wspólnego potencjału i int			
1)	Rozwój przedsiębiorczości na terenie Ko- szalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez uzbroje- nie terenów Białogardzkiego Parku Inwe- stycyjnego w Białogardzie	Gmina Biało- gard	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2018
2)	Rozwój zrównoważonej mobilności miej- skiej na terenie Koszalińsko – Kołobrzesko – Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalne- go poprzez budowę dróg dla rowerów na terenie miasta Białogard	Miasto Biało- gard	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2018
3)	Budowa drogi dla rowerów wzdłuż drogi krajowej nr 11 jako alternatywa dla trans- portu kołowego	Gmina Mano- wo	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2017-2019
4)	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych SSSE w Koszalinie	Gmina Miasto Koszalin	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2020
5)	Rozbudowa sieci dróg rowerowych na terenie Gminy i Miasta Sianów	Miasto Kosza- lin, gmina Sianów	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2017-2018
6)	Budowa dróg dla rowerów na terenie Gminy Świeszyno	Gmina Świe- szyno	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2018-2020
7)	Budowa dróg rowerowych na trasie Jacin- ki-Polanów oraz Rzeczyca Wielka-Polanów wraz z budową Centrum Przesiadkowego w Polanowie	Gmina Pola- nów	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2016-2018
8)	Uzbrojenie części strefy inwestycyjnej w Bobolicach, objętej patronatem SSSE -	Gmina Boboli- ce	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko-	2017-2020

³²Uchwała nr 3/l/2016 z dnia 18 stycznia 2016 r. Walnego Zebrania Stowarzyszenia Szczecińskiego obszaru Metropolitalnego z siedzibą w Szczecinie

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
	etap l		szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	
9)	Budowa drogi rowerowej wzdłuż dróg powiatowych Kołobrzeg-Korzystno- Przećmino - etap I i II	Gmina Koło- brzeg	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2017-2018
10)	Przebudowa i remont drogi od węzła Bor- kowice na odcinkach Borkowice- Śmiechów-Kładno-Pleśna w zakresie po- wiązania z istniejącą drogą krajową nr 11 oraz planowaną drogą ekspresową S6	Gmina Będzi- no	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2018-2020
			wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
11)	Inteligentne systemy transportowe, ścieżki rowerowe, miejska wypożyczalnia rowe- rów oraz parkingi strategiczne Park & Ri- de/dworzec kolejowy Kołobrzeg	Miasto Koło- brzeg	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2019
12)	Przebudowa ulicy Towarowej i odcinka ulicy Zdrojowej w Kołobrzegu	Miasto Koło- brzeg	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2016-2018
13)	Budowa drogi rowerowej odcinek od gra- nicy z gminą Dygowo w m. Mierzyn do istniejącej drogi rowerowej w pasie drogi wojewódzkiej nr 163 oraz odcinek od gra- nicą z gminą Dygowo w m. Czerwięcino do istniejącej drogi rowerowej w m. Lubie- chowo	Gmina Dygo- wo	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2018-2019
14)	Publiczny transport niskoemisyjny na tere- nie KKBOF: zakup taboru miejskiego na terenie miasta Białogard	Miasto Biało- gard	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2019
15)	Utworzenie Centrum Przesiadkowego "Koszalin-Wąwozowa" w Koszalinie wraz z infrastrukturą systemu Bike&Ride (50stanowisk dla rowerów) i "parkuj i jedź" (parking dla samochodów osobowych dla osób przesiadających się na komunikację zbiorową lub rowerową).	Gmina Miasto Koszalin	Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2017-2018
16)	Budowa centrum przesiadkowego w Miel- nie	Gmina Mielno	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2017-2019

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
17)	Zakup taboru niskoemisyjnego	Gminy: Miasto Kosza- lin, Manowo, Mielno, Świe- szyno	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2017
18)	Inwestycje w zintegrowaną infrastrukturę związaną z transportem niskoemisyjnym na terenie Koszalina	Miasto Kosza- lin	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2017-2020
19)	Budowa drogi rowerowej odcinek od gra- nicy z gminą Karlino w m. Skoczów, z od- gałęzieniem wzdłuż drogi powiatowej Nr 3341Z do m. Skoczów, przez m. Wrzosowo i Kłopotowo, z odgałęzieniem do m. Wło- ścibórz, do granicy z gminą Karlino w m. Kłopotowo	Gmina Dygo- wo	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2020
20)	Powiązanie lokalnego układu komunika- cyjnego w Gminie Biesiekierz z planowymi drogami ekspresowymi S6 i S11-Połączenie m. Stare Bielice z Podstrefą "Koszalin" SSSE	Gmina Biesie- kierz	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego Plan inwestycji transporto-	2016-2018
			wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
21)	Dostosowanie lokalnego układu komuni- kacyjnego do przebiegu drogi S6 na tere- nie Gminy i Miasta Sianów	Gmina Sianów	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2017-2018
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
22)	Budowa drogi pieszo rowerowej z centrum miejscowości Tychowo od skrzyżowania z ul. Białogardzką wzdłuż ul. Dworcowej do ul. Kolejowej prowadzącej do dworca kolejowego	Gmina Tycho- wo	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2017
23)	Podniesienie atrakcyjności oraz poprawa dostępności regionu poprzez usprawnie- nie połączeń do planowanej drogi ekspre- sowej S6 wraz z wprowadzeniem alterna- tywnych rozwiązań transportowych	Gmina Ustro- nie Morskie	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za-	2016-2018
24\	Pudovo drogi niesza rowarzował Ciara (1	Cmina Ciarro	chodniopomorskiego	2016 2010
24)	Budowa drogi pieszo - rowerowej Siemyśl- Charzyno oraz budowa centrum przesiad- kowego w Charzynie	Gmina Siemyśl	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	2016-2018
25)	Budowa i wyposażenie obiektu infrastruk-	Gmina Gości-	Strategia Zintegrowanych	2016-2019

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
	tury zintegrowanego systemu transportu publicznego tj. multimodalnego centrum przesiadkowego wraz z centrum usług informatycznych i komunikacyjnych oraz zakup taboru transportu miejskiego w Gościnie	no	Inwestycji Terytorialnych Ko- szalińsko-Kołobrzesko- Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	

➤ ZIT SOM

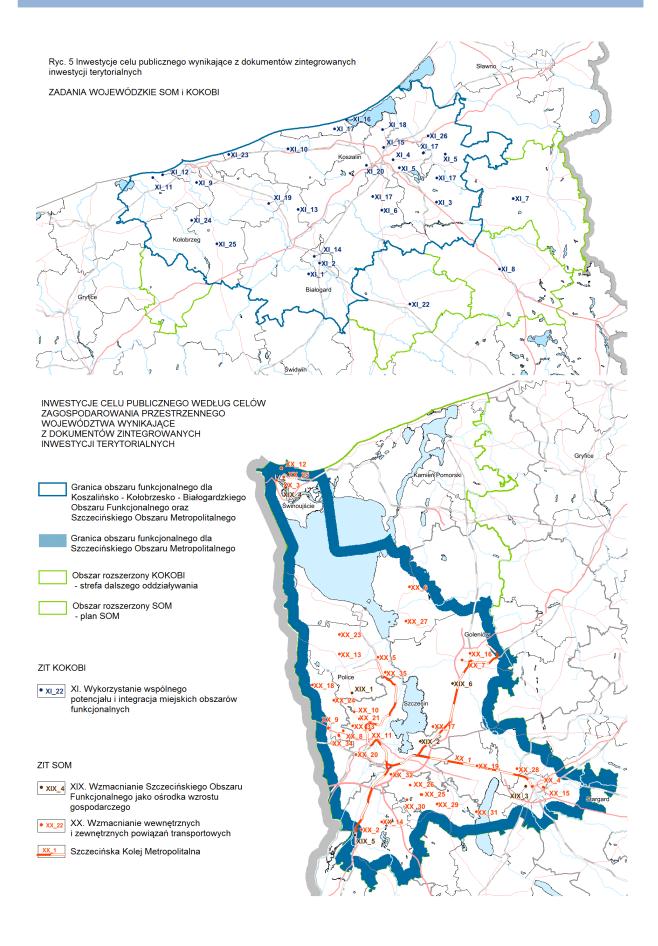
l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
XIX.	Wzmacnianie szczecińskiego obszaru fun	kcjonalnego jako	ośrodka wzrostu gospodarcze	
1)	Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru SOM poprzez poprawę dostępności tere- nów inwestycyjnych: przebudowa drogi Police-Szczecin	Powiat policki	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Plan inwestycji transportowych dla Województwa Zachodniopomorskiego	2017-2020
2)	"Park Dąbie": strefa przedsiębiorczości	Miasto Szcze- cin	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
3)	Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej Województwa Zachodniopomorskiego poprzez kompleksowe przygotowanie terenów Parku Przemysłowego Nowocze- snych Technologii w Stargardzie	Miasto Star- gard	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
4)	Rewitalizacja powojskowych terenów w celu utworzenia centrum usług "Mulnik" w Świnoujściu	Miasto Świno- ujście	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
5)	Budowa infrastruktury technicznej w celu poprawy funkcjonowania i wzrostu konku- rencyjności MŚP w rejonie drogi krajowej 31 (ul. Pomorska) w Gryfinie	Gmina Gryfino	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
6)	Poprawa atrakcyjności terenów w Gole- niowskim Parku Przemysłowym poprzez budowę parkingu wraz z infrastrukturą towarzyszącą na potrzeby sektora MŚP	Gmina Gole- niów	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
XX.	Wzmacnianie wewnętrznych i zewnętrzny			1
1)	Budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej w Szczecinie z wykorzystaniem istniejących odcinków linii kolejowych Nr 406, 273, 351	Miasto Szcze- cin	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego	2014-2020
2)	Przebudowa dróg lokalnych łączących centrum przesiadkowe w Gryfinie z siecią TEN-T	Gmina Gryfino	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
		4	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
3)	Budowa obwodnicy wschodniej łączącej tereny portowe na wyspie Uznam z drogą krajową nr 93	Miasto Świno- ujście	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego Plan inwestycji transporto-	2014-2020
			wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
4)	Przebudowa ul. Towarowej wraz z budową ciągu pieszorowerowego w Stargardzie	Miasto Star- gard	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
5)	Przebudowa wiaduktu drogowego w ciągu ulicy Kuźnickiej w Policach	Gmina Police	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
6)	Przebudowa ul. Tadeusza Kościuszki i ul. Portowej w Stepnicy wraz z budową kana- lizacji deszczowej	Gmina Stepnica	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
7)	Przebudowa infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w pasach drogowych w części przemysłowej miasta Goleniów	Gmina Gole- niów	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
8)	Modernizacja ulicy Spółdzielców w Mie- rzynie w gminie Dobra	Gmina Dobra	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
			Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
9)	Przebudowa drogi gminnej ulica Wiosenna w Skarbimierzycach	Gmina Dobra	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me-	2014-2020

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- Wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
			tropolitalnego Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
10)	Węzeł przesiadkowy Głębokie	Miasto Szcze- cin	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Plan inwestycji transportowych dla Województwa Zachodniopomorskiego	2016-2017
11)	Budowa zintegrowanego węzła komunika- cyjnego Łękno wraz z infrastrukturą na przebiegu Trasy Średnicowej dla obsługi wewnątrz aglomeracji ruchu pasażerskiego w Szczecinie	Miasto Szcze- cin	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
12)	Budowa infrastruktury związanej z moder- nizacją węzła przesiadkowego kolejowo- promowo-autobusowego w Świnoujściu	Miasto Świno- ujście	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
13)	Zakup taboru autobusowego niskoemisyj- nego (w ilości sztuk 15)	Gmina Police	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
14)	Zintegrowane Centrum Przesiadkowe w Gryfinie	Gmina Gryfino	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2014-2020
15)	Zintegrowane centrum przesiadkowe w Stargardzie	Miasto Star- gard	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
16)	Budowa zintegrowanego węzła przesiad- kowego wraz z wielofunkcyjnym dworcem kolejowo-autobusowym w Goleniowie	Gmina Gole- niów	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020
17)	Budowa centrum przesiadkowego w miej- scowości Załom wraz z pętlą autobusową	Gmina Gole- niów	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	2014-2020

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
18)	Budowa miejsca przesiadkowego na skrzy- żowaniu ulic Na Świdwie i Wschodniej w miejscowości Łęgi	Gmina Dobra	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
			Regionalny Program Opera- cyjny WZ 2014-2020	
19)	Budowa punktu przesiadkowego wraz z zapleczem parkingowym przy stacji kole- jowej w miejscowości Reptowo	Gmina Koby- lanka	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
20)	Zintegrowane działania na rzecz zrówno- ważonej multimodalnej mobilności miej- skiej w obszarze funkcjonalnym Szczecina poprzez budowę węzłów przesiadkowych wraz z drogami dojazdowymi	Powiat polic- ki/Gmina Koł- baskowo	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
21)	Budowa i przebudowa trasy rowerowej wzdłuż alei Wojska Polskiego	Miasto Szcze- cin	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
22)	Budowa układu dróg rowerowych w celu umożliwienia dojazdu do węzła przesiad- kowego przy ul. Dworcowej / Barlickiego w Świnoujściu	Miasto Świno- ujście	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
23)	Budowa dróg rowerowych w Policach w celu zapewnienia dostępności komunika- cyjnej do terenów przemysłowych Polic	Gmina Police	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego Regionalny Program Opera-	2014-2020
24)	Budowa infrastruktury komunikacyjnej, w tym trasy rowerowej łączącej miejscowość Dobra z węzłem przesiadkowym Głębokie w Szczecinie wraz z promocją rozwiązań alternatywnych wobec transportu indywi- dualnego	Gmina Dobra	cyjny WZ 2014-2020 Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
25)	Budowa drogi rowerowej łączącej Gminę Stare Czarnowo z Miastem Szczecin	Gmina Stare Czarnowo	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
26)	Budowa drogi rowerowej łączącej Gminę Stare Czarnowo z Gryfińskim Parkiem Przemysłowym	Gmina Stare Czarnowo	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
27)	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicz- nego na terenie gminy Stepnica	Gmina Stepni- ca	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2014-2020
28)	Budowa infrastruktury drogowej polegają- ca na przebudowie drogi gminnej wraz z budową chodników i ścieżki rowerowej w Grzędzicach	Gmina Star- gard	Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Me- tropolitalnego	2018-2019
			Plan inwestycji transporto-	

l.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Dokument źródło- wy(programy zawierające zada- nia samorządowe)	Horyzont czasowy
			wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	
SOM -	– lista rezerwowa			
29)	Poprawa bezpieczeństwa i remont dróg na odcinkach dróg gminnych na terenie Gmi- ny Stare Czarnowo	Gmina Stare Czarnowo	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2020
30)	Przebudowa dróg powiatowych nr 1350Z oraz 1352Z na odcinku Szczecin-Binowo	Gmina Stare Czarnowo	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2020
31)	Przebudowa drogi powiatowej nr 1355Z na odcinku przejście przez miejscowość Żelewo	Gmina Stare Czarnowo	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2020
32)	Modernizacja ulicy Smoczej	Miasto Szcze- cin	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2018
33)	Modernizacja ulicy Modrej i Koralowej	Miasto Szcze- cin	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2017-2018
34)	Budowa nowego połączenia drogowego miejscowości Bezrzecze i Wołczkowo z miastem Szczecin	Gmina Dobra	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019
35)	Przebudowa ulicy Siedleckiej w ramach rewitalizacji terenów miejskich	Gmina Police	Plan inwestycji transporto- wych dla Województwa Za- chodniopomorskiego	2019

6. MONITORING ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Podstawą dla prowadzenia monitoringu przestrzeni województwa jest treść art.45 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wymaga on aby Zarząd Województwa co najmniej raz w czasie kadencji sejmiku dokonał **przeglądu zmian** w zagospodarowaniu przestrzennym, opracował raport o jego stanie oraz sporządził ocenę stanu realizacji inwestycji. Raport wraz z okresową oceną przekazywany jest do wiadomości ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego.

Praktycznie wymagany przez ustawę okresowy przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz ocena stanu realizacji inwestycji jest jedynym instrumentem monitoringu planu. Występuje jednak potrzeba – choćby ze względu na bieżące zarządzanie polityką regionalną i procesami inwestycyjnymi – prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego dostarczającego danych z większą częstotliwością niż raz na 4 lata.

Celem ogólnym monitoringu realizacji planu jest odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu osiągnięto założenia planu i w jakim momencie realizacji aktualnie się one znajdują. Celem szczegółowym jest wskazanie konkretnych zrealizowanych przedsięwzięć, określenie stopnia zmian w strukturze przestrzennej i zagospodarowaniu regionu oraz ocena zaawansowania i poprawności działań prowadząca do sformułowania zaleceń i prognoz realizacji.

Monitoring realizacji planu powinien być jednym z powiązanych elementów szerszego systemu **monitoringu rozwoju regionalnego i przestrzennego**, uwzględniającego zagadnienia monitoringu strategii i programów realizowanych przez województwo. We wstępnej fazie należy dążyć co najmniej do zintegrowania monitoringu planu zagospodarowania przestrzennego województwa z monitoringiem Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020. Monitoring może obejmować zarówno stan, procesy, jak i realizacje założeń obu dokumentów.

Przedmiot monitoringu obejmować powinien również szczegółową analizę wyznaczonych obszarów funkcjonalnych, pod względem analizy wskaźników, które służyły ich delimitacji. Monitoring pozwoli obserwować efekty prowadzonych interwencji zarówno w zakresie zmian wewnątrz tych obszarów, jak i zmian ich granic. Niektóre mierniki odzwierciedlające problematykę przestrzenną już na obecnym etapie stanowią element monitoringu regionalnego, prowadzonego na stronie województwa zachodniopomorskiego www.eregion.wzp.pl.

Dostępne dane statystyki publicznej są niewystarczające, zarówno ze względu na ich zakres, jak i aktualność, do prowadzenia bieżącej obserwacji zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym i formułowania na tej podstawie wniosków oraz prognoz. Dla potrzeb prawidłowego zarządzania rozwojem regionalnym konieczne staje się posiadanie aktualnych i dostępnych danych, tak w ujęciu przedmiotowym i podmiotowym, jak przestrzennym, pozwalających na oraz ich ocenianie i formułowanie wniosków odnośnie do realizacji celów, kierunków, działań i zadań rozwoju i wskazywanie działań koncepcyjno-naprawczych.

Próby zorganizowania takiego instrumentu dotychczas się nie powiodły. Obecnie jednak zadanie to może wypełniać **Regionalne Obserwatorium Terytorialne** we współpracy z wydziałami i jednostkami organizacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

System monitoringu powinien wykorzystywać, w odpowiednim zakresie, wskaźniki monitoringu i oceny realizacji strategii, planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Regionalnego Programu Operacyjnego oraz kontraktu terytorialnego. Zintegrowany system zapewniałby powszechny dostęp do baz danych i wyników prac realizowanych w ramach monitoringu.

Udział Regionalnego Biura Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego we współpracy z Regionalnym Obserwatorium Terytorialnym polegać będzie na przekazywaniu do bazy danych:

- ukończonych i kompletnych planów, studiów, programów, analiz i publikacji wykonanych w Biurze we własnym zakresie i we współpracy z innymi jednostkami,
- bieżących informacji o stanie zagospodarowania przestrzennego (inwestycje rozpoczęte, w toku i zakończone, dane statystyczne, wskaźniki),
- informacji i opracowań systemu GIS (system informacji geograficznej),
- innych materiałów, których zakres zostanie ustalony w wyniku rozwoju systemu monitoringu.

Dane, którymi dysponować będzie ROT, powinny być stale dostępne w systemie informatycznym Urzędu Marszał-kowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Inicjatywa w tej mierze należy do Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego.